

KATOLICSANSZKI
KATEKIZMUS

ZA SOLARE III.—V. RAZREDA

BUDAPEST

OD DRŪSBE SZVETOGA STEVANA

(Sziöven kis katekizmus.)

1909.

Czema 56 fillera.

Ára 65 fillér

A Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28b.

megjelent és a katolikus iskolák számára előírt s azok használatára engedélyezett tankönyvek.

Magyar nyelven.

a) Hittani könyvek.

Róm. kath. elemi katekizmus a biblia elemeivel. Fekete képekkel —40, színes képekkel	52 fill.
Róm. kath. kis katekizmus a III.—VI. oszt. számára	56 „
Egri elemi katekizmus	20 „
kis	49 „
Gerely József. Kis képes biblia. I/II. oszt. számára	40 „
„ „ „ III/VI. „ „	80 „
— Római kath. szertartástan. Kis kiadás. Népiskolák számára, képekkel	56 „
Pokorny E. Kis biblia III/VI. oszt. r.	60 „
Róder Alajos. Biblia kisebb gyermekek számára	42 „
„ középkorú „ „	56 „
A ker. katolikus Egyház szertartásainak magyarázata a Veszprém-egyházm. népiskolák számára	36 „
Demkóvics Agoston dr. A katolikus egyház rövid története. Népiskolák számára. Kötve	20 „
— Rom. kath. szertartástan népiskolák számára. Kötve	36 „
Németh Gyula. Egyháztörténet	40 „

b) ABC-és könyvek.

Bárány Ignác. ABC-és könyv	20 „
Mócsy-Petrovác-Steinberger. ABC-és könyv (bővebb kiadás 8 iv)	40 „
(kisebb kiadás 5 iv)	28 „
Dreiszigler Ferencz. Új magyar ABC-és könyv	40 „
Klinda Károly. Hangutánzó ABC és olvasó	56 „
Óveges és Wiemann. Hangutánzó magyar ABC. (Fonómimikai ABC.) Képekkel. Kötve	50 „
Zelliger József. Magyar ABC-és könyv a totajku róm. kath. népiskolák számára	30 „

c) Olvasókönyvek.

Bárány Ignác. I. olvasókönyv 20, II. olvasókönyv 36, III. olvasókönyv 48, IV. olvasókönyv 60, V. olvasókönyv K 1.28 „	
Mócsy-Petrovác-Waller. II. olvasókönyv 52, III. olvasókönyv 60, IV. olvasókönyv (népiskolák számára) 88, IV. olvasókönyv (leányisk. sz.) 88, V. olvasókönyv	K 1.60 „
Zelliger József. Magyar olvasókönyv a totajku róm. kath. népiskolák második osztálya számára	90 „
Dreiszigler-Számord-Szokoly és Róvó. Gazdasági és ismétlőiskolák olvasókönyve	kor. 1.— „
Dreiszigler-Györffy-Róvó. Olvasókönyv a gazdasági és ismétlő leányiskolák számára	kor. 1.40 „

d) Fali olvasóablak, fali egyszeregy.

Fali táblák a Bárány-féle ABC-és könyvből. (24 lap.) Cruda kor. 4.80	
— Vásonra huzva, főlaggatásra készen	„ 24.—

Fali táblák a Mócsy-Petrovác-Schultz-féle ABC-és könyv-	
böz. (24 lap.) Cruda	kor. 4.80
— Vászorra huzva, fölgagatásra készen	α 24.—
Györffy J. Fali egyszeregy. Cruda 1.20, vászonra felhuzva	
léczekkel	α 3.20
Fali táblák az Öveges-Wiemann-féle Hangutánzó ABC-hez.	
7 tábla. Cruda	α 1.40

e) Olvasó- és tankönyvek osztatlan iskolák számára.

Mócsy-Petrovác-Schultz. Első olvasó- és tankönyv az osztatlan	
népiskolák III/IV. osztálya számára. Egyik év	60 fill.
Másik év	60 α
— — — Második olvasó- és tankönyv az osztatlan népiskolák	
V/VI. osztálya számára. Egyik év	80 α
Másik év	80 α
Ember Karoly. Olvasó- és tankönyv osztatlan népiskolák	
III/VI. osztálya számára	88 α

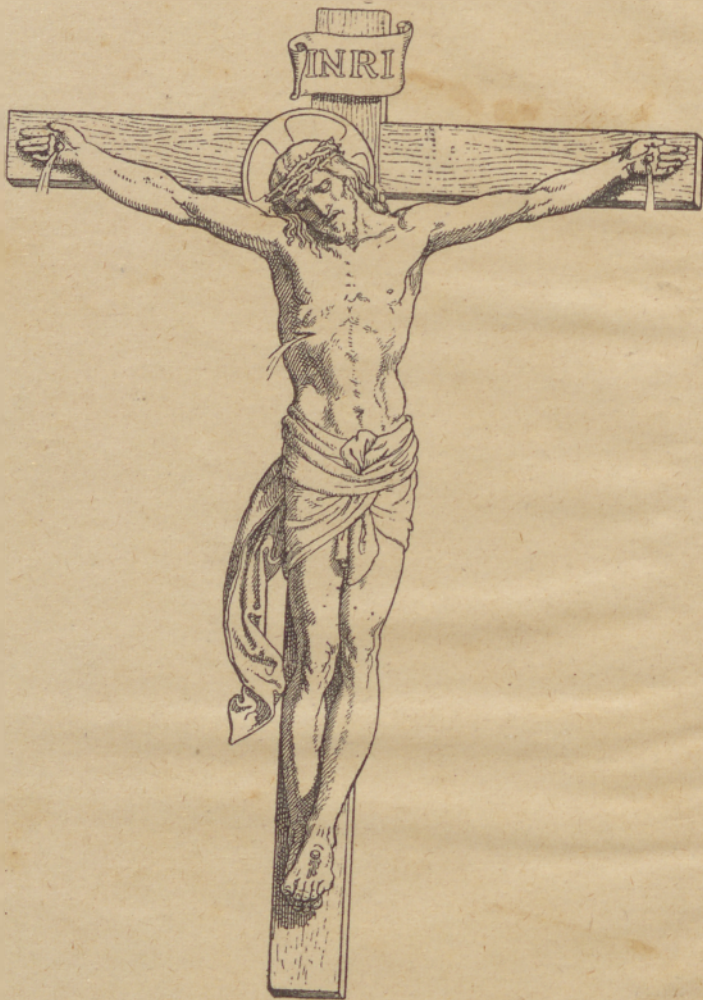
f) Vegyes tantárgyak.

Ember K. A magyar nyelv és fogalmazás kézikönyve. II. oszt.	
20 fill., III. oszt. 28 fill., IV. oszt. 32 fill., V/VI. oszt.	32 α
Györffy J. Földrajz városi népiskolák IV. osztálya részére	
48 fill., ugyanaz V/VI. oszt. részére	64 α
— Magyarország története népisk. felsőbb oszt. számára	48 α
Mócsy I. Gazdaságtan fiúisk. számára 40 fill., leányisk. sz.	32 α
Györffy J. Számítan a mértan gazdasági ismétlő-isk. sz.	80 α
Czike Im e. Háztartástan. Kötve	20 α
Györffy J. Földrajz kötve 20 fill. Történelem kötve 20 fill.	
Természetrajz kötve 24 fill. Természettan és vegytan	
kötve	20 α
Hámori M. Alkotmánytan kötve	20 α
Bertalan V. Számítan I. füzet (II. oszt.) kötve 20 fill., II. füzet	
(III. oszt.) kötve 20 fill., III. füzet (IV. oszt.) kötve 20 fill.,	
IV. füzet (V—VI. oszt.) kötve	28 α

Uj naplók.

A/1. minta. Fölvételi napló a rom. kath. kisedővódák és mende-	
dékházak számára. Beliv 32 rovattal, czimiv 24 rovattal.	
Ára ivenkint	4 α
A/2. minta. Fölvételi napló a rom. kath. neoktatási tanintezetek	
számára. Beliv 32 rovattal, czimiv 24 rovattal. Ára ivenkint	4 α
B/1. minta. Mulasztási napló a rom. kath. kisedővódák és gyer-	
mekmenedékházak számára. (Egy iv négy gyermek számára	
szolgál.) Ára ivenkint	4 α
B/2. minta. Elömeneteli és mulasztási napló a rom. kath. nép-	
iskolák számára. (Egy iv négy gyermek részére szolgál.) Ára	4 α
Népiskolai bizonyítványok	6 α

Kimerítő tankönyvjegyzekkel, melyben a német, tót sib. nyelven kiadott tankönyvek is föl vannak sorolva, valamint bevezetés céljából mutatványpeldányokkal kívánatra ingyen és bementve szolgátunk.

KATOLICSANSZKI
KATEKIZMUS

ZA SOLARE III.—V. RAZREDA

BUDAPEST

OD DRŪZSBE SZVĚTOGA STEVANA

Nihil obstat.

Dr. Franciscus Rogács,
censor

Nr. 2636.

Imprimatur.
Strigonii, die 10. Maji 1909.

Ludovicus Rajner,
Eppus, Vicarius generalis.

Tretji razred sže more vsza pitanja navcsiti, sterih numere sžo podcsrtane.

Strti razred more vsza pitanja znati pa escse zamerkanja med pitanjami i od szvetkov.

Peti razred pa more zse vsze znati, ka je ou knigi notri.

R 102 a

D 10/105308

STEPHANEUM ST. DR.

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a. szam.

MOLITVE.

Katolicsanszki poklon.

Hvalen bojdi Jezus Krisztus! — Na vsze veke. Amen.

Prekrizsanje.

† Vu Imeni Oese i Szina i Dúha Szvetoga. Amen.

Goszpodnova molitev.

Oesa nas, ki szi vu nebeszah! Szveti sze Ime tvoje. Pridi kralesztvo tvoje. Bojdi vola tvoja, kak na nebi, tak i na zemli. Kruha nasega vszakdanesnjega daj nam ga dnesz. I odpüsztí nam duge nase, kak i mi odpüscsamo duzsnikom nasim. I ne vpelaj nasz vu szküsavanje. Nego odszlobodi nasz od hüdogá. Amen.

Angelszko pozdravljenje.

Zdrava bojdi Maria, miloszti puna; Goszpon je sz tebom! Blagoszlovljena szi ti med zsenami i blagoszlovljen je szad tela tvojega Jezus. Szveta Maria, Mati Bozsa, nřli za nasz grehsnike zdaj i vu vřri szmrti nase. Amen.

Apostolszko verevadiľvanje.

Jasz verjem v ednom Bogi, Oesi vszamogocsem, Sztvoriteli nebe i zemle. I vu Jezusi Krisztusi, Szini njegovom jedinom, Goszpodi nasem. Ki sze je poprijao od Dúha Szvetoga, porodo sze je od Device Marije. Moko je trpo pod Poncius Pilatusom. Raszpet je, vinro je i pokopan je. Sztopo je dol na pekle, na tretji den je od mrtvih gorszano. Sztopo je vu nebesza, szedi na desznici Boga Oese

vszamogocsega. Odnet pride szodit zsive i mrtve. Verjem vu Szvetom Dúhi. Szveto katolicsanszko krcsesanszko Matercerkev. Szvetcov obsinsztvo. Grehov odpúscsanje. Tela gorsztanenje i zsitek vekivecsni. Amen.

Deszeterere bozse zapovedi.

1. Jasz szam Goszpodin Bog tvoj; neimaj drugih bogov pred menom, ne napravljaj sziz zrezanih kepov, ka bi nje molo. 2. Tvojega Goszpodna Boga Imena zaman gor ne vzemi. 3. Szpomeni sze, da szvetke poszvetis. 4. Postúj ocso tvojega i mater tvojo; da bos dugo zshiv na zemli, stero Goszpodin Bog tvoj da tebi. 5. Ne vmori. 6. Ne praznúj. 7. Ne kradni. 8. Ne gucusi krivoga szvedocsansztva proti tvojemi blizsnjemi. 9. Ne pozseli zsene tvojega blizsnjega. 10. Ne pozseli tvojega blizsnjega hizso, ni pola, ni szluge, ni szlúzsbence, ni júnca, ni szomara, ni nikaj, ka ja njegovó.

Petere cerkvene zapovedi.

1. Od szvete Materecerkvi nasztavlene i zapovedane szvetke poszveti. 2. Vszaki szvetek szveto Meso pobozsno pszlúsaj. 3. Zapovedane posztne dneve obrzszavaj, i od nike jesztvine sze zdrzszavaj. 4. Grehe tvoje vszako leto poleg právde szvete Materecerkvi tvojemi szpovedniki vadlúj i najmenje ednok, okoli Vúzma Oltarszko Szvesztvo k szebi primi. 5. Prepovedane dni gosztúvanja ne szlúzsi.

Dika szvetoga Trojsztva.

Dika bojdi Bogi Ocsi i Szini i Szvetomi Dúhi; kak je bilo vu zacsetki, tak i zdaj i na vsze veke. Amen.

Na zvonenje trikrat na den.

Angeo Goszpodnov je nazveszto Mariji i poprijela je od Dúha Szvetoga. Zdrava bojdi Maria i t. d.

Ovo szlúzsbencia Goszpodnova, naj mi bode poleg recsi tvoje. Zdrava bojdi Maria i t. d.

I Recs je telo vesinjena i prebivala je med nami. Zdrava bojdi Maria i t. d.

Ÿ. Moli za nasz szv. Bogarodica.

Ř. Da vredni posztanemo obećanja Krisztusovoga.

Molimo.

Miloszt tvojo, proszimo Goszpodne, vlej vu nase pameti; da ki szmo po angelszkom nazvescsavanji Krisztusa, Szina tvojega, vtelovljenje szpoznali, po njegovih mokaj i krizsi vu diko gorsztanenja pripelani bodemo. Po isztom Krisztusi, nasem Goszpodni. Amen.

Pobüdenje vere, vüpanja i lübavi.

Verjem vu Tebi o Bog moj! Ar na vszeveke pravico guesis.

Vü pam sze vu tebi o Bog moj! Ar szí neszkoncsano veren i szmileni.

Lü bim te o Bog moj! Vise vszega te lü bim; ar szí neszkoncsano dober i lü bavi vreden.

Jü trasnja molitev.

I.

Prva miszel szrca mojga
Tebé hváli, oh Goszpod!
Tvoja roka naj me csuva
Tü di te den od nadlog!

II.

Kak je Tvoja szvéta vola,
Tak Ti bodem szlüzso zdaj,
Naj po Jezusi, Mariji
Pridem vu tvoj szvéti raj.

III.

Vu to dvoje szvéto ime
Preporácsam vszako vreme
Szebe szíromaskoga,
Zemelszkoga potnika. Amen.

Ocsa nas. — Zdrava Maria. — Jasz verjem...

Vecserna molitev.

Hválo dáva dü sa moja
Tebi, moj Bog i Goszpod!
Ka me je miloscsa Tvoja
Csuvála od vszeh nadlog.

Zsaloszt mi obhá ja szrce,
Gda szí zmiszlim na grehe,
Sz sterimi szam celo vreme
Jasz, neszreesen, zsá lio Te.

Jezusa, Marijo proszim,
 K angeli csuvari molim,
 Naj mi bodo na pomocs,
 Naj mi dajo lahko nocs. Amen.

Ocsa nas. — Zdrava Maria. — Jasz verjem...

K angeli csuvari.

Angeo bozsi, csuvar moj,
 Vszigdár mi na sztrani sztoj,
 Hüdobije Ti me brani,
 V szrce Jezusa me szhráni,
 Nagle szmrta csuvaj me,
 V szveti raj pripelaj me. Amen.

Pri deli.

Vszako delo, vszaki poszel
 Naj mi bode záto veszel,
 Ár Bogi na csaszt delam,
 Dúso szvojo sz tem csuвам.

Pred jesztvinov.

Vszech sztvarih ocsi vu Tebi sze vüpajo, Goszpodne;
 Ti njim dávas hrano v potrebnom vremeni; odpiras tvojo
 roko i napunis vszako sztvár z blagoszlovom. Dika bojdi
 Bogi Ocsi i Színi i Szvetomi Dúhi; kak je bilo vu zaesétki,
 tak i zdaj i na vsze veke. Amen.

Ocsa nas...

Blagoszlovi, Goszpodne, nasz i ete Tvoje dare, stere
 z Tvoje dobrotivnoszti scsémó vzéti. Po Krisztusi nasem
 Goszpodni. Amen.

Po jesztvini.

Hvalte Goszpodna vszi národje, hvalte njega vszi lüdje.
 Ár je potrdjena nad nami szmilenoszt njegova i pravica
 Goszpodnova osztane na veke. Dika bojdi Bogi i t. d.

Ocsa nas...

Hvaló Ti davamo, vszamogoesi Bog, za vsze Tvoje
 dare, ki zsives i Kralüjes na vsze veke. Amen.

K preszvétomi Szrci Jezusovomi.

O preszladko Szrce Jezusa, dáj naj Tebe vszigdar hole lúbim!

Pred krízsom.

Molimo Te Krisztus i blagoszlavlamo Te; ár szi po tvojem svétom Krízsi odkúpo szvejt.

Za obsuvanje neduzsnosztí.

Zezsgi sz ognjom Duha Tvojga,
O Goszpodne, szrca nasa,
Naj nam greh nigdar ne zproszi
Nase dúse neduzsnosztí.

Vu szküsnpjavi.

Zgledni sze na } tvojga szlugo,
                          } szlüzsbenico,
Jezus mili, vszaznajoesi,
Ka ne szpádnem vu odúrno
Vszigdar Tebi hűdobijo.

Za roditele.

Oeso, mater esuvaj meni,
Dober Bozse, vu milosztí;
Daj njim zdravje, dobro ime,
Zadovolnoszt vszako vreme;
Kda pa bodo puni let,
Daj njim v szveti raj priszpet.

Ponovljenje krsztne oblúbe.

Verjem vu ednom Bogi: Ocsi i Szini i Szvetom Duhi. Verjem vsza ona, stera rimszka, katolicsanszka Cerkev vesi. Vu etoj jedino zvelicsavnoj veri scsem zsiveti jno vmreti. Kak szam vu szv. Krszti odpovedao, tak túdi zdaj odpovem vrugi i grehi, pa vszako na groh nagibajoesoj priliki i vszakomi szküsavanji. Znovics obeesam Tebi, o Bog moj, ka vsze zapovedi, stere szi Ti dao, ali stere nam je szv. Mati-cerkev dala vu Tvojem imeni, verno scsem obdrzsati, ka

Tebe vise vszega ljubim, blizsnjega mojega pa kak szamoga szebe. Odszlobodi me Goszpodne od vszega hūdoga, potrdi me vu dobrom, naj belo obleko tvoje szvete miloszti, stero szam vu szvetom Krszti dobo od Tebe, ednok pred Tvojim licom tak esiszto prikazsem, kak esiszto szii mi jo Ti dao. Amen.

Szkrivoszti szv. Rozsnogavenca.

Zacsétek: Vu Imeni Oese i Szina...

Jasz verjem v ednom Bogi...

Oesa nas...

Zdrava bojdi Maria... (trikrát). Po najszvetejssem Imeni «Jezus» sze notridene:

a) pred veszelim delom:

1. Ki nam naj vero poveksava.
2. Ki nam naj vūpanje potrdi.
3. Ki nam naj ljubav dovrši.

b) pred zsalosztnim delom:

1. Ki naj nas razum preszvejtii.
2. Ki naj nas szpomin okrepi.
3. Ki naj nas volo poboljsa.

c) pred odicsenim delom:

1. Ki naj ravna nasa mislenja.
2. Ki naj ravna nasa govorenja.
3. Ki naj ravna nasa esinenja.

Za tem pride: Dika bojdi Bogi Oesi...

Po tom: Oesa nas...

Po Ocsanasi: Zdrava bojdi Maria... (deszetkrát). Vu vszakoj Zdrava Mariji po Imeni «Jezus» ete szkrivoszti pravimo:

a) vu veszelom deli:

1. Koga szii Devica od Dūha Szvetoga poprijela.
2. Koga szii Devica Elizabeto obiszkakojcsa noszila.

3. Koga szi Devica porodila.
4. Koga szi Devica v cirkvi prikazala.
5. Koga szi Devica v cirkvi gornajsja.

b) vu zsalosztinom deli:

1. Ki je za nasz krvavi pot potio.
2. Ki je za nasz bicsüvan bio.
3. Ki je za nasz sz trnjom koronan bio.
4. Ki je za nasz tezski krizs noszo.
5. Ki je za nasz na krizs razpet bio.

c) vu odicsenom deli:

1. Ki je od mrtvih gorsztano.
2. Ki je v nebesza goriso.
3. Ki nam je Duha szv. poszlaao.
4. Ki je tebe Devica v nebesza gorivzeo.
5. Ki je tebe Devica v nebeszah koronao.

K blázsenoj Devici Mariji.

Pozdrávlena bojdi Kralica, Mati milosztzi, zsvilenje, szladkoszt i vüpanje nase, bojdi pozdrávlena! K Tebi kriecimo zapücsesena Evina deca, k Tebi zdihavamo zsalosztini i objokani v toj szkuznoj dolini. Záto obrni, nasa pomocnica, Tvoje milosztivne ocsi na nasz i pokázsi nam po tom nevolnom zsvilenji Jezusa, blagoszlovleni Szád Tvojega tela. O milosztivna, o dobrotivna, o szladka Devica Maria.

Glavne pravice,

stere vszaki eslovek more znati i vervati.

1. ka je eden Bog;
2. ka szo vu Bogi tri persone: Oesa, Szin i Düh Szveti;
3. ka je Szin bozsi eslovek posztano, naj bi za nasz na krizsi vmro ino nasz tak odküpo i zvelicsao;
4. ka je Bog pravicsen szodec, ki dobre lona, hüde pa kastiga;

5. ka je dŭsa csloveka nemrtelna;
6. ka je bozsa miloszt na zvelicsanje potrebna.

Molitve pri szv. szpovedi.

Na pomocs zazavanje Dŭha Szvetoga.

Lŭbi moj nebeszki Ocsa! Glej, zato idem k tebi, ka bi sze rad od mojih grehov prav dobro szpovedao tvojo miloscsa nazajdobo. Da pa brez tvoje pomocsi nikaj nemorem, sz poniznosztjov te proszim, szmiluj sze meni mo mi posli tvojega Szvetoga Dŭha z njegovov pomagajocsov miloscsov.

Hodi Dŭh Szveti! preszvejti mojo pamet pa mi pomagaj, naj szpoznam moje grehe, naj je iz szrca pozsalŭjem, naj je isztinszko vadlŭjem i sze z cela poboljšsam. Ocsa nas i t. d.

Szpitavanje dŭsne vŕszti.

Obprvim szii premiszli: Gda i kak szam sze szpovedao *zadnjokrat*? Szam kaksi szmrtni greh szam rad zamucsao? Steroga? Szam pozabo steri szmrtni greh povedati? Szam pokoro opravo? — Kak i ka szam grehsio z mislenjom, z govorenjom, csinenjom, ali zamŭdenjom? — Naj szii lezsej zmiszlis grehe szvoje, vzemi naprej deszetere bozse, petere cerkvene zapovedi, pa szedmere glavne grehe. Pri szmrtnih grehaj szii tŭdi to zapomni, *kelkokrat*?

Pitaj szebe: Jeli szam kaj grehsio:

1. *Proti prvoj bozsoj zapovedi*? Szlobodnovolno szam poszlusao, ali csleo takse, ka je proti veri? Kelkokrat? Szam molo Boga vszaki den? Iz szvetoga dela ali recsi szam salo delao?

2. *Proti drugoj bozsoj zapovedi*? Szam pszŭvao, prekli-njao, kuno? Kelkokrat? Krivo szam priszŕgao? Kelkokrat? Brez potrebcisine szam priszŕgao?

3. *Proti tretjoj bozsoj zapovedi i proti prvoj i drugoj zapovedi szv. matercerkve*? Po nedelaj i szvetkaj szam hodo k szv. Mesi? Kelkokrat ne? Po evangeliumi szam priseo ali szam pred precisicsavanjom odiseo? Kelkokrat? Vu cerkvi szam sze nedosztojno oponasao?

4. *Proti strtjoj bozsoj zapovedi*? Roditele moje szam jako

vazzsalo? Kelkokrát? Szam je bogao? Szrdo szam sze na nje? Trdokoren szam bio proti njim? Lagoje szam zselo sztatarisom ali drugim naprejposztavlenim?

5. *Proti petoj bozsoj zapovedi? Proti drugim szam grobianszki bio? Drüge szam csemerio? Szvajüvao szam sze? Bio szam sze? Odürjavao szam drüge? Szrdo szam sze? Nevoseseni szam bio? Lüdszkomi kvari szam sze veszelió? Vu pogibelnoszt szam vrgeo szvoje zdravje? Pijan szam bio? Drüge szam na greh vesio? Drüge szam na greh napelävao ali priszilo? Na velki greh? Na kaksega? Kelkokrát? Pomagao szam drugomi grehsiti?*

6. *Proti sesztoj i desetoj bozsoj zapovedi? Z grehsnov volov szam szí neszramno miszlo? Kelkokrát? Neszramno szam steo viditi? Kelkokrát? Neszramno szam gledao? Kelkokrát? Neszramno szam steo delati? Kelkokrát? Neszramno szam poszlüsao rad? Kelkokrát? Neszramno szam gucsao? Kelkokrát? Neszramno szam delao szam? Kelkokrát? Neszramno szam delao z drugimi? Kelkokrát? Z lagojimi, neszramnimi tivarisami szam hodo? Neszramne podobe szam gledao? Neszramno szam esteo?*

7. *Proti szedmoj i deszetoj bozsoj zapovedi? Mojih sztatarisov, ali drugih lüdih blago szam vzeo? Kaj? Vu lüdszkom blagi szam kvar napravo? Kak? Znoro szam drugoga? Za kelko? Steo szam vzeti, ka je ne moje bilo?*

8. *Proti oszmoj bozsoj zapovedi? Lagao szam? Brez zroka szam szumlío na drüge? Moje szumlenje szam z recsjov povedao drugim? Grehe drugih szam dale pripovedavao (ogovarjao)? Lagao szam na drüge (ogrízavao)? Kelkokrát? Norca szam sze rédo z drugih?*

9. *Proti tretjoj, strtoj i petoj zapovedi szv. Materécerkvi: Posztné dnéve szam brez cerkvenbga dopüscsenja meszo*jo? Kelkokrát? — Vüzemszko szpoved szam zamüdo? V kresmo szam hodo, gda szo igrali? Prepovedane dni tüdi? Kelkokrát?*

10. *Z glavnimi grehi szam grehsio? Gizdav szam bio? Peroven, lakoten ali nemertüesliv szam bio vu jesztvini i pitvini? Nemaren szam bio? Ne szam steo delati, ka szo mi zapovedali?*

(Csi esese kakse drüge grehe mas, tiszte szí tüdi zapomni i vadláj.)

Pozsallüvanje i mocsna oblüba.

1. Zdaj szi premiszlim, kak velko kastigo szam szi od Boga zaszlüzso. Kelko morejo vu pekli trpeti szkvarjeni angelje i lüdjë, pa kelko trpijo vu purgatoriumi tiszte düse, stere szo ne z cela esiszte iz toga szvejta odisle! O, kak grozovitno bi bilo, esi bi mene Bog tüdi tak pokastigao! Ka bom delao? Dobro dete bozse scsem biti, naj ednok pridem vu nebésza.

2. Na Jezusa szi zmiszlim, kak na krizsi viszi, roke szo njemi sz cvekmi prebite, glava sz trnjom ovencsana, z ranami i sz krvjov je vesz pun pa to vsze je za mene trpo i za mene vinro. Vsze to szo tüdi moji grehi napravili: pa meni nebi zsao bilo, ka szam ete grehe vesino?

3. Premiszlim szi vsze one dobrote, stere mi je Bog do zdaj prikazao. On mi je dao zsvilenje, zdravje, vszakdanesnjo hráno, dobre sztariše, mojega dobroga angela csuvara, pa me je gorivzeo vu szvojo szv. Matercérkev! Kak njemi jasz za té dobrote dosztójno hvalo dam? O! kak nezahvalen bi jasz mogeo biti esi bi toga mojega neszkoncsano dobrotivnogu i vsze lübavi vrednoga Ocsó neszskogu esese duzse zsadio i nebi steo njega lübiti!

O moj lübleni Bog i Zvelicsiteo, Jezus Krisztus! Jasz_o tvoje szziromasko dete, na kolenaj klecsim pred tehom. Telk dobrote szi mi zse szkazao; za mojo volo szi priseo n¹ etc szvejť, za mojo volo szi telko trpo, za mojo volo sz vmro na krizsi! Jasz szam pa tak nezahvalen bio, pa szam te z mojimi grehi telkokrát razzsadio!

Bog moj! iz vszega szreca mi je zsao za vsze moje grehe, ar szam szi zs njimi na tom i na drugom szvejti pravicsno kastigo zaszlüzso. Escse bole mi je zsao zato, ar szam zs njimi Tebe zbantüvao, ki szi neszkoncsane lübavi vreden, dober i szvéti Bog. Mocsno oblübam, ka sze poboljšam, vecs ne bom grehsio i vszake grehsne prilike bom sze ogibao. O da bi Te nikdar ne zbantüvao! Proszim Te, moj Bog, podeli mi tvojo miloszt po zaszlüzsenji Tvojega jedinoga Szina Jezusa Krisztusa, naj eto mojo oblübo obdrzsim. Za tvojo volo rad odpüsztim vszem mojim neprijatelom: Odpüsztí, o Bog moj tüdi meni, nevrednomi grehsniki!

Mati Zvelicsitela, blazsena Devica Maria! moli za mé, naj to szpoved dobro opravim ino odpüscsanje grehov za-

dobim. Angel esuvar moj, bojdi mi na pomoč, naj od ete vöre vecs ne grehsim, nego zaisztino pobožno, hogahojazno zsvem. Amen.

(Tü sze mores szpovedati etak : pokleknes i pravís :)

Vu imeni Ocse i Szina i Duha Szvetoga. Amen.

Szpovedavam sze Bogi vszamogocsemi i vam, ocsi dühovnomi meszto Boga, ka szam od moje zadnje szpovedi (ali: od mojih malih let) pregrehso z mislenjom, govorenjom, csinenjom i zamüdenjom, moja szlednja szpoved je bila...

(Tü povés grehe pa té pravís :)

Zsao mi je z cologa szrea za vsze grehe moje, ar szam z njimi neszkoncsano dobroto, Boga mojega zban-tüvao ; moesno oblübin, ka nebom vecs grehsio i grehsnih prilik bodem sze ogilbao. — Proszim pokoro i odvezanje mojih grehov. —

Molitev po szpovedi.

Oesa moj i Bog moj, kak velka i kak neizgovorna je tvoja dobrotá! Dühovni oesa, tvoj namesztnik me je za volo zaszlúzsok Jezusa Krisztusa odvezao od mojih grehov. O kak dobro mi dene vüparje, ka szam znovies tvoje dete! Hvala, csaszť i dika Tebi, Ocsi szmilenoszti za to tvojo veliko milosztivnoszť, stere szam szí nigdar ne zaszlúzsó! Oblübin Ti, ka sze z toga nigdar ne szpozábim, nego bom sze z vszov moesjov vojüvao, naj vu grehe nazaj ne szpadnem.

Blagoszlovi Oesa nebeszki eto mojo pohožno volo, daj mi moes, ka jo obderzsim do moje szmeti. To Te proszim na szveto Krv Jezusovo, stero je On na krizsi za mene prelejao, i na zaszlúzske Bl. Device Marije i vszeh szvetcov bozsih. Amen.

Molitve pri szv. precsiscsavanji.

Pred szv. precsiscsavanjom.

Vera. Lübleni Jezus! moesno verjem vsza, stera szí nam nazveszto, poszebno verjem to, ka szí vu Oltárszkom Szveszlví za isztino nazoesi, ar szí to ti pravo, kí szí nevkanjliva vekivecsna pravica.

Vüpanje. Lübi Jezus! Tvoja milosztivnoszt neima mejé; Ti prides k meni pa sesés pri meni sztanüvati. Zato sze vüpam, ka mi dás vsze, ka je mojoj düsi potrebno.

Lübézen. Szladki Jezus! Ti brez konca lübis mené pa iz ete lübéznosztí zdaj hrana moje düse sesés biti. Kak sze Ti zahvalim za to veliko lübeznoszt? Tebi sesém zsiveti ino vmreti.

Pozsaliüvanje i mocsna oblüba. Lübi Jezus, iz vszega szreca mi je zsao za vsze moje grehe, ar szam zs njimi Tebe, mojega dobrotivnoga Boga zbantüvao, koga bi vise vszega mogao libiti. Mocsno oblübir i obeksam, ka Te z pomocsjov tvoje szv. miloscse vecs nikdar ne zbantüjem.

Poniznoszt. Bog moj i Zvelicsar moj! kak bom jasz zdaj pred Tebe so, ki szam Te telkokrát zbantüvao? Za isztino ne szam vreden, ka bi Ti vu moje szree sztopo. Nego povej z ednov recsjov i ozdravi düsa moja.

Zsela. Hodi moj szladki Jezus! Hodi i vzemi moje szrce, naj bo ono z cela tvoje! Hodi, sztopi vu mene ino me potrdi sz tvojimi milosztami, moj lübeznivi Jezus!

Po szvêtom precsiscsavanji.

Molba. Najszlájsi Jezus moj! sz angelmi i szvetcami nebeszkimi molim Tebe vu najszvetejszem Oltarszkom Szvezstvi. Molim Te, kak Goszpoda i Boga mojega, kak Sztvoritela i Zvelicsitela mojega!

Poniznoszt. Szladki Jezus! Sz kem szam szi jasz zaszluzso, ka szi Ti k meni, nevolnomi grehsniki prisao?

Hvala i aldüvanje szamoga szebé. Najlübeznivsi Jezus! kak Ti zahvalim za to, ka szi z menov vesino? Glej, Tebi darüjem düso mojo, Tebi darüjem telo moje i vsza, stera mam! Naj bodo tvoja vsza moja mislenja i zselenja, vsze moje recsi i vsza moja dobra dela!

Lübézen. Lübi Jezus! vuzsgi szrce moje z ognjom tvoje lübéznosztí, ka bom bole rad meo Tebe, kak kajstécs drügo, bole, kak szamoga szebé.

Prosnja. Bog moj i Goszpod moj! Daj meni vsze tiszte miloscse, stere szo mi potrebne, ar szi Ti neszkoncsano dober.

Szladki, lübeznivi Jezus! osztani z menov sz tvojimi miloscсами ino me okrepi z mocsjov etoga Szvezstva zdaj i vu vöri moje szmrti. Amen.

Ocsa nas. — Jasz verjem.

Molitvi pri glavnih delaj szv. Mese.

1. *Na darüvanje.* Sz duhovnikom navküper darüjem eto mesno daritev Tebi, o moj Jezus, naj Tebe sz vrednim talom molim za tvoje dobrote Tebi hvalo dam, tvoje milosese szí szproszim, odpüsesanje mojih grehov zadobim. Darüjem Ti eto szv. Meso tüdi za ove vsze, za zsive i za mrtve.

2. *Na podigavanje.* Klecsecs te molim, pravo Telo i Krv Goszpodna Jezusa Krisztusa, ki szí za nasz na krizsnom drevi viszo ino szí zdaj na oltari pod kepom kruha i vina nazosci. Tebi zsvém, tebi vmerjem, tvoj szam zsv ino mrtv. Amen.

3. *Na precisicsavanje.* Goszpodno, ne szam vreden, da bi Ti sztopio vu hizso mojo, nego povej z ednov recsjov i ozdravi düsa moja. O Jezus, verjem vu Tebi; o Jezus, vü pam sze vu Tebi; o Jezus, lubim Tebc vise vszega. Zsao mi je za vsze moje grehe; obeksam Ti, ka Te nikdar vecs ne razzsalim. Iz cele mojo duse zselém meti Tebe, sze zjediniti sz Tebom zdaj i na vsze veke. Hodi k meni sz tvojov miloscesov i osztani pri meni vszigdar. Amen.

NAVUK VERE.

VPELAVANJE.

1. Zakaj szmo na szvejtj?

Zato szmo na szvejtj, naj Boga szpoznamo, njega lübimo, njemi szlüzsimó i naj sze tak zvelicsamo, to je: vu nebésza pridemo.

* Nebésza, z drúgov recsjov: vekivecsno blázsensztvo ali *zvelicsanje*.

2. Ka moremo csiniti, naj Boga szpoznamo, lübimo, njemi szlüzsimó i sze tak zvelicsamo?

Naj Boga szpoznamo, lübimo, njemi szlüzsimó i szetak zvelicsamo, moremo:

1. vervati, ka je Bog nazveszto;
2. vcsiniti, ka Bog zapovedava;
3. nücati ono, sz kem miloscso bozso zadobimo.

* *Nazvesztiti* je telko, kak komi kaj povedati, ka on szam od szébe nebi znao.

* Miloscso bozso najbole po *Szvesztvaj* i po *molitvi* dobimo. Zato eta za *szredsztva*, ali *skéri* miloscse zovémo.

* Ki verje, ka je Bog nazveszto, ki vcsini, ka je Bog zapovedao i nüca szredsztva miloscse, on *verno* zshivé, ali *poleg vere*. Vera, zapovedi, Szvesztva i molitvi k *veri* szlisijo. Ona kniga, iz stere sze vero vcsimo, je: *Katekizmus* (Navuk vere).

Opomba. Rad ino pazljivo poszlúsaj navuk od vere i tak csini, kak sze tam vcsis, ár je to potrebno: zsvetli poleg vere. «Edno je potrebno», pravi Jezus od szpoznanja vere, od zvelicsanja. (Lukacs 10, 42.) Zemelszke dobrote (bogásztvo, oblászt i. t. d.) minéjo pa nasz ne vcsinijo blázsene, «Ka valá csloveki, csi celi szvejt zadobi, dúso pa pogübi», pravi znovics Jezus. (Mataj 16, 26.)

Dika bojdí Bogi Ocsi í Színi í Szvetomi Dúhi: kak je bilo vu zacsetki tak í zdaj í na vsze veke. Amen.

PRVI DEL.

OD VERE.

Naj sze zvelicsamo, moremo ob prvím vervati,
ka je Bog nazveszto.

A) Od vere poprek.

1. Od vretin vere.

3. Ka moremo vervati, naj sze zvelicsamo?

Naj sze zvelicsamo, moremo vervati vsze, ka je Bog nazveszto.

* Zato moremo vervati vsze, ka je Bog nazveszto, ar on vsze zna í vszikdar isztino govori.

Na pr. Szv. Peter je pravo Jezusi: «Recsi vekivecsnoga zsítka szo pri Tebi.» (Jan. 6., 69.)

4. Sto dáva naprej vsza ona, stera je Bog nazveszto?

Vsza, ona, stera je Bog nazveszto, szvéta Maticérkev dáva naprej.

5. Iz koj vzeme szvéta Maticérkev one návuke, stere je Bog nazvészto?

One návuke, stere je Bog nazvészto, szv. Maticérkev vzeme iz *szvétoğa Piszma* i *szvétoğa porocsila*.

6. Ka je szvéto Piszmo?

Szvéto Piszmo sze zovéjo one knige, stere szo na nađehnjenje szvétoğa Dúha pizsane.

* Szvéto Piszmo, z drúgov recsjov: Biblia, recs bozso, njegovo vcsenje má vu szebi szpizsano.

7. Na kelko delov delimo knige szvétoğa Piszma?

Knige szvétoğa Piszma na dva dela delimo: na knige *Sztaroga Zakona* i na knige *Novoga Zakona*.

* Vu knjigaj sztaroga zakona je ono nazvescsenje, stero je Bog pred rojsztvom Jezusa Krisztusa dao lúdem

* Vu knjigaj novoga zakona je ono nazvescsenje, stero szmo od Jezusa Krisztusa i od apostolov dobili.

8. Ka je szvéto porocsilo?

Szvéto porocsilo je ono nazvescsenje, stero szo apostolje glászili, nego popiszali szo ne.

Opomba. Vu znanji vere neidi za szvojov glavov, nego verno poszlúhni vcsenje szvéte Materccérkve.

2. Od potrebnosztí i lasztivnosztih vere.

9. Ka pravi Krisztus od onoga, ki nescse vervati ona, stera je — Bog nazvészto?

Ki nescse vervati ona, stera je Bog, nazvészto, od onoga Krisztus pravi: «Ki ne verje, sze szkvari.»

* *Szkvariti sze*, telko pomeni, kak vu pekeo priti. Tak sze brez vere ne moremo zvelicsati; vervati szmo pa szamo sz pomocsjov *miloscse bozse* mogoci.

10. Kak moremo vervati vsza ona, stera je Bog nazvészto?

Vsza ona, stera je Bog nazvészto, *trdno* i *sztáilno* moremo vervati.

* *Tráno* verjemo, esi ne dvojimo vu onom, ka je Bog nazvészto. *Sztáno* verjemo, esi nase vere nigdár ne zatajimo, nego szmo pripravni za naso vero vsze, escse szmit tüdi pretrpeti, esi je potrebno. (Takso vero szo meli szv. manterniki.)

* Vervati inoremo brez rázloeska vsze, ka je Bog nazvészto. Taksi krsceseník, ki najménsi dél práve vere zavrzse ali premeni, je *krivovernik*. Csi to znajocs vesini, té velki greh má.

* Pravo vero zatajiti je telko, kak sze od Boga odtrgnoti.

Opomba. Nigdár sze ne szramúvaj za volo tvoje vere, nego jo batrivno vadlúj pred lüdmí. Csuvaj sze nevernih lüdh, govorov i estenjá, ár ti eta právo vero iz szrca vzemejo.

3. Od práve vere.

11. Vu sterój veri naidemo vsza ona, stera je Bog nazvészto?

Vsza ona, stera je Bog nazvészto, vu *katolicsanszkoj krscesanszkoj* veri najdemo.

* Katolicsanszka krscesanszka vera je prava vera, ar je vu njoj brez falinge vsze notri, ka je Bog nazvészto.

12. Sto je dao lüdem katolicsanszko krscaanszko vero?

Katolicsanszko krscesanszko vero je *Goszpon Jezus Krisztus* daó lüdem.

* Pravi návuk vere ino najpripravncjse zapovedi je zato Jezus Krisztus znao dati, ár je on Szin Bozsi.

13. Sz kaksim znamenjom vadlújemo poszebno, ka szmo katolicsanszki krisztjani?

Ka szmo katolicsanszki krisztjani, to poszebno sz znamenjom szvétoga krizsa, to je: sz *prekri-zsanjom* vadlújemo.

* Gda sze krizsano, té ete reesi pravimo: «Vu Imeni Oese i Szina i Dúha Szvétoga. Amen. Sz temi reesmi pokazsemo, ka verjemo szveto Trojsztvo. Sz znamenjom szvétoga krizsa pa szvedocesimo, ka szmo naszledniki krizsanoga Jezusa.

Opomba. Daj hvalo Bogi, ka szi katolicsanszki krisztjan. Moli za one, ki katolicsanszke vere ne poznajo.

B) Od apostolszkoga verevadlúvanja.

14. Vu sterom verevadlúvanji je na kráci vsze ono, ka vervati moremo?

Vsze ono, ka vervati moremo, je na kráci *vu apostolszkom verevadlúvanji.*

15. Kak je apostolszko verevadlúvanje?

Jasz verjem v ednom Bogi, Ocsi vszamogocsem, Sztvoriteli nébe i zemle. — I vu Jezusi Krisztusi, Színi njegovom jedinom, Goszpodi Nasem. Ki sze je poprijao od Dúha Szvétoga, porodo sze je od device Marie. — Moko je trpo pod Pontius Pilátusom, raszpet je, vmro je i pokopan je. — Sztopo je dol na pekle, na tretji den je od mrtvih gorsztao. Sztopo je vu nebésza, szedi na desznici Boga Ocsé vszamogocsega. Odnet pride szodit zsive i mrtve. — Verjem vu szvéto Dúhi. Szvéto katolicsanszko krscesanszko Matercérkev. Szvécov obsinsztvo. Grehov odpúcsanje. Tela gorsztaenje. I zsitek vekivecsni. Anen.

* Eto verevadlúvanje za *apostolszko* zovemo, ar iz csasza apostolov k nam zhája. Za *verevadlúvanje* je pa zato právimo, ár katolicsanszki krscesenik sz tem vadlúje szvojo vero.

16. Na keľko tálov delimo apostolszko verevadlúvanje?

Apostolszko verevadlúvanje na dvanajszet tálov delimo.

PRVI TÁO APOSTOLSKOGA VEREVADLÚVANJA.

«Jasz verjem v ednom Bogi, Ocsi vszamogocsem, Sztvoriteli nébe i zemle.»

1. Od Boga i njegovih lasztivnosztih.

17. Sto je Bog?

Bog je celoga szveta Goszpod i nas nebeszki Ocsa.

18. Kak dugo je zse Bog i kak dugo bode?

Bog je vszigdar bio i vszigdar bode; Bog je *vekiwecsen*.

* Bog sze nigdar ne premeni.

19. Gde je Bog?

Bog je *vszepovszedi*: na nebi, na zemli i vu vszakom meszti.

20. Zakaj ne vidimo Bogá vu etom zsitki?

Vu etom zsitki zato ne vidimo Bogá, ar on neima tela, on je *duh*.

* Csi ravno Boga ne vidimo, sze je on zato li szpoznati dáo lüdem: 1. po etom szvejti i modrom ravnanji toga szvejta, 2. po nazvesesenji szvojem. Sz esednov pametjov szí niscse ne more miszliti, ka je ete szvejt i té esüdoviten red vu njem szam od szebe nasztano.

21. Ka zná Bog?

Bog *vsze zná*: On zná, ka je bílo, ka je i ka bode; escse to zná, ka szí miszlimo, ali szkri-voma delamo.

Na pr. Jezusova prorokúvanja.

22. Ka je mogocsi Bog vesiniti?

Bog je vsze mogocsi vesiniti, ka li sesé; Bog je *vszamogocsi*.

Na pr. sztvorjenje szveta. Csüda Jezusova.

23. Kak Bog na szvejti vsze ravna?

Bog na szvejti vsze tak ravna, kak je najbole mogocsi doszégnoti, ka vu nakanenji má; Bog je *neszkoncsano moder*.

Na pr. Mojzesov Bog.

24. Ka lübi i ka odürjava Bog?

Bog lübi dobro i odürjava hüdo; Bog je *neszkoncsano szvéti*.

Na pr. deszeterc bozse zapovedi.

25. Ka csini Bog z dobrimi i ka z hüdimi?

Bog dobre lona, hüde pa kastiga, kak szí zaszlüzsijo; Bog je *neszkoncsno pravicsen*.

Na pr. potop. Noejovo oszlobodjenje.

* Popolno plačso i popolno kastigo nam Bog po smrti dá.

* Bog ne kastiga vszigdar vesaszi, nego dosztakrát dugo esaka, naj sze grehnsnik szpokori, to je: poboljsa; Bog je *neszkoncsano potrpív.* Na pr. potop.

26. Ka csini Bog pokornomi grehnsniki?

Pokornomi grehnsniki Bog rad odpüsztí; Bog je *neszkoncsano szmileni.* Na pr. Ninive.

27. Kak nász Bog lübi?

Bog nász *neszkoncsano lübi*: on nam vszigdar dobro scsé i dobro dá; Bog je *neszkoncsano dober.*

* Jezus právi: Tak je lübo Bog ete szvejt, ka je szvojega jednorodjenoga Szina dao, naj sze ni eden, ki vu njem verje, ne szkvari, nego vekivecsni zsitek zadobi.» (Jan. 3., 16.)

* Vu Bogi szo vsze dobre lasztivnoszti brez meje i mere; On je *neszkoncsano popolen.*

Opomba. «Vu vszeh dnévaj zsitka tvojega vu pameti mej. Boga ino sze csuvaj, naj gda v greh ne privolis.» (Tobias 4, 6.)
«Lübimo Boga, ár je Bog prle lübo nász.» (Jan. I. 4, 19.)

2. Od trojedínoga Boga.

28. Kelko Bogov je?

Szamo eden Bog je.

29. Kelko person je vu Bogi?

Vu Bogi szo tri persone: Ocsa, Szin i Düh Szvétí.

Pr. Krszt Jezusa.

30. Je vszaka bozsanszka persona právi Bogi?

Vszaka bozsanszka persona je právi Bog: Ocsa je Bog, Szin je Bog, i Szvétí Düh je Bog.

31. Kelko Bogov szo tri bozsanszke persone?

Tri bozsanszke persone szo szamo eden Bog.

* Tri bozsanszke persone *edno iszto bozsanszko naturo* májo; zato je vszaka bozsanszka persona ednáko vekivecsna, vszaznajocsa, vszamogocsa i. t. d.

32. Kak sze zovéjo tri bozsanszke persone sz ednov recajov?

Tri bozsanszke persone sze sz ednov recsjov zovejo *Szvéto Trojsztvo*, ali Szvéta Trojica.

33. Kakse delavnoszti pripisujemo trem bozsanszkim personam po szebi?

Trem bozsanszkim personam po szebi naszledüvajokse delavnoszti pripisujemo: Ocsa je *sztvoro*, Szin je *Odküpo*, Szvéti Duh je *poszvéto* szvejt.

* Ocsa za Sztvoritela, Szina za Odküpitela, ali Zvelicsetela, Szvétoga Düha za Poszvetitela zovémo; tri bozsanszke persone vsze vküp delajo, ka delajo. Ocsa je od vekoma, Szin sze od Ocese od vekoma rodi, Szveti Duh od Ocese i Szina od vekoma zhaja.

Opomba. Rad pravi dosztakrát na diko szv. Trojsztva eto molitev: «Dika bojdi Bogi Ocsi i Szini i Szvétomi Dühi, kak je bilo vu zacsétki, tak i zdaj i na vsze veke.

3. Od sztvorjenja i ravnanja szvejta.

34. Sto je sztvoro szvejt?

Szvejt je Bog sztvoro sz szvojov vszamogocsov volov.

* Sztvoriti je telko, kak z niesesza kaj vöprineszti.

* Bog je szvejt 1. na szvojo diko, 2. na nas haszek sztvoro.

35. Ka csini Bog zdaj tüdi sz szvejtom?

Bog zdaj tüdi szkrb má na szvejt, to je: gordrzsi i ravna szvejt.

* Szkrb hozso, stero Bog na ete szvejt má, za bozse *previdenje*, ali *previdnoszt* zovémo.

Na pr. Egiptomszki Jozsef, hozsa szkrb za szv. Matercéркеv.

36. Za koga sze szkrbi Bog poszebno?

Bog sze poszebno za csloveka szkrbi; on nam dá vsza telovna i düsevna dobra.

* Trplenja, nevole nam zato posle ali zato dopüsztü, ka na nasz pridejo, naj bi nasz kastigao i poboljsao, ali naj bi za vekivecsnoszt zaszlúzske szprávlali.

Opomba. Csi te neszreca zadene, ne mrmraj, nego viĥpaj sze vu Bogi. «Koga Bog lĥbi, onoga pohodi.» (Zsid. 12, 6.) «Onim, ki Boga lĥbijo, vsze na dobro szlĥzsi.» (Rim. 8, 28.)

4. Od angelov.

37. Stera szo najplemenitejsa bozsa sztvorjenja?

Najplemenitejsa bozsa sztvorjenja szo angelje i cslovek.

38. Ka szo angelje?

Angelje szo dĥhovje, steri majo razum i volo, tela pa neimajo.

* Bog je vnogo angelov sztvoro. Szvĥto Piszmo devĥt korusov angelov pozna. Szveti *Mihael* je vojvoda prednjih angelov.

39. Kaksi szo vszi angelje bili, gda je Bog njĥ sztvoro?

Vszi angelje szo dobri bili, gda je Bog njĥ sztvoro.

40. Jeli szo angelje vszi dobri osztali?

Angelje szo ne vszi dobri osztali, nego vnogi szo pregrehsili i zato szo v pekeo prisli; tei sze *hĥdi dĥhovje* ali *vrazje* zovejo.

* Bog je dobre angele sz vekivecsnim blĥzsensztvom lonao.

41. Ka nam csinijo dobri angelje?

Dobri angelje nasz lĥbijo; nase telo i naso dĥso csuvajo, za nasz molijo i nasz na dobro opominajo.

42. Kak sze zovejo oni angelje, steri nasz csuvajo?

Oni angelje, steri nasz csuvajo, sze zovejo *angelje csuvarje*.

Na pr. Loth, Tobias.

* *Szvĥtek szvetih angelov csuvarov* je prvo nedelo szeptembra.

Szvĥti angel csuvar.

* Dosztojno i zvelicsavno delo je szvoje angele csu-
vare csasztili, na pomocs zazávati i njihova opominanja
naszledüvati.

43. Ka nam csinijo hüdi dühovje?

Hüdi dühovje nasz odürjavajo pa szo nam
nevoscseni; za to nasz na greh zapelavajo, naj
mi tüdi v pekeo pridemo.

Na pr. Szküsavanje Jezosa.

44. Ka moremo vsiniti, gda nasz hüdi düh na greh zapelava?

Gda nasz hüdi düh na greh zapelava, lé
moremo od Boga pomocs prosziti i lagooni
zapelavanji sze proti posztaviti.

* Jezus je pravo: «Pazite i molite, naj vu szküsnavo
ne szpadnete.» (Mataj 26, 41.)

Opomba. «Trezni bojdite i pazite, ar neprijateo vas, vräg,
kak rjovécsi oroszlan okoli hodi iszkajócs koga bi pozsro;
steromi sze proti posztavite z moesnov verov.» (Peter I. 5, 8. 9.)
«Proti sze posztavite vrági i odbezsi od vász.» (Jakob 4, 7.)

5. Od prviva csloveka.

45. Sto szta bila prviva csloveka?

Prviva csloveka szta *Adam* i *Eva* bila.

* Od Adama i Eve zhaja vszaki cslovek; zato njidva
za nase *prve roditele* zovemo.

46. Kak je sztvoro Bog Adama?

Bog je tak sztvoro Adama ka njemi je z zemlé
telo napravo i v to je nemrtelno düso dehno.

* *Cslovek sztoji z tela i z düse.*

47. Komi je szpodobna cslovecsa düsa?

Cslovecsa düsa je Bogi szpodobna.

* Kda je Bog prvoga csloveka sztvoro, je etak pravo:
«Napravimo csloveka na nas kep i na naso szpodob-
noszt». (Mojzes I. 1, 26.)

48. Vu kom je szpodobna nasa düsa Bogi?

Nasa düsa je vu tom szpodobna Bogi,

1. ka rázum i szlobodno volo má,
2. ka je nemrtelna.

* Dúsa je dúh, brez steroga szí ne moreino premislavati, níti zsvíeti. *Dúsa na veke zsvíé*, túdi po szmrti téla. Dúse ne vidimo, nego szpoznati jo moremo z toga, ka szí vszaki cslovek *premislava* ino *sze sz szlobodnov volov odlocsi na ono*, ka sze njemi vidi.

- 49.** Sz kem je Bog najbole prikazao szvojo lúbav nasim prvím roditelom ?

Bog je szvojo lúbav nasim prvím roditelom najbole sz tem prikazao, ka njim je dao *miloscsó poszvecsenja*, pa je sz tem szvéte vcsino, za szvojo deco szpoznao ino njé za nebeszko blázsensztvo odlocso.

* Miloscsa poszvecsenja, je *nadnaturní* dár bozsi.

* Nasi prvi roditelje szo túdi *zvúnrední rázum* dobili od Boga i proszti szo bili od vszega *grehsnoga poszsenja*.

- 50.** Gde szo prebivali nasi prvi roditelje ?

Nasi prvi roditelje szo v Paradizsom-ogradi prebivali.

- 51.** Kak je slo nasim prvím roditelom v Paradizsomi ?

Nasim prvím roditelom je v Paradizsomi jako dobro slo; blázseno szo zsvíeli, nikaj szo ne trpeli i nigdár njim nebi trbelo vmreti.

* Eto blázsensztvo i zvúnredne dáre bi vszaki cslovek herbao, csi nasi prvi roditelje nebi pregrehsili.

Opomba. Cslovek je korona vidne nature; ár je sz szvojov dúsov vise vszake zemelszke sztvorjene sztvári. Postúj to tvojo velko plemenitoszt!

6. Od greha prviva csloveka.

- 52.** Ka je pokvarilo blázsensztvo prvih roditelov ?

Blázsensztvo prvih roditelov je to pokvarilo, ka szta pegrehsila ino szí sz tem bozso kastigo zaszlúzsila.

53. Sz kem szta pregrehsila prviva roditela?

Prviva roditela szta sztem pregrehsila, ka szta Bogá ne bogala, nego jela szta z prepovedanoga száda.

54. Sz kem je pokastigao Bog prve roditele za njihov greh?

Bog je sz tem pokastigao prviva roditela za njidva greh, ka szta 1. zgubila miloscso bozso i potom szta ne mogla vu nebeszko blazsensztvo; 2. pamet njima je oszlabila ino vola sze je na hüdo nagnola; 3. vnogo szta mogla trpeti i na szlednje vmreti.

55. Jeli je greh prvih roditelov nam vszem tüdi skodo?

Greh prvih roditelov je nam vszem tüdi skodo, ar té greh i njégova kastiga na vszakoga csloveka prek izhája i vszaki vu tom gnehi na szvejt pride.

56. Kak sze zové on greh, steri od prvih roditelov na vszakoga csloveka prek izhája?

On greh, steri od prvih roditelov na vszakoga csloveka prek izhája, sze zové *izhajajocsi*, ali *poprijetni greh*.

* Izhajajocsi sze zove, az izhaja; poprijetni, ar gu sz poprijetjom nasim herbamo.

57. Na koga je poprijetni greh ne prek izhájao?

Poprijetni greh je szamo na blazseno Devico Marijo ne prek izhájao.

* Blazseno Devico Marijo je poszebna bozsa miloscsa obsuvala poprijetnoga greha, ka recsi angelove szvedocsijo: «Zdrava bojdi, miloscse puna.» To je zato bilo, ár je njo Bog za *mater Jezusa Krisztusa* odebrao.

* Eto vözetje blazsene Device Marije od pa prijetnoga greha za *brez greha poprijetje* imentujemo. Szvëtek *brez greha poprijetje* bl. D. Marije je 8-ga decembra.

58. Ka bi sze zgodilo sz cslovekom, csi sze njemi Bog ne bi szmilüvao?

Cslovek migdár nebi mogo eo v nebesza priti, csi sze njemi Bog nebi szmilüvao.

59. Kak sze je Bog csloveki szmilüvao?

Bog je Zvelicsitela obecsao i poszla o, naj csloveka od greha odküpi ino zvelicsa.

* Bog je najobprvim nasim prvim roditelom obecsao Zvelicsitela. To obecsanje je szledi patriarhom (Ábrahami, Izsaki, Jakobi) ponovo, szledkar je pa po *provokaj* (David, Izaias, Daniel) dosztakrát ponávlao.

* Proroki szo naprej povedali od Zvelicsitela: 1. gda i gde sze narodi, 2. ka on Bog bode i csüda bode csinio, 3. ka ga za treszti szrebrnih penez odajo, roke i noge njemi sz cvekmí prebijejo, 4. ka za nase grehe bode trpo, vmerjé i gorsztane od mrtvih i t. d.

60. Kak dugo szo mogli lüdjé csakati na Zvelicsitela?

Lüdjé szo vecs jezér let mogli csakati na Zvelicsitela.

* Szpomin csakanja na Zvelicsitela v *adventi* obszlüzsávamo. Advent (prihod Goszpodna) je pred Bozsicsom i navadno stiri tjedne trpi. Vu tom csaszi sze k szvetki rojsztva Jezusovoga pripravlamo. V adventi szo *zorjanice* ali tak zvane *Rorate-Mese*, ar je za zorje mamó i sze sz tov recsjov zacснеjo: «Rorate», na csaszt blazsenoj Devici Mariji.

Opomba. Odürjávaj greh, ar je vsza hüda i vsze nevole on prineszeo za zemlo.

«Eto je moj ljubeni Szin.»

DRUGI TAO APOSTOL- SZKOGA VEREVADLUVANJA.

«Verjem . . . vu Jezusi
Krisztusi, Szini njegovom
jedinom, Goszpodi
nasem.»

61. Sto je odküpo szvejt?

Szvejt je *Jezus Krisztus*
odküpo.

62. Sto je Jezus Krisztus?

Jezus Krisztus je druga bozsanszka persona,
Boga Ocsé jednorodjeni Szin, ki je za nasz
cslovek posztano.

63. Ka znamenüje eto imé „Jezus“?

Eto imé «*Jezus*» telko znamenüje, kak *Odkupiteo*, ali *Zvelicsiteo*.

* *Preszvetoga Iména Jezusovoga szvétek* je na drugo nedelo po Szvétih Treh Kralaj.

64. Ka znamenüje eta rees „Krisztus“?

Eta rees «*Krisztus*» telko znamenüje, kak *Namazani*.

* Zsidovje szo Odkupitela za *Messiása* zvali; ta rees tüdi telko pomeni, kak *Namazani*. Vu Sztárom Zakoni szo prorokovo, popovszko i králeszko csaszt z *mázanjom* szv. oljom dávali. Jezus je pa nas najveksi prorok, pop i král.

* Ka je Jezus Krisztus nas obezsani Odkupitel, to lak známo, ár szo sze vu njem szpunila ona proroküvanja, stera szo proroki od Odkupitela naprejpovedali.

* Ka je Jezus Krisztus Szin Boga, to je 1. Ocsa-Bog szam szvedocso, 2. Jezus je szam glászo i sz csüdami potrdó.

* Jezus je pravo: «Jasz i Ocsa szmo eden». Na pitanje visjega popa: «Szi ti Krisztus, Szin blagoszlovenoga Boga?» je odgovoro: «Jasz szam».

Opomba. Presveto Ime Jezusovo rad na pomoci zazavaj, najbole v caszi skitsnjave i rad pravi ete lepi poklon: «Hválen bojni Jezus Krisztus».

TRETJI TAO APOSTOL- SZKOGA VEREVADLUVANJA.

Verjem v Jezusi Krisztusi... «ki sze je poprijao od Dúha Szvétoga, porodo sze je od Device Marije».

1. Vtelovlenje Szina-Boga.

«Porodo sze je od Device Marije.»

65. Ka zadene to, ka je Szin bozsi cslovek posztano?

Ka je Szin bozsi cslovek posztano, to telko zadene, ka je On po moci Dúha Szvétoga cslovecese telo i csloveceso dúso vzeo gori i tak je Jezus Krisztus pravi *Bog* i pravi *cslovek* navküper.

* Szveti Janos apostol pravi: «Recs (Szin-Bog) je telo vesinjena i prebivala je med nami». — To skrivnoszt nase vere, ka je Szin bozsi cslovek posztano, za skrivnoszt vtelovlenja Szina-Boga imenujemo.

* *Gabriel* arkangel je prineszeo bl. D. Mariji glasz, ka Szin bozsi cslovek posztane. Szpomin toga na «*Cepleno Marijo*», ali sz boljsov recsjov na *Szvétek angelszkoga pozdrávlanja*, ali *oznamivanja* (marcius 25.-ga) szvetimo.

66. Sto je mati Jezusa Krisztusa?

Mati Jezusa Krisztusa je blázsena Devica Maria.

* Blázsena Devica Maria je *Mati Bozsa*, ar je njeni Szin bozsanszka persona.

67. Sto je bio hraniteo Jezusa Krisztusa?

Hraniteo Jezusa Krisztusa je bio Szvétí Jozsef, zarocsnik blázsene Device Marije.

* Szveti Jozsef je patron szvéte Materecérkve.

* Jezusa, bl. D. Marijo i szv. Jozsefa vkup za *szvéto* ali *bozso familijo* zovemo.

68. Zakaj je Szin bozsi cslovek posztano?

Szin bozsi je zato cslovek posztano, 1. naj bi nász z rečsjoj i példov vcsio, 2. naj bi za nász mogeo trpeti i vmreti i naj bi nász tak odkúpo.

Opomba. Rad moli zajútra, poldne i vecser «Angeo Goszpodnov», ár sz tem zahvális Zvelicsiteli, ka je za nász cslovek posztano.

2. Od zsvljenja Jezusovoga.

69. Gde sze je narodo Jezus?

Jezus sze je v Betlehemi narodo.

* Den narodjenja Jezusovoga na *Bozsics*, ali na *szvéto noes*, decembra 25.-ga obszlúzsávamo.

Na oszmi den po rojsztvi Njegovom szo njemi dali ime Jezus; to prvoga januara, na *den obrezavanja* Jezusovoga szvetimo.

Ob prvim szo ga paszterje prisli molit, za njimi pa od izhoda trije modri; na te szpoini szvetimo 6.-ga januara den Szvetih *Treh Kralov*.

Na stirideszeti den po njegovom rojsztvi ga je Maria v cerkvi prikazala; to na *szvecsnico*, februara 2.-ga obszlúzsávamo.

70. Gde je rászo gori Jezus?

Jezus je v *Nazareti* rászo gori.

* Zavolo toga zovéjo Jezusa za *Nazarenszkoga*.

71. Kelko let je bio sztar Jezus, gda je vesiti zacseo?

Jezus gda je vcsili zacseo, je bio 30 let sztar.

* Jezus je tri leta vcsio; vu teh letaj sz je vucsenike nabirao, iz sterih sz je *dvanajszet apostolov* (poszlanikov) odébrao.

72. Ka je vcsio Jezus?

Jezus je to vcsio, ka moremo vervati i csiniti, csi sze scsémo zvelicsati.

* Jezus je szvoje vcsenje za *evangelium* (veszéli glász) zvao; zato túdi one szvéte knige, vu sterih je zsvljenje i návuk Jezusov popisani, za *evangelium* imenújemo.

Opomba. Rad poszlúhsaj návuk i rad esti od zsvljenja Jezusovoga pa naszledúj peldo njegovo. «Jasz szam pot, pravica i zsvljenje», právi Goszpon Jezus. (Jan. 14, 6.)

«Razpeti je.»

STRITAO APOSTOLSKOGA VEREVADLUVANJA.

Verjem vu Jezusi Krisztusi, ki... «moko je trpo pod Pontius Pilatusom, razpet je, vmro je i pokopan je».

73. Ka je trpo za nasz Jezus?

Jezus je za nasz doszta trpo: 1. na Olivszkoj gori je krvavi pot potio (znoj tocsó), 2. zbicsüvali szo ga, 3. sz trnjom szo ga koronali, 4. tezszi krizs je noszo, 5. na bregi Kalvarije je na krizsi razpet vmro.

* *Poncius Pilatus* je bio namesztnik rimszkoga caszara v zsidovszkom országi.

* Dén szmrti Jezusove je *Vélkipétek*.

* Jezus je ne bio prisziljeni szebè na trpljenje i szmrti dati, nego on sze je szam rad dáo za nász, ár neszkonecsno lübi nász.

* Szmrt Jezusovo na krizsi za *daritev*, ali *aldov krizsa* zovemo.

74. Zakaj je trpo i vmro Jezus?

Jezus je zato trpo i vmro: 1. naj bi nász od greha i vekivecsnoga szkvarjenja odküpo, 2. naj bi szí mi mogli od Boga znovies mítoscsó zaszlúzsiti vu nebészá priti.

75. Za stere grehe je trpo i vmro Jezus?

Jezus je za celoga szvejta grehe trpo i vmro, za poprijétni greh i za vsze drúge grehe.

Szveti Ivan Krsztiteo je pravo od Jezusa: «Ovo Ágüjecz bozsi, ovo. ki odjemle grehe szvejta.»

* Ki szo ne zvelicsa, szi je szam kriv; ar nesese vervati navuka Jezusovoga, ar nesese njegovih zapoved obdrzsavati i nesese skerih milosese nucati.

Opomba. Nigdár ne pozábi, kak te je Jezus lúbo i kelko je trpo za teb! Lúbi njega tídi ti vise vszega, za njegovo volo rad prenásaj kaksastées trpljenja.

PÉTI TÁO APOSTOLSZKOGA VEREVADLUVÁNJA.

Verjem vu Jezusi Krisztusi, ki... «sztopo je dol na pekle, na tretji den je od mrtvih gorisztano».

76. Kam je sztopila dūsa Jezusova po njegovoj szmrți?

Dūsa Jezusova je po njegovoj szmrți dolsztopila na pekla trnác, gde szo pobožsnih pokojnih dūse na odküplenje csakale.

* Na pekla trnáci szo csakale na priliko: Adama, Eve, Abela, Noeja, Abrahamama, Mojzesa, Dávída i drúgih dūse.

77. Zakaj je sztopila dūsa Jezusa dol na pekla trnác?

Záto je sztopila dūsa Jezusa dol na pekla trnác, naj bi pobožsnim dūsam veszéli glász prineszla, ka szo zse odküplene.

78. Ka je vesino Jezus na tretji den po szvojoj szmrți?

Jezus je na tretji den po szvojoj szmrți znovics zjedino szvoje telo z dūsov i odicseno gorisztano.

* Jezus je *v nedelo* gorisztano, zaútra rano; szpomín njegovoga gorisztanjenja na *vúzem*, ali *veliko noc* obszlú-

«Od mrtvih je gorisztano.»

zsávamo. *Processijo gorsztanenja* na veliko szoboto vecsér mámo návado obdrzsati.

* Jezus je po szvojem gorsztanenji escese stirideszét dni osztao na zemli, vu sterom csaszi je apostolom esese vnoge návuke i oblaszti dao. Apostolje szo z manterniskov szmrtjov szvedocsili, ka je Jezus gorsztano.

Opomba. Gorsztanenje Jezusovo te naj potrdi vu veri tvojoj, ka je on Bog, vu vtípanji, ka ti ednok túdi gorsztánes od mrtvih.

«Sztopo je vu nebésza.»

SÉSZTI TÁO APOSTOL-
SZKOGA VEREVADLUVÁNJA.

Verjem vu Jezusi Krisztusi, ki... «sztopo je vu nebésza, szedi na desznici Boga Ocsé vszamogocsega.»

79. Ka je csinio Jezus na stirideszeti den po szvojem gorsztanenji?

Jezus je na stirideszeti dén po szvojem gorsztanenji szvoje vucsenike vöpelao na Olivszko goro i sze je pred njimi vu nébo podigno.

Toga szpomín na stirideszeti dén po Vuzmi na szvétek *v nébosztoplenja Krisztusovoga* obszlüzsávamo.

80. Ka zadenejo ete recsi: «Szedi na desznici Boga Ocsé vszamogocsega».

Ete recsi: «Szedi na desznici Boga Ocsé vszamogocsega» telko zadenejo, ka Jezus *kak cslovek túdi* má bozsanszko zmozsnoszt i diko.

Opomba. Proszí Jezusa, naj tebé ednok túdi k szebí vzeme vu nébo. «Ona szí icsite, stera szo tam gori, gde je Krisztus na desznici Ocsé szedécsi. Ona visesnja szí premislavajte, ne stera szo na zemli». (Kol. 3, 1. 2.)

SZÉDMI TÁO APOSTOL-
SZKOGA VEREVADLŪVANJA.

Verjem vu Jezusi Krisz-
tusi, ki... «odnet pride
szodit zsive i mrtve».

«Odnet pride szodit.»

81. Kda pride Jezus pã nazaj ?

Jezus pã nazaj pride
na konci szvejta.

82. Zakaj pride Jezus pã nazaj na konci szvejta ?

Zãto pride Jezus pã nazaj na konci szvejta,
da vsze lüdi oszodi.

83. Kak sze zovë na konci szvejta bodocsa szodba ?

Na konci szvejta bodocsa szodba sze zovë
szlednja ali abcsinszka szodba.

* Jezus pri abcsinszkoj szodbi na szvojo deszno
posztãvi te dobre, na levo te hũde i odkrije, ka je steri
miszlo, govorio, ali csinio.

84. Ka bode pravo Jezus na szlednjoj szodbi dobrim ?

Jezus na szlednjoj szodbi to bode pravo
dobrim: «Hodte, blagoszlovleni Ocsë mojecha i
vzsivajte vam od zacsëtka szvejta pripravleno kra-
lesztvo!»

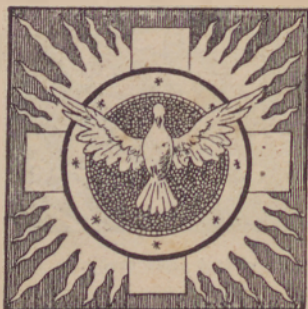
85. Ka bode pravo Jezus hũdim ?

Jezus to bode pravo hũdim: «Ite od mene,
proklëti, vu vekivecsni ogenj!»

86. Kam pridejo po szlednjoj szodbi ti dobri i kam ti hũdi ?

Po szlednjoj szodbi ti dobri pridejo vu nebësza,
ti hũdi pa vu pekeo.

Opomba. Bojdi veren Jezusi vu celom tvojem zsvljenji,
naj te ednok kak szodec na szvojo deszno posztãvi.

«Verjem vu Szvétom Dúhi.»

OSZMI TÁO APOSTOL- SZKOGA VEREVADLÜVANJA.

«Verjem vu Szvétom
Dúhi».

87. Sto je Dúh Szvétí?

Dúh Szvétí je trétja bozsánszka persona, z Ocsom i Szinom eden pravi Bog.

* Jezus je apostolom vecskrát obecsao Dúha Szvétoga
88. Gda je priseo Dúh Szvétí na apostole i na szvéto Matercérkev?

Dúh Szvétí je na deszétí dën po vnébosztople-
nji Jezusovom priseo na apostole i na szvéto
Matercérkev.

* Prihod Dúha Szvétoga na *riszdalszke szvétke* obsz-
lúzsavamo.

* Szvétí Dúh je v podobi *ognjenih jezikov* priseo na
apostole, ar je szvetloszt i gorëcso lübeznoszt prineszeo
vu düse njihove. Pri krszti Jezusa je vu podobi *goloba*
priseo, ar je steo pokázati, kak on krotkoszt i neduzs-
noszt lübi.

89. Zakaj je priseo Dúh Szvétí?

Dúh Szvétí je zato priseo, da bi do konca
szvejta delao vu szvétoj Matericérkvi i vu cslove-
csih düsaj.

90. Ka dela Dúh Szvétí vu szvétoj Matericérkvi?

Dúh Szvétí szvéto Matercérkev nevidlivo vësi
i ravna.

91. Ka dela Dúh Szvétí vu cslovecsøj düsi?

Dúh Szvétí csloveka na dobro pomaga ino ga
poszvétí.

Opomba. Postúj vu szëbi miloszt Dúha Szvétoga, sz ste-
rov je tüdi tebé poszvéto. Vu tvojih tezsávaj ga na pomocs
zazavaj.

DEVÉTI TÁO APOSTOL- SZKOGA VEREVADLŪVANJA

Verjem... «szvéto kato-
licsanszko krscsanszko
Matercérkev. Szvécov ob-
csinsztvo».

1. Od nasztlavlenja i ravnanja
szvéte Materecérkve.

«Tebi dam klúcese kralesztva
nebeszkoga.»

92. Ka je szvéta Maticérkev?

Szvéta Maticérkev je
vidlivo družstvo na vszój zemli zsvocsih kato-
licsanszkih krscsenikov, sterih vidliva glava je papa.

93. Sto je nasztavo szvéto Matercérkev?

Szvéto Matercérkev je Jezus Krisztus nasztavo.

* Jezus je obprvim vesio krscanszko vero ino je
verne okoli szebe vkúp szpravlaó, potom je szvojim
vernim vidlivo glavo i poglavare dao; tak je nasztavo
szvéto Matercérkev.

94. Sto je nevidliva gláva szvéte Materecérkve?

Nevidliva glava szvéte Materecérkve je szam
Jezus Krisztus.

95. Koga je posztavo Jezus Krisztus za vidlivo glavo szvéte
Materecérkve?

Jezus Krisztus je za vidlivo glavo szvéte Matere-
cérkve posztavo szvétoga Petra apostola.

* Vu rédnom, vidlivom družstvi (drzsanji, vojszki i. t. d.)
more vidliva glava biti; zato je Jezus tudi vidlivo glavo
dao szvetoj Matericérkvi.

96. Sz sterimi recsmi je obecsao Jezus, ka szvétoga Petra posztávi
za glavo szvéte Materecérkve?

Jezus je sz etimi recsmi obecsao, ka szvétoga
Petra posztávi za glavo szvéte Materecérkve:

1. «Ti szi Peter i na toj pecsini bodem zozidao
mojo Cérkev.»

2. «Tebi dam klúcse nebeszkoga králesztva. Ka zavézses na zemli, bode zavézano tüdi vu nébi; i ka odvézses na zemli, bode odvézano tüdi vu nébi.»

* *Peter*, je grcska recs, telko zadenc, kak pocsína, ali szkala.

* «Klúcsi nebeszkoga králesztva» znamenüvajo najvísesnjo düsevno oblászt vu szvétoj Matericérkvi. To oblászt je dao Jezus szvétomi Petri.

97. Sz sterimi recsmi je posztavo Jezus szvétoga Petra za glavo szvéte Materecérkve?

Jezus je sz etimi recsmi posztavo szvétoga Petra za glavo szvéte Materecérkve: «*Pászi moje agnjece... Pászi moje ovce.*»

* «Pászi moje agnjece, pászi moje ovce», telko zadene, kak: ravnaj moje verne i njihove voditele.

98. Za steri csasz i za koga je nasztavo Jezus Krisztus szvéto Matercérkev?

Jezus Krisztus je za vsze csasze i za vsze lüdi nasztavo szvéto Matercérkev.

* Jezus je etak pravo: «Vcsite vsze národe... i ovo jasz szam z vami do konca szvejta».

99. Sto je vidliva gláva szvéte Materecérkve po szmrtil szvétoga Petra?

Po szmrtil szvétoga Petra je vidliva gláva Materecérkve rimszki püspek, ali *papa*.

* Szvéti Peter je rimszki püspek bio pa je tüdi tam vmro; zato je njegov naszlednik vu ravnanji cérkve vszigdar rimszki püspek.

* Pápa je namesztnik Jezusa Krisztusa na zemli; za volo njegove szvéte cseszti ga tüdi za *szvétoga ocsa* zovemo. (Pápa = ocsa.) Zdaj je pápa...?

100. Koga je posztavo Jezus Krisztus pod vodítelsztvom szvétoga Petra za poglaváre szvéte Materecérkve?

Jezus Krisztus je apostole posztavo za poglaváre szv. Materecérkve pod vodítelsztvom szvétoga Petra.

101. Sto szo zdaj poglavárje Materecérkve?

Poglavárje Materecérkve szo zdaj naszledniki apostolov, to je püspeki, pod voditelsztvom pápe.

* Püspeki pod voditelsztvom pápe razlicsne tále, Materecérkve, *püspekije* ravnajo.

102. Sto pomága püspekem vu njihovoj szvétoj szlüzabi?

Püspekem vu njihovoj szvétoj szlüzsbi popi pomágajo.

* Popi szo túdi naszledniki apostolov vu níkelkoj meri.

* Rázlicsne cerkvene obcsine (plebanije, fare) plebanusje, dúhovni pasztérje vodijo. Plebanosom szo kaplanje kak dúhovni pasztérje na pomocs.

Opomba. Postúj szvétoğa ocsó i püspeke. Moli za njé, poszlühni njíhov návuk; od njíli je Jezus pravo: «Kí vász poszlühne, mené poszlühne; kí vász zametáva, mené zametáva». (Luk, 10, 16.)

2. Znamenja szvete Materecérkve.

103. Kelko materecérkvih je nasztavo Jezus Krisztus?

Jezus Krisztus je szamo edno Materecérkev nasztavo.

* Jezus je vszígúr od szamo edne cérkve gucsao. Da je szamo edna práva vera, záto níti ne more biti véc práve cérkve, kak edna.

104. Po kom szpoznamo Cérkev Jezusa Krisztusa?

Cérkev Jezusa Krisztusa po tom szpoznamo, ka je: 1. jedina, 2. szvéta, 3. katolicsanszka, ali obcsinszka, 4. apostolszka.

* Jedinoszt, szvétoszt, obcsinsztvo i apostolsztvo szo *potrebna znamenja* Materecérkve.

105. Stera je od Krisztusa nasztavlena jedina, szvéta, obcsinszka i apostolszka Cérkev?

Od Krisztusa nasztavlena jedina, szvéta, obcsinszka i apostolszka Cérkev je *rimszka katolicsanszka szvéta Maticerkev*.

* Rimszka katolicsanszka szvéta Maticerkev je 1. *jedina*, ar vszígúr i povszédi ono iszto vcsi, ona

iszta szvesztva deli, ono iszto szvéto Meso má i ono iszto vidljivo glavo.

Rimszka katolicsanszka szvéta Maticérkev je ob 2. *szvéta*, ár nje nasztaviteo, navuk, i szredsztva miloscse szo szvéti; i tak je mogocsa szvoje verne szvéte vcsimiti, pa je túdi zse vnoqe vcsimila.

Rimszka katolicsanszka szvéta Maticérkev je 3. *obcsinszka*, ár od onoga casza sztoji, kak jo je Krisztus nasztavo, ino sze med vszemi narodami razsirjava.

Rimszka katolicsanszka szvéta Maticérkev je 4. *apostolszka*, ár njeni návuk je návuk apostolov i njeni púspeki szo naszledniki apostolov.

Da sze pa vu rímszkój katolicsánszkoj Cérkvi znaidejo znamenja prave jedine cérkve Krisztusove, zato je *rimszka katolicsanszka Cérkev prava Maticérkev*.

* Matercérkev zato pravimo za *rimszko*, ár je nje gláva rímszki púspek; za *katolicsanszko* pa zato, ár ta greska recs telko zadene, kak *obcsinszka*.

* Ona verszka drúzstva, stera szo sze od szvéte Matercérkve odrgnola, za *krivovernike* i *razkolnike* zovemo. Eta drúzstva nevejo znamenj prave Cérkve Krisztusove vu szebi izkazati.

Opomba. Neprecenjena miloscsa bozsa je to za nász, ka szmo vu právoj Cérkvi Krisztusovoj. Hválo daj za to Bogi. Moli za one, ki té miloscse postúvati ne vejo i ki szo escse ne vu právoj Cérkvi Krisztusovoj.

3. Numen Matercérkve.

106. Zakaj je nasztavo Jezus Krisztus szvéto Matercérkev?

Jezus Krisztus je szvéto Matercérkev zato nasztavo, naj lúdi vu vekivecsno blazsensztvo pripela.

* Rimszka katolicsanszka szvéta Maticérkev je *jedino zvelicsavna Cérkev*. *Ki szo brez szvoje krivde ne kotrige szvéte Matercérkve*, szo sze túdi mogocsi zvelicsati sz pomocsjov bozse miloscse, esi szpunijo vsze, ka njim Bog po njihovoj dúsnój vészti zapovedáva. Taksi szo na dúso gledocs kotrige szv. Matercérkve.

107. Szkem pela szvéta Maticérkev lüdi vu vekivecsno bla-
zsensztvo ?

Szvéta Maticérkev sz tem pela lüdi vu vekivecsno blazsensztvo, ka je :

1. brez vkanjlivosztí *vesi* na právo vero ;
2. sz szvojimi zapovedmi *ravna* ;
3. szredsztvami miloscse *poszveti*.

* Szvéta Maticérkev *vucsécsa, ravnajocsa i popovszko* oblászt má.

108. Sto *vesi* vu szvétoj Matericérkvi brez vkanjlivosztí právo vero ?

Vu szvétoj Matericérkvi brez vkanjlivosztí *vesi* právo vero vucsécsa oblászt, ali *vucsécsa Maticérkev*.

109. Sto je vucsécsa Maticérkev ?

Vucsécsa Maticérkev szo rímszki pápa i z njimi szjedinjeni püspeki.

* Vucsécsa Maticérkev je *nevkanjliiva*.

* Vsze drüge kotrige szvéte Matericérkve, stera ne szlisíjo k vucsécsoj Matericérkvi szo *posztlúsajocsa Maticérkev*.

110. Vu kom sze ne more vkaniti szvéta Maticérkev ?

Szvéta Maticérkev sze vu *navuki vere i nrávnosztí* ne more vkaniti.

* Vu *navuki vere i nrávnosztí* sze ona zdrzsávajo, stera moremo vervati i esiniti naj sze zvelicsamo.

111. Zakaj sze ne more szvéta Maticérkev vu *navuki vere i nrávnosztí* vkaniti ?

Szvéta Maticérkev sze vu *navuki vere i nrávnosztí* záto ne more vkaniti, ar je Jezus Krisztus ne osztávi i Szvéti Düh z njov bode na vsze veke, kak je to Jezus szam obecsao.

* Jezus je etak právo apostolom : 1. «Vucsíte vsze narode... i glejte *jasz szam z vami* vsze dni do konca szvéta». 2. «Jasz bodem prószo Ocsó i drügoga Batritela vam, dá, naj na veke z vami osztáne, *Düha isztine*».

* Vu *navuki vere i nrávnosztí* vszígdar ona moremo drzsati, stera nam vucsécsa Cérkev glászi, ali zapove.

* Vucsécsa Maticerkev po dvojoi formi odloesi vu navuki vere ino nrávnosztí: ali püspeki napravijo odloesbo sz pápom szjedinjeni, ali pápa szami.

* Csi püspeki cele szvéte Materecérkve szprávisese májo za volo vere i nrávnosztí, té sze to *obcsinszko szprávisese* zové. Odloesbe i zapovedi obcsinszkoga szpráviscsa szamo té valajo, csi je pápa potrdijo.

* Pápa sze té ne morejo vkaniti, gda kak prednji vucsíteo szvéte Materecérkve kaj odloesijo vu návuki vere i nrávnosztí ino vszem zapovejo, naj sze tomi njihovomi navuki podvrzsejo.

112. Ka právi Krisztus od onih, ki za navuk szvéte Materecérkve ne marajo?

Od onih, ki za navuk szvéte Materecérkve ne marajo, Krisztus eto právi: «Ki szvéte Materecérkve ne poszlüsa, naj ti bode kak pogan».

113. Kaksi greh vsini on, ki právo vero zavrzse, to je ki od szvéte Materecérkve odsztopi?

Ki právo vero zavrzse, to je: ki od szvéte Materecérkve odsztopi, on zatají Jezusa Krisztusa i zato jáko veliki greh vsini.

* Jezus Krisztus je szam právo vucseníkom szvojim: «Ki vász poszlüsa, mené poszlüsa; i ki vász zavrzse, mené zametáva».

Opomba. Postúj i lübi katolicsanszko szvéto Materecérkev, kak szvojo lasztívno mater; zvrsí rad njéne zapovedi.

Od obcsinsztva szvétcov.

114. Ka je to: obcsinsztvo szvétcov?

Obcsinsztvo szvétcov je to, ka zsivocse i pokojne kotrige szvéte Materecérkve vküp szlisijo i eden drügomi pomágajo.

115. Steri szlisijo vu obcsinsztvo szvétcov?

Vu obcsinsztvo szvétcov szlisijo:

1. na zemli zsivocsi katolicsanszki krscseniki, ali *vojúvajocsa szvéta Maticerkev.*

2. vu purgatoriumi trpěese dūse, ali *trpěca světa Maticerkev.*

3. szvécti vu nebészaj, ali *zmágovalna světa Maticerkev.*

116. Sz kem nam pomagajo szvécti vu nebészaj?

Szvécti vu nebeszaj nam sz tem pomagajo, ka za nasz Boga molijo.

* Mi postujemo szvéctce ino je proszimo, naj za nasz molijo. *Vszech szvéctcov szvétek* je novembra 1-ga.

117. Sz kem szmo mi mogocsi purgatoriumszkim dūsam pomagati?

Purgatoriumszkim dūsam szmo z molitvov, sz dobrim djanjom, sz álmostvom, sz odpūsztkami, poszebno pa z daritvov szvéte Mese mogocsi pomagati.

* *Dusni dén* je novembra 2-ga.

* Molitev za pokojne etak dokoněsavamo: «Pokoj vekivecni daruj njim Goszpodne i szvetloszt vekivecna naj njim szvejtí... Amen». Po vecsernom angelszkom pozdravljanji molimo za pokojne. Záto tē z malim zvonom tūdi zvonijo. Vu szvétoj Mesi sze po podigavanji szpomeněmo z njih.

118. Sz kem szo mogocsi na zemli zsvocsi krisztjani eden ovomi pomagati?

Na zemli zsvocsi krisztjani szo sz daritvov szv. Mese, sz molitvov i sz dobrim djanjom mogocsi eden ovomi pomagati.

* Szvéta maticerkev má tak zvana *obcsna imanijt*, iz sterih vszaki del ima, ki je kotriga obsinszstva szvéctcov. Taksa imanja szo poszebno: Zaszlūzski Jezusovi ino szvéctcov, szvéta Mesa i Szveszstva. Vu etih neimajo děla: 1. oni, ki szo ne okrseseni, 2. ki vu krivoj veri zsivejo, 3. ki szo izobeseni iz szvéte Matercerkve, 4. ki szo zse szkvarjeni vu pekli.

Opomba. Moli za pokojne, szebe pa preporacsaj vu molitev szvéctcov, poszebno pa pod obrambó bl. Device Marije i tvojeja krsztnoga i férmanszkoa patrona!

«Jezus, dober paszter.»

DESZÉTI TÁO APOSTOL- SZKOGA VEREVADLUVÁNJA.

Verjem... «grehov odpüscsanje».

119. Ka vesi apostolszko verevadlúvanje od odpüscsanja grehov?

Apostolszko verevadlúvanje od odpüscsanja grehov to vesi, ka szmo vu szvétoj Matericerkvi

vszakoga greha odpüscsenje mogocsi dobiti.

* Odpüscsenje grehov vu Szvesztvaj *krszta i pokore* zadobino.

Opomba. Hválo daj Bogi, ki je szvetoj Matericerkvi oblászti dao grehe odpüsziti: ar csi bi (szmrtnim) grehom vmro, nigdar ne bi mogeo vu nébo priti.

EDENAJSZTI TÁO APOSTOL- SZKOGA VEREVADLUVÁNJA.

Verjem... «tela goriszta-
nenje».

120. Ka sze zgodi sz cslovekom, gda vmerje?

Gda cslovek vmerje, te sze dúsa locsi od tela, telo sze pa nazaj povrné vu zemlo.

* Szveta Maticerkev mrtvo telo túdi postúje, je *bla-*; *goszlovi* i tak pokopa. Poganje szo tela mrtvecov zezsgali to je za krisztjana ne!

121. Kak dugo osztáne telo csloveka vu zemli?

Telo csloveka vu zemli osztáne do konca szvejta.

«Bog mrtve zbúdi.»

122. Ka sze zgodi sz t elom csloveka na konci szvejta ?

Na konci szvejta Bog t elo znovics gorzb udi, i znovics i naveke szjedini t elo z d usov.

* Po gorsztanenji de t elo t udi melo t ao vu pl acsi ali kastigi, kak je ednok t ao melo vu dobrom, ali h udom esinenji.

* Vszi gorsztanemo, szamo ka ne sz ednakim t elom. T ela dobrih bodo lepa i odicsena, t ela h udih pa grda, od urna.

Opomba. Vszi vmerj emo, nego gda, to neve nisese ; záto moremo vszigdar priplavleni biti. Jezus etak pr avi: «Pazite záto,  r neвете niti dn eva, niti vöre». T elo szvoje post uj, na h udobijo ga ne n ucaj, pa tak zsivi, ka ednok z odicsenim t elom gorszt anes.

DVANAJSZTI T AO APOSTOL-SZKOGA VEREVADLUVÁNJA.

Verjem ... «i zsitek vekivecni. Amen».

123. Ka sze zgodi z nasov d usov, gda vmerj emo ?

Gda vmerj emo, te Bog naso d uso taki oszodi.

* Bog de od toga szodo d uso naso po nasoj szmrli, ka szmo szi miszlili, ka szmo guesali, ka szmo csinili i ka szmo zamudili.

124. Kak sze zov e taki po szmrli bodocsa szodba ?

Taki po szmrli bodocsa szodba sze zov e *poszebna szodba*.

125. Kam pride d usa po poszebnoj szodbi ?

Po poszebnoj szodbi d usa pride ali v neb esza, ali v purgatorium, ali v pekeo.

126. Steri pridejo v neb esza ?

V neb esza pridejo ti dobri, steri szo popolnoma csiszti od vszeh grehov, pa szo kastige ne vr edni.

127. Sz kem lona Bog dobre vu nebészaj ?

Bog dobre vu nebészaj z nezgovornim bl a-

«Jezus vu nébo vzeme d use odicsenih.»

zsenszvom lona; oni od lica do lica vidijo Boga i vu vekivecsnoj lúbavi sze zjedinijo z njim.

* Placsa je vu nebeszaj ne ednaka; ki je vecs dobroga vesino, vekso placso má.

128. Steri pridejo v purgatorium?

V purgatorium oni pridejo, steri vu malom grehi vmerjéjo, ali szo pa escse vremenite kastige vredni.

* Purgatorium je dijacska recs, i po nasem telko pomeni, kak *meszto ocsiscsávanja*.

* Vu purgatoriumi kastiga szamo *eden csasz* trpi, kak na zemli; vu pekli pa na vsze veko.

129. Kak dugo osztane dúsa v purgatoriumi?

Dúsa tak dugo osztane v purgatoriumi, dokecs sze z grehov ne ocsiszti i dokecs kastige ne pretrpi.

* Purgatorium szamo do konca szvejta osztane; potom szamo néba i pekeo bode.

130. Steri pridejo v pekeo?

V pekeo pridejo ti húdi, steri vu szmrtnom grehi vmerjéjo.

131. Sz kem kastiga Bog te húde v pekli?

Bog te húde v pékli kastiga z vekivecsnov mokov; oni nigdar nemrejo viditi Boga i vu vekivecsnom ognji trpijo.

* Jezus od szkvarjenih etak právi: «Csrv njihov ne vmerje i ogenj njihov ne vgaszne».

* Szmrť, szodba, nebesza, ali pekeo szo *szlednja dela csloveka*.

132. Ka pomeni na konci apostolszkoga verevadrúvanja eta recs: «Amen»?

Na konci apostolszkoga verevadrúvanja eta recs: «Amen», to pomeni: «tak je», «tak naj bode», to je, ka mi trdno verjemo vsza ona, stera szo vu tom vadlúvanji notri.

Opomba. «Vu vszem tvojem djanji sze szpomeni z tvojih szlednjih dejl i ne bodes grehsio naveke». (Šin. 7, 40.)

«Bog proklda Mojzesi deszetero zapovedi.»

DRUGI DEL.

OD ZAPOVED.

Naj sze zvelicsamo moremo ob drugim vesiniti
ka Bog zapovedava.

133. Je zadoszta na zvelicsanje, csi szamo verjemo, ka je Bog nazvészto ?

Ne je zadoszta na zvelicsanje, csi szamo verjemo, ka je Bog nazvészto, nego tudi to nam je potrebno, naj vesinimo, ka Bog zapovedava.

* Jezus je etak pravo ednomi mladenci: «Csi vu vekivecni zsitok scses priti, obdrzsi zapovedi».

* Csi vesinimo, ka Bog zapovedava, te poleg nase vere zshivemo, te je nasa *vera zsviva*.

Na pr. Vera prvih krsesenikov.

I. OD GLAVNIH ZAPOVED.

134. Kak je glavna zapoved, vu steroj sze vsze druge zapovedi zdrzsavajo ?

Glavna zapoved, vu steroj sze vsze druge zapovedi zdrzsavajo, je etak:

1. «Lübi Goszpodna Boga tvojega z celega szrca tvojega, z cele duse tvoje, z cele pameti tvoje i ze vsze moci tvoje».

2. «Lübi bliznjega tvojega, kak szamoga szebe».

135. Ka zsele od nasz glavna zapoved?

Glavna zapoved to zsele od nasz, naj Boga vise vszega lübito, bliznjega pa, kak szamoga szebe.

«Preszladko Szrce Jezusa, daj, naj tobe vszigdar bole lübitim».

1. Od lübavi do Boga.

136. Gda lübito Boga vise vszega?

Te lübito Boga vise vszega, csi vcsinimo ono, ka je Bogi prijétno, i gotovi szmo raj vsze zgübiti, pa escse vmreti, kak Boga z velikim grehom zbantüvati.

Na pr. Abraham. Szveti manterniki.

137. Zakaj szmo duzsni Boga vise vszega lübiti?

Zato szmo duzsni Boga vise vszega lübiti,

1. ar je Bog neszkoncsano dober i lübavi vreden,
2. ar od njega dobimo vsza dobra.

Opomba. Dosztrakrát, poszebno pa vu vremení szküsavanja na hudo, elak zdihavaj k Bogi: ráj sesém vmreti, kak Tebe, mojega neszkoncsano dobrega Boga zbantüvati.

2. Od lübavi do szamoga szebe i bliznjega.

Od prave lübavi do szamoga szebe.

138. Gda lübito szebé dobro?

Telübitoszebé dobro, csi sze za zvelicsanje nase duse bole szkrbimo, kak za vremenite dobrote.

* «Ka valá csloveki, esi szi celi szvet pridobi, na dūsi pa kvár trpí?» — pravi Jezus Krisztus. (Mataj 16, 26.)

Od lūbavi do blizsnjega.

139. Sto je nas blizsnji ?

Nas blizsnji je vszaki cslovek, prijátel i neprijátel.

Na pr. Szmileni szamaritánec.

* Jezus je pravo : «Z toga vasz szpoznajo vszi, ka szte moji vucseniki, esi te lūbili eden ovoga».

Szvéta Elizabeta álmstvo deli.

140. Gda lūbimo blizsnjega tak, kak szamoga szebé ?

Té lūbimo blizsnjega tak, kak szamoga szebé, esi obdrzsimo eto zapoved Jezusovo : «Stera scséte, ka bi vam vesinili lūdje, ona i vi vesinite njim».

141. Zakaj moremo vszakoga csloveka lūbiti ?

Záto moremo vszakoga csloveka lūbiti, ár Bog zapovedáva, ár je vszaki cslovek na bozsi kep sztvorjeni.

142. Zakaj moremo nase neprijátele túdi lūbiti ?

Záto moremo nase neprijátele túdi lūbiti, ár szo oni túdi nasi blizsnji, i záto, ár je Jezus Krisztus poszebno zapovedao, naj lūbimo nase neprijátele. •

* Jezus Krisztus je pravo : «Lūbite vase neprijátele, csinite dobra onim, ki vasz odūrjavajo i molite za one, ki vasz preganjajo i ogrizavajo». Pa gda je na krizsnom drevi viszo, je etak molo za szvoje neprijátele : «Ocsa moj, odpūsztí njim, ár ne vejo, ka csinijo».

143. Sz kem pokázsemo poszebno, ka nase blizsnje lūbimo ?

Ka nase blizsnje lūbimo, to poszebno sz telovnimi i dúhovnimi delami milosztnoszti pokázsemo.

* *Telovna dela milosztivnoszti* szo eta: 1. laesne nahrániti, 2. zsedne napajati, 3. sziomake oblácsiti, 4. potnike na sztan prijéti, 5. voznike odszlobájati, 6. betezsnike pohajati, 7. mrtve pokápati.

Na pr. Szv. Elizabeta. Szmileni bratje i szesztre.

* *Duhovna dela milosztivnoszti* szo eta: 1. grehsnike karati, 2. neznajocse vesiti, 3. dvojécsim dober tanacs dati, 4. zsalosztne tolazsiti, 5. krivico mirovno trpeti, 6. nasim protivnikom odpüsztiti, 7. za zsive i mrtve Boga moliti.

Na pr. Szv. Ivan Krsztiteo. Sz. Ferenc Szal.

* Jezus je pravo: «Blázseni szo milosztivni, ar oni milosztivnoszt zadobijo».

Opomba. Jezus právi: «Ka nájménsemi iz med mojih vesinite, meni vesinite». (Mátaj 25, 40.) To szí zapomni ino gda priliko najdes, delaj dobro sz blizsnujimi tvojimi!

II. OD DESZÉTERIH BOZSIH ZAPOVED.

144. Vu sterih zapovedah szo bole popolno popiszane nase dúznsoszti k Bogi i csloveki?

Nase dúznsoszti k Bogi i csloveki szo bole popolno popiszane vu deszeterih bozsih zapovedah.

145. Kak szo deszétere bozse zapovedi?

Deszétere bozse zapovedi:

1. Jasz szam Goszpodin Bog tvoj; neimaj drúgih bogov pred menom, ne napravljaj szí zrezanih kepov, ka bi njé molo.

2. Tvojega Goszpodna Boga Imena zaman gor ne vzemi.

3. Szpomeni sze, da szvétke poszvetis.

4. Postuj ocsó tvojega i mater tvojo, da bos dugo zshiv na zemli, stero Goszpodin Bog tvoj dá tebi.

5. Ne vmori.

6. Ne praznúj.

7. Ne kradni.

8. Ne gucsi krivoga szvedocsansztva proti tvojimi blizsnjemi.

9. Ne pozseli zsene tvojega blizsnjega.

10. Ne pozseli tvojega blizsnjega hizse, ni pola, ni szluge, ni szlüzsbenice, ni jünca, ni szömara, ni nikaj, ka je njegovo.

* Bog je na *gori Sinai* oznano deszetero zapovedi lüdsztvi izraelszkomi ino je na dve kamenivi tabli zapiszane prekdao Mojzesi.

Od 1. bozse zapovedi.

«Jasz szam Goszpodin Bog tvoj; neimaj drugih bogov pred menom, ne napravljaj szí zrezanih kepov, ka bi njé molo».

146. Ka nam zapovedáva Bog vu prvoj zapovedi?

Vu prvoj zapovedi nam Bog zapovedáva, naj vu njem verjemo, vu njem sze vüpamo, njega lübimo i njega molimo.

147. Sto pregrehsi proti veri?

Proti *veri* on pregrehsi: 1. ki za pravice vere ne mára, ali vu njih szam rad dvoji; 2. ki proti szpoznanim pravicam gucusi, ali vero zataji.

148. Ka je poszeбно pogübelno za naso vero?

Za naso vero je poszeбно pogübelno, csi kaj taksega cstemo ali poszlühsamo, ka je proti veri.

* Jako lahko pregrehsi proti veri taksi, ki je nazocsi pri bozsoj szlüzsbí krive vere, ali ki veri protivne novine csté.

149. Ka moremo od Boga z vüpanjom csakati?

Od Boga moremo z vüpanjom csakati, ka nam dá vekivecsno zvelicsanje i vsze ono, ka nam je na vekivecsno zvelicsanje potrebno.

* Zemelszke dáre tüdi moremo z vüpanjom csakati od Boga, na kelko szo k nasemi napredüvanji potrebni i nasemi vekivecsnómi zvelicsanji ne protivni.

150. Sto pregrehsi proti vüpanji?

Proti *vüpanji* on pregrehsi, 1. ki sze ne vüpa,

ka bi njemi Bog odpüszto i ka bi ga Bog pomagao ;
2. ki sze prevzétno vüpa.

* Vu milosztivnoszti bozsoj sze je ne vüpao, to je :
v dvojnoszt je szpadno na pr. Kain, Judas.

* Prevzétno sze vüpa, ki zato grehsi, ar je Bog
milosztiven. Na pr. Vrsztniki Noe-jovi.

151. Sto pregrehsi proti lübavi do Boga ?

Proti *lübavi do Boga* on pregrehsi, ki njegovili
zapoved ne obdrzsava, ali proti njegovomi rav-
nanji mrmra.

152. Gda molimo Boga ?

Boga té molimo, csi njega tak csasztime, kak
nasega najvéksega Goszpoda csasztime moremo.

* *Molba sze szamo Bogi dava.*

153. Sz kem pokazsemo, ka Boga molimo ?

Ka Boga molimo, to sz tem pokazsemo, ka
molitve opravlamo, dol pokleknemo i nazocsi
szmo pri obcsinszkoy bozsoj szlüzsbi.

* *Boga szmo tüdi po zvünesnjem düzsni csasztime, ár*
cslovek ne sztoji szamo z düse, nego tüdi z tela ; pa zato,
ar je *Goszpon Jezus Krisztus tüdi odrédo zvünesnjo*
bozso szlüzsbo vu szvétoj Mesi i Szvesztvaj. Szvéta
Maticerkev tüdi zvünesnja *szvéta opravila* má, sz sterimi
bozso szlüzsbo bole szloveszno i vucsecso vesini.

154. Sto pregrehsi proti molbi Boga ?

Proti molbi Bogá on pregrehsi, 1. ki ne moli
Boga i szlüzsbe bozse ne pohája, ali sze pri
njoj nedosztojno obnása ; 2. ki sze z szvétoga
dela szmejé, ali sáli ; 3. ki Szvesztvo prelomi,
satingo compernijo, ali bolvansztvo dela.

155. Sto prelomi Szvesztvo ?

Szvesztvo on prelomi, ki stero Szvesztvo
nevredno gorzeme, ali ki Bogi poszvecsena
meszta, dugovánja, persone [na hüdobijo ob-
racsa] oszkruni.

Na pr. Balthazar kráo.

* To je tudi velki greh, esi sto szvéto szlúzsbo, poszvecseno dugovánje, ali drúgo dúhovno delo odá, ali kúpi. To za *odajo szvesztva* (simonia) zovémo.

156. Sto grehsi sz satringov, ali compernijov?

Sz satringov ali compernijov on grehsi, ki kaksemi deli takso szkrivno mocs pripisúje, kakse moci ono od Boga neina.

* Satringa, ali compernija je na priliko: *kárte* metati, *szenje* razlagati, eden den (pétek) ali racsun za szrecsnoga, drúgoga za neszrecsnoga drzsati, szveta dugovánja, molitve proti nakanenji szv. materecérkve núcati i. t. d.

157. Sto dela bolvansztvo?

Bolvansztvo on dela, ki kakse sztvorjenjé meszto Boga moli, kak poganje.

Opomba. Pogoszto ma zbúdi vu szebí vero, vúpanje i lúbav; útrasnje i vecserásnje molitve niglár ne pozábi i ne zapúsztí; vu cérkvi sze posteno oponásaj. Csi szí mogocsi, za lepoto i esisztocso fárne cérkve sze szkrbí.

Od postúvanja Szvécov.

158. Ka vcsi szvéta Maticerkev od postúvanja Szvécov?

Szvéta Maticerkev od postúvanja Szvécov to vcsi, ka je Szvéce postúvati dobro i zvelicsávno delo.

159. Zakaj postújemo szvéce?

Szvéce záto postújemo, 1. ar szo jákoszti puni bili vu szvojem zsvljenji; 2. ar je Bog njé tudi pocsasztió.

* Imenite i jake lúdi zse za njihovoga zemelszkoga zsvljenja csasztime; sz tem bole sze dosztája one csasztime, ki szo zse vu nébi.

160. Koga csasztime nájbole med Szvécami?

Med Szvécami nájbole csasztime blázseno Devico Marijo.

161. Zakaj časztimo blázseno Devico Marijo med Szvécami nájbole?

Záto császtimo blázseno Devico Marijo med szvétcami nájbole, ár je ona mati bozsa; pa rávno záto je 1. iz miloscse bozse nájszvetejse sztvorjenje, 2. ona najvecs lehko vcsini pred Bogom za nász sz szvojov prosnjov.

* Med Szvécami esese poszebno császtimo *szvéto*ga Jozsefa, kak patrona szvéte Materecérkve, *szvéto*ga Stevana, krála, kak patrona vogrszkoga drzsánja, *szvéto*ga Imre vojvoda i *szv. Alojziusa*, kak patrona krsesanszkih mladencov, patrona *farne cérkve*, *patrona* nasega *krsztnoga i férmanszkoga*, (i one Szvéce, ki szo nasim ocsakom ob prvim katolicsanszko vero prineszli i. t. d.)

* Szvéce sz tem postújemo, ka 1. naszledújemo njihov zglied, 2. proszimo njihovo zagovúrjanje i obrambo pri Bogi, 3. poszvetimo njihove szvétké, 4. vu császti drzsimo kepe i osztánke njihove.

* Szvécov mi *ne molimo*, niti blázsene Device Marije ne; ár je moliti szamo Boga szlobodno.

162. Zakaj proszimo obrambo Szvécov?

Obrambo Szvécov záto proszimo, ár szo oni z molitvami doszta mogocsi za nász pri Bogi vcsiniti.

Opomba. Szvéci szo nájbolsi bili med ludni; záto je ti tíidi tak nájbole császtis, csi njihov zglied naszledújes.

Od szvétih kepv i osztánkov.

163. Zakaj császtimo szvéte kepe?

Szvéte kepe záto császtimo, ár nasz oni na Boga, na Jezusa i szvéce opominajo ino nász na pobožnoszt pabüdjávajo.

* Poszebne császti je vredno *razpetjé*, to je podoba krizsanoga Jezusa.

* Po tom sze szpozna szfanüvanje katolicsanszkoga csloveka, ka je z razpetjom i podobov bl. D. Marije okinesano.

* Pred podobami szvécov Boga moliti je ne

bolvansztvo; ár szi ne zdihávamo k podobi, nego k onomi, koga luksa podoba znamenüje. Csi dete podobo szlarisov szlobodno esasztí, zakaj ne podobe szvécov?

164. Zakaj esasztímo szvéte osztánke?

Szvéte osztánke zato esasztímo, ár szo oni drági szpomin Jezusov, ali szvécov Bog je one dosztakrat sz csüdnov mocsjov nadelio.

* Taksi osztánki szo kaksi del tela ali obleke szvécov. Na priliko prava roka szv. Stevana krála. Najszvelejsi osztánki szo deli szv. *križa Jezusovoga*. Vu *oltárszkom kamni* szo tüdi szvéti osztanki.

Opomba. Drzsi vu esasztí szvéte kepe, nego ne pozabi, ka eta esasztí sze onim dáva, stere kepi znamenüjejo.

Od 2. zapovedi bozse.

«Tvojega Goszpodna Boga imena zamañ gor ne vzemí.»

165. Sto pregrehsi proti drügoj bozsoj zapovedi?

Proti drügoj bozsoj zapovedi on pregrehsi, ki szvéto Imé bozse oszkruni.

* Jezus nasz je etak vesio moliti: «Szvéti sze ime Tvoje».

166. Sto oszkruni szvéto Imé bozse?

Szvéto Imé bozse on oszkruni: 1. ki bozse Ime lehkomszelno vöpove; 2. ki preklinja, ali sze zaklinja; 3. ki grehsno priszéga; 4. ki vcsinjene oblübe ne obrdrzsi.

167. Sto pregrehsi sz preklinjanjom?

Sz preklinjanjon on pregrehsi, ki od Boga od Jezusa Krisztusa, od Szvesztv, od blazsene

«Jezus Szvéto je ime njegovo.»

Device Marije, od Angelov ali szvécov nedosztajno gucsi.

* Vu sztarom zakoni je pravda bila, ka: «Ki preklinja Ime Goszpodново, naj sz szmrtjov vmerje; naj ga kamenúje cela vnozsina».

168. Sto pregrehsi sz zaklinjanjom?

Sz zaklinjanjom on pregrehsi, ki vu szrditoszti szebi, ali drúgomi hudo zsele.

169. Ka je priszegati?

Priszegati je telko, kak Boga za szvedoka zvati, ka isztino gucsimo.

170. Sto priszega grehsno?

Grehsno on priszega, 1. ki brez potrebsine priszega; 2. ki krivo, ali vu dvojnóm deli priszega, 3. ki priszega, ka bode lagoje delao, ali ka dobro zaosztávi.

* Ki je sz priszegov obecsao kaj, pa ne vcsini, on *priszezo prelomi*.

171. Sto vcsini oblúbo?

Oblúbo on vcsini, ki Bogi takse dobro djanje obecsa, stero je je ovacsi ne duzsen vcsiniti.

* Oblúbo je szamo tak szlobodno vcsiniti, csi szí prle dobro premiszlimo; ár ki ednok vcsinjene oblúbe obdrzsati nescse, on greh má, ár je Bogi dánoga obecsanja ne obdrzsao. Csi pa oblúbe sto nebi mogeo obdrzsati, té more od szvojega düsevnoga voditela tanács prosziti.

Opomba. Pazi, ka sze ne navcsis bozsne návadc preklinjanja. Ne vcsi sze priszegati vu detinszkom dugovánji. Vu nevolaj zovi pobozsno preszvéto lme Jezusovo na pomocs.

Od 3. zapovedi bozse.

«Szpomeni sze, da szvetke poszvetis».

172. Ka nam zapovedáva Bog vu trétjój zapovedi?

Vu trétjój zapovedi nam Bog zapovedáva, naj dén Goszpodnov, to je: nedelo poszvetimo.

Jezus na szvetke v Jeruzalem ide.

* Vu sztlárom zákoni je *szobota* bila dén Goszpodnov; mi krsceseniki *nedelo* szvetimo za Njegov dén, ár je Jezus v nedelo sztano od mrtvih.

173. Kak moremo nedelo poszvetiti?

Tak moremo nedelo poszvetiti, ka 1. szvéto Meso poszlúsamo, 2. ka szlüzsbenoga dela ne opravlamo i drugim túdi ne damo opravlati.

* Zvün szvete Mese je jako zvelicsávno i potrebno túdi szvéto predgo poszlúsati. Jezus je pravo: «Ki je od Bogá, on recs bozso poszlúsa». Dobro je túdi i zvelicsavno po nedelaj szvesztva pohájati, k krscesanszkomí návuki i k vecsernici iti, dobre knige estetí i telovna i dúsevna dela milosztiinoszti oprávlati.

Na pr. 12 let sztar Jezus vu córkvi.

174. Stera szo szlüzsbena dela?

Szlüzsbena dela szo taksa telovna dela, stera navadno szlüzsbeniki, szlüzsbnice, polo-i roko-delavci, ali tezsáki opravljajo.

175. Gda je szlobodno v nedelo szlüzsbena dela oprávlati?

V nedelo je szamo té szlobodno szlüzsbena dela oprávlati, csi je to brez dvojnoszti potrebno.

* Brez dvojnoszti je potrebno szlüzsbeno delo vu csaszí ognja, povodni, ali vu drúgój velkoj nevarnoszti; zvün toga, csi tákse delo esászt bozsa, velka potrebcsina, ali lubéznoszti do blizsnjega zsele,

Opomba. Verno poszvėti nedelo ino szi tak szpravi blagoszlov bozsi za prihodnoszt. Nedelszki pocsitek szi obrni na dusevni haszek, ne na ludobijo. Ne drzsi sz taksimi, ki nedele sz pijancsivanjom i z razvuzdanimi pleszami oszkrunjávajo.

«Bío njim je pokorena.

Od 4. zapovedi bozse.

«Postúj oco tvojega i mater tvojo, da bos dugo zshiv na zemli, stero Goszpodin Bog tvoj dá tebi.»

176. Ka nam zapovedáva Bog vu strtoj zapovedi?

Vu strtoj zapovedi nam Bog zapovedáva, naj nase roditele postújemo, ljubimo i njim pokorni bodemo.

177. Zakaj moremo nase roditele postúvati i ljubiti?

Záto moremo nase roditele postúvati i ljubiti, ar szo oni za nász namesztiki bozsi ino szo nam za Bogom nájvéksi dobrocsinitelje.

178. Sz kem moremo pokazati, ka nase roditele postújemo i ljubimo?

Ka nase roditele postújemo i ljubimo, to sz tem moremo pokazati, ka jih ne razzsalismo, za njé Boga molimo ino njé vu njihovih nevolaj pomagamo.

Na pr. mali Jezus v Nazareti.

179. Ka je Obecsao Bog onoj deci, stera postújejo szvoje roditele?

Onoj deci, stera postújejo szvoje roditele, je Bog blagoszlov i blazsensztvo obecsao.

Na pr. Szem, Jafet.

180. Ka csaka na ono deco, stera ne postújejo szvojih roditelov?

Na ono deco, stera ne postújejo szvojih roditelov, pred ludmi szramota csaka, od Boga pa kastiga na tom i na ovom szvejti.

Na pr. Kam. Helijovi szinovje. Absalon.

* Proti sztarisom duzsnoj lübéznosztí grehsi, ki sze szramúje za volo sztarisov, ki njé zametáva, njihove szlahosztí vöguesi, proti njim okoren, nebogaven, njim nazaj guesi, njim hudo zsele, ali je celo sz djanjom zbantúje.

181. Komi moremo escse zvún roditelov pokorni biti?

Zvún roditelov escse cerkvenim i szvetszkim poglavárom moremo pokorni biti.

* *Cerkveni poglavárje* szo: pápa, püspek i popi. *Szvetszki poglavárje* szo: král, ravnitelje drzsavni i obesinszki, szírotinszki ocsevje, vucitelje, goszpodárje.

Na pr. Kore, Datan, Abiron.

182. Gda ne szmemo roditelov i poglavárov bogati?

Té ne szmemo roditelov i poglavárov bogati, csi kaj taksega zselejo od nász, ka je proti bozsoj zapovedi.

* Szvéti Peter apostol je pravo: «Boga bole moremo bogati, kak lüdi». (Csini apostolov 5, 29.)

* Mesztjanje szo duzsni *dobre poglavare i zasztópnike* (követe) odebrati ino sz tem vesiniti to, ka de pravda i ravnanje poleg zapovedih bozsih slo.

Opomba. Rad poszlühni roditele i poglavare tvoje, kak je máli Jezus rad bogao. Bojdi njim zahválen v celom tvojem zsvilenji ino moli za njó. Ne pozábi, ka szí *sztároszt* dúzsenu csasztíti.

Od 5. zapovedi bozse.

«*Ne vmori.*»

183. Sto pregrehsi proti petoj bozsoj zapovedi?

Proti pétoj bozsoj zapovedi on pregrehsi, ki szebi, ali blizsnjemí vu telovnom, ali vu düsevnom zsitki kvár vesini.

David ne dopúszti Saula vmoriti.

184. Sto csini kvár vu telovnom zsitki szvojeja blizsnjega?

Vu telovnom zsitki szvojeja blizsnjega on

csiní kvár, ki zdravje blizsnjega kvári, njega trdokorno zsali, ali zbije, ali vmori.

* Tüdi sz taksim djanjom kvar vesinimo vu telovnom zsitki blizsnjega, stero njemi zsvljenje krüti, kak je na priliko szvája, *odürjávánje, nevosesenoszt.*

* *Nakanenje* vmoriti koga je tüdi velki greh. Ki *dvo-boj* drzsi, ali pri taksem pomága, je vozapreti iz szvete Materecerkve.

185. Sto pregrehsi proti szvojega lasztivnoga tela zsvljenji?

Proti szvojega lasztivnoga tela zsvljenji on pregrehsi, ki szvoje zdravje ali zsvljenje brez potrebsine vu pogibelnoszt posztávi, ali sze vmori.

Na pr. Judas Iskariot.

* Zdravje i zsvljenje szí vu pogibelnoszt posztávi na priliko on, ki je vu jesztvini i pitvini *nemertucstiv*, ki je *szrditi*, ali ki *necsiszto* zsvie.

* Ki szvoje zsvljenje tak zapraví, ka je *szamomorec*, on grozovitní greh vesiní proti szamomi szebi, steroga vecs popraviti ne bode mogeo. Szamomorec sze neszime po cerkvenom pokopati, esi je brez szpovedi vmro, zvün, esi sze je vu odnorjenoszti szkoncsao.

186. Sto vesini kvár vu düsevnom zsitki szvojega blizsnjega?

Vu düsevnom zsitki szvojega blizsnjega on vesiní kvár, ki njega *szpácsi*, to je: na greh napela.

* Jezus pravi: «Ki ednoga szpácsi iz etih málih, ki vu meni verjejo, bolse je onomi, esi sze njemi mlinszki kamen obeszi na sinjek ino sze vu globocsino morja pogrozi». «Jaj onomi esloveki, po kom szpáka pride».

* Drüge na greh napela, ki neverne, ali neszramne guese gucsi, takse knige ali kepe dáva drugim, lagojo peldo dá, grehsno delo priporácsa, vu grehi tanács dá, greh zapovedáva, na greh vcsi, ali nagovarja, drugoga vu grehi pomága, drugoga greh hvali.

Na pr. Jeroboam. -- Eleazar je ráj vmro.

187. Ka moremo csiníti, esi szmo blizsnjemi vu telovnom ali düsevnom zsitki kvár vesinili?

Csí szmo blizsnjemi vu telovnom ali düsevnom zsitki kvár vesinili, moremo ne szamo greh

pozsaluвати, nego tūdi *vesinjeni kvár popraviti*, na keliko je mogocse.

188. Sto vesini kvár vu szvojem düsevnom zsitki?

Vu szvojem düsevnom zsitki fiszti vesini kvár, ki greh vesini.

Opomba. Boj krotok, miroven, ogibli sze bozsnih tivárisov, steri bi te na greh zapelávali; ali ti szam tūdi nikoga ne nagibli na greh. Iz szprevednoszti niti proti sztvári ne boj neszmileni, ár to bi te sz esaszom na neszmilenoszt proti csloveki napelalo.

Od 6. zapovedi bozse.

«*Ne praznij.*»

189. Sto preghsi proti sésztoj bozsoj zapovedi?

Proti sésztoj bozsoj zapovedi on preghsi, ki z grehsnim nakanenjom neszramno mészli, gucsi, gléda, ali csini.

* Szvéti Paveo apostol právi: «Necsiszoszt sze niti imenüvati ne szme med vami».

* Sz neszramnim mislenjom on preghsi, ki szí taksa szamovolno premisláva i vu njih veszélje náide.

* Na neszramnoszt pokvarjeni lüdje, lagoja drúzstva, nedozstojni kepi i cstenje, pijanesivanje ino nemárnoszt napelajo csloveka.

Bog pokastiga Sodomo.

190. Zakaj sze moremo neszramnih grehov poszebno csuvati?

Neszramnih grehov sze zato moremo poszebno csuvati, ár szo to jáko grdi i pogübelni grehi.

191. Zakaj szo neszramni grehi jáko pogübelni?

Neszramni grehi szo zato jáko pogübelni, ár telo i düso zaprávijo, vu szramoto i vu veki-vecsno szkvarjenje szprávjio csloveka.

Na pr. Sodoma i Gomorrha.

* Naj vu neszramne greche ne szpádnemo, 1. moremo sze vszega csuvati, ka nasz na nje napeláva, 2. pogosz-toma sze moremo szpovedavati i precisicsávati, 3. vu szküsnyávi moremo Boga na pomoes zvati, 4. na to moremo miszli, ka Bog vsze vídi i mi vszaki hip známo vmreti.

Na pr. Szvéti Alojz.

* Csi ne vemo, jeli je kakse delo neszrámmo, ali ne, te ga naj ne esinimo, dokecs szmo ne sztarisov ali szpovednika opitali.

* Jezus je pravo: «Blazseni szo esisztoga szrca, ár oni boda Bogá vidili».

Opomba. Pazi na szvéto esisztocso, ár je to drága lepota tvoje dūse. Csi te glih nisece ne vídi, ne delaj taksega níkdár, ka pred sztarisami ali pred drugimi postenimi lūdmí nebi vūpao vesiniti. Bog te vszíkdar vídi.

Tobias ne trpi lūszkoga blaga pri hizsi szvojoj.

Od 7. zapovedi bozse.

«Ne kradni.»

192. Sto pregrehsi proti szédmoj bozsoj zapovedi?

Proti szédmoj bozsoj zapovedi on pregrehsi, ki szvojemi blízsnjemi po krivicsnom kvár vcsini.

193. Sto vcsini kvár szvojemi blízsnjemi po krivicsnom?

Szvojemi blízsnjemi po krivicsnom kvár

vcsini: 1. ki njegovo blago szam rad vkraj vzeme, ali pokvari, 2. ki blízsnjega vkani.

* Ki blízsnjega blago po szkrivoma vzeme, on *krádne*; ki po szili vzeme, on *ropa*. *Vkani* on, ki na priliko sz krivimi penezami, sz krivo napravlenim pisznom, ali sz krivov merov, nadale ki sz betezsnov sztvarjov, ali sz drugim bozsnim dugovánjom drugoga zapela i njemi sz tem kvár naprávi. Sz *uzsorov* pregrehsi, esi za poszojene peneze ali blago prevelki interes racsuna. On tüdi grehsi, ki vkradjeno blago szhráni, vzeme, drugoga kvári zrok vcsini,

ali pomore kvar poveksati; ki najdenoga blága ne dá nazaj, ki szvojih *dugov* nescse plácsati.

194. Ka moremo csiniti, esi lüdszko blágo mámo pri szebi, ali szmo pa drúgomí kvar vesinili?

Csi lüdszko blágo mámo pri szebi, je moremo nazajdati; vcsinjeni kvar pa moremo nadomesztiti, kak najprle szmo mogocsi, ár nam Bog ovak ne odpúszti greha.

Na pr. Tobias, Zakeus.

* Lüdszko blágoje túdi szkrivomá szlobodno nazájdati.

* Csi dvojmó, jeli szmo duzsni nazájdati, ali ne, pitajmo szpovednika.

* Csi poszesznika, ali njegovih naszlednikov ne moremo nájti, té moremo blágo szíromákóm dati, ali na kaksí szvéti námen obrnóti.

* Sz szvojim *ímánjom* moremo poleg bozse vole zsveti. Ne szmemo *zaprávlati*, pa túdi ne *szkopi* biti; szíromákóm álmóstvo, cerkveno i drzsávno dácsó radi moremo dávati.

Opomba. Ne zavrzi poti postenoszti. Niti najmésega blága ne vzemi, nancs od sztarisov nel Bojdi zavodolen sz onim, ka más pa ka szí sz postenjom szprávis. Na lüdszkom blági ne ga bozsega blagoszlova.

Od 8. zapovedi bozse.

«*Ne guesi krivoga szvedocsanszta proti tvojemí blizsnjemí.*»

195. Sto pregrehsi proti oszmoj bozsoj zapovedi?

Proti oszmoj bozsoj zapovedi on pregrehsi, ki pred szodisesom krivo szvedocsi i poprek, ki lazse, ali blizsnjega postenjë kráti.

Na pr. krivi szvedoki proti Jezusi.

196. Sto pregrehsi z lazsjov?

Z lazsjov on pregrehsi ki ne govori isztine, naj bi drúgoga zapelao.

Jezusa kriviesno tozsijo.

* Jezus je pravo: «Vrag je oca lázsi». Szvétopiszmo právi: «Vuszta lazsliva szo odúrna pri Bogi».

Na pr. Glezi, Ananias pa Zafira.

* Vszaka lazs je greh, esi je rávno szamo sala. Ki sz *djanjom* kaj esini, naj bi drúge zapelao, tüdi lazse (szkazslivec).

197. Sto kráti postenje blizsnjega?

Postenje blizsnjega on kráti: 1. ki brez pravicsnoga zroka hüdo miszli na drúgoga, ali ga za lagojega drzsi; 2. ki blizsnjega ogovarja, ali ogrizava; 3. ki blizsnjega za norca drzsi, ali ga ospota.

Na pr. Simon farizeus. Zsidovje, ki szo Jezusa ospotali. Szemei.

* Ki od drúgoga brez pravicsnoga zroka hüdo miszli on *krivo szumli* na drúgoga; ki brez pravoga zroka drúgoga za lagojega drzsi on *prevzetno szodi* blizsnjega.

* «Ne szodite, da i vi ne bodete oszodjeni» veli Jezus.

198. Sto pregrehsi z ogovarjanjom?

Z ogovarjanjom on pregrehsi, ki falinge szvojega blizsnjega pripovedava, gda je ne potrebno.

* Falingo nasega blizsnjega szmo szamo té duzsní ovaditi (na pr. roditelom, poglavarsztvi), esi szmo ga sz tem mogocsi popraviti, ali drúgoga od kvára obesovati.

199. Sto pregrehsi z ogrizavanjom?

Sz ogrizavanjom on pregrehsi, ki na drúgoga kaksí greh zmiszli, ali pa njegovo szlaboszt povéksa.

200. Ka je duzsen on vesiniti, ki je koga ogrizavao?

Ki je koga ogrizavao, je duzsen szvojo *recs nazajvzeti*.

* Ki je komi sz ogrizavanjom kvár napravo, pa je ete kvár naprejvido, je duzsen tüdi ete kvár popraviti.

* Ki je koga ogovorio, ga je duzsen zagovoriti i na kelko je mogocse, njemi postenje nazajsztpraviti.

* Koga za norca meti, ali ospotati je tüdi greh proti postenji blizsnjega. Csi szmo koga razzsalíli, ga moremo za odpücsenje proziti.

Opomba. Gucsi vsikdar pravico i odürjavaj lázs. Ne gucusi nelübeznivo od tvojega blizsnjega. Csi ti sto od drugoga kaj bozsnoga pravi, pokázsi, ka ga ne poszluhsas rad.

Od 9. i 10. zapovedi Bozse.

«Ne pozseli zsene blizsnjega tvojega.» «Ne pozseli blizsnjega tvojega hizse, ni pola, ni szluge, ni szluzsbenice, ni jünca, ni szomara, ni nikaj, ka je njegovo.»

201. Ka prepovedáva Bog vu devétoj i deszétoj zapovedi?

Vu devétoj i deszétoj zapovedi Bog prepovedáva necsiszta i szkopa poszelenja. Na pr. David. Ahab.

* Talent, moes, pripravnoszt, szkrblivoszt, sparavnoszt szo ne pri vszakom esloveki ednake, szato je tüdi njih imanje ne ednako. Bogatec je vu bozsem lmeni duzszen ponagati szziromák. Szziromák sze pu more vüpati vu dobroti bozsoj pa sz postenin delom zaszlüzseni krüh more za vékse postüvati, kak kaksestees bogásztvo sz nepostenosztjov szprávljeno.

Opomba. Ne zseli onoga, ka je ne tvoje, ár je nerédno poszelenje grdi greh. Csi sze grehsno poszelenje pobüdi vu tebi, pravi eto molitvico: «Jezus moj, ne daj mi pregrehsiti!»

III. OD PETÉRIH CÉRKVENIH ZAPOVED.

202. Stere zapovedi je duzszen vszaki krisztjan obderzsati zvün deszéterihs bozsih zapoved?

Vszaki krisztjan je duzszen obdrzsati zvün deszeterih bozsih zapoved tüdi petére cerkvene zapovedi.

* Szveta Maticérkev je od szamoga Jezusa Krisztusa dobila oblaszt ravnati verne, zato ona vu Krisztlusovom lmeni dava zapovedi. Jezus je sz etimi reesmi dao

Nathan prorok pokara Davida.

szvetoj Matericérkvi to oblászt: «Stera zavezseto na zemli, bodo zavezana tüdi na nébi».

* Ki zapovedi szv. Materecérkvi ne obdrzsava, on návadno szmrtni greh vsini; ar je Jezus etak pravo: «Ki Materecérkvi ne poszlúhsa, vam naj bo, ka pogan i publikanus (obcsinszki grehnsnik)». (Mataj 18, 17.).

203. Stere szo petére cerkvene zapovedi?

Petére cerkvene zapovedi szo ete:

1. Od szvete Materecérkvi nasztavléne i zapovedane szvétké poszvéti.

2. Vszaki szvétek szveto Meso pobožno poszlúsaj.

3. Zapovedane posztne dneve obdrzsavaj i od nike jesztvine sze zdrzsavaj.

4. Grehe tvoje vszako leto poley právde szvéte Materecérkvi tvojem i szpovedniki vadlúj i najmenje ednok, okoli Vüzma Oltarszko Szvesztvo k szebi primi.

5. Prepovedane dni gosztúvanja ne szlúzszi.

* Zvün petérik cerkvenih zapoved má szveta Maticérkev tüdi drúge zapovedi, stere je tüdi vszaki krsesenik osztro duzszen obdrzsavati. Tak na priliko szveta Maticérkev prepovedava právoj veri ali jakosztí protivne knige csteti i siriti, vu neverna dvúzstva sztopiti (na pr. szlobodnozidarsztvo), prepovedani zakon szklenoti i t. d.

* Szveta Maticérkev má pravico one pokastigati, ki njene zapovedi hüdobno presztáplejo. Tak na priliko: Prepove njim szvéte szakramento, prepove njim botrino pri krszti i férmi, vö je zapré iz szv. Materecérkvi i njim ne dá cerkvenoga szpévoda.

Od 1. zapovedi szv. Materecérkvi.

«Od szvéte Materecérkvi nasztavléne i zapovedane szvétké i poszveti.»

204. Kelkovrsztni szo szvétki szvéte Materecérkve?

Szvétki szvéte materecérkve szo trojevrsztni:

1. Szvétki Goszpodnovi, 2. szvétki blazsene Device Marije, 3. szvétki drúgih szvécov.

* *Gospodnovi svétki* szo: Bozsics, ali svéti den (rojsztvo Jezusa, dec. 25.), obrezavanje Jezusa (imé je dobo Jezus, jan. 1.), trije králi (jan. 6.), Ime Jezusovo (na drugo nedelo po treh králaj), Vuzemszka nedela i pondelek (gorsztanenje Jezusovo), vnebosztopenje Jezusa (na stirideszeti den po vüzini), riszálszka nedela i pondelek (na petdeszeti den po Vüzmi), svétoga Trojsztva nedela (prva po riszálj), Telovo (szvétek oltárszkoga Szvesztva, v csetrtek po nedeli szv. Trojsztva). Zvun toga vszaka nedela je szvétek Gospodnov.

* *Svétki bl. Device Marije* szo: Brez grehu poprijetje (dec. 8.), Szvecsnica (pikazanje Jezusa vu cérkvi, febr. 2.), Ceplena Marija (Oznanüvanje, ali pozdravljanje angelszko, márc. 25.), Velka Mesa (szmrt i vnebovzetje bl. D. Marije, aug. 15.), Mala mesa (rojsztvo bl. D. Marije, szept. 8.), Ime bl. D. Marie (na nedelo po Maloj Mesi), Velka Goszpá vogrszkoga drzsanja (druga nedela oktobra).

* *Svétki drugih svécov*: Szv. Stevan prvi manternik (dec. 26.), Szveti Peter i Pavel (jun. 29.), Szv. Stevan kral (aug. 20.), Vszi Szvéci (nov. 1.), i fárne cérkve patron (proscenje) i po mesztaj den poszvecsenja cérkvi.

205. Kak moremo svétke svéte Materecérkve poszvetiti?

Szvétké svéte Materecérkve tak moremo poszvetiti, kak nedele.

Opomba. Szvétki gospodnovi nasz na neszkoncsane dobrote bozse opominajo, svétki svécov nasz pa na nasze ledüvanje njihovo navdüsavajo. Poszvéti je poleg zapovedi i nakanenja svéte Materecérkve.

Od 2. zapovedi svéte Materecérkve.

«*Vszaki szvétek svéto Meso pobožno poszlüsaj.*»

206. Sto je duzszen v nedelo i szvétek svéto Meso poszlüsati?

V nedelo i szvetek je vszaki krscsanszki eslovek duzszen svéto Meso poszlüsati, ki je zse szedem let sztar, csi ga kaksi velki zrok ne izgovori.

* Velki zrok je na priliko beteg, ali betezsniki dvoriti, ali sto je jako dalecs od cerkve it. d.

207. Sto pregrehsi proti drugoj zapovedi szvete Materecerkve?

Proti drugoj zapovedi szvete Materecerkve on pregrehsi: 1. ki celo szveto Meso, ali steri glavni del szvete Mese iz szvoje falinge zamudi, 2. ki pri szvetoj Mesi szamovolno ne pazi, ali sze tam nedosztojno oponása.

Opomba. Ne zamudi v nedelo i szvetesnji den szvete Mese. Poszlúni túdi szveto predgo, csi szí szamo mogocsi i popoldné idi k vecsernici i k szvetomi navuki.

Od 3. zapovedi szvete Materecerkve.

«Zapovedane posztne dneve obdrzsavaj i od nike jesztvine sze zdrzsavaj.»

208. Kakse poszte zapovedava szveta Maticerkev?

Szveta Maticerkev dvoji poszt zapovedava:

1. *oszter poszt*, 2. *zdrzsavanje* od mesza.

209. Ka je oszter poszt?

Oszter poszt je to, csi sze celi den szamo ednok najemo do szitoszti i meszne jesztvine ne vzsivamo.

* Zaútra i vecser je zato szlobodno túdi na oszter posztni den kaj malo k szebí vzéli.

* Ribje i mrzle krvi sztvárih meszo je szlobodno túdi na oszter posztni den pojeszti.

210. Steri dnevi szo osztro-posztni dnevi?

Osztro posztni dnevi szo:

1. (*Advenszki poszt.*) V adventi vszaka szreda i pétek;

2. (*Stirideszetdnevni poszt.*) Vu velkom poszti vszaki den zvün nedele;

3. Csetvéri kvaterni poszti, szreda pétek i szobota.

4. Vigilianszki poszti pred petimi velkimi szvétkami.

* *Kvaterni poszt je* po Luciji, po Pepelnici, po Riszalaji, po Krizsovom (v jeszen) naszledüvajocsi tjeden.

* *Vigilianszki poszt je* pred Bozsicsom, pred Riszálih, pred Petrovim, pred Velikov Mesov i pred Vszemi Szvécih.

211. Sto sze szlobodno osztro-posztne dneve tüdi vecskrát do szitoszti najej?

Osztro-posztne dneve sze tüdi vecskrát szlobodno do szitoszti najej 1. ki je escse ne 21. leta szpuno, ali ki je zse 60. leto vöszpuno, 2. ki je betezsen, 3. ki tezske delo opravla.

212. Gda neszmemo mesza vzsivati?

Mesza neszmemo vzsivati: 1. vszaki *pétek*, 2. vszaki *osztro-posztni den*, csi ne dobimo od pape ali od püspeka dispencacije.

* Pri nasz na *vogrskom szo* püspeki sz dovoljenjom szv. Ocsé pape takso dispencacijo dáli, ka szamo na éte dneve *ne* szmemo mesza vzsivati: *vszaki pétek*, csi ne szpada na njega zapovedani szvétek, ár té je szlobodno, na *Pepelnico*, na *Velki Csetrtek*, *Pétek i Szoboto*, na *kvatrne szrede*, pa na *bozsicsno* (szvéti poszt), *riszalszko i velkomesno vigilio*.

213. Sto szlobodno na dneve zdrzsavanja meszo vzsiva?

Na dneve zdrzsavanja szlobodno meszo vzsiva: 1. ki je escse ne vu szédmom leti, 2. ki je betezsen, 3. ki posztne hráne ne more dobiti, 4. ki je dispencacijo dobo.

* Poszt zato zapovedava szv. Matieerkev, ka bi naszledüvali zgléd Jezusov, ka bi pokoro drzsali i ka bi sze lagojim nagibom lezsej protiposztavili.

Na pr. Daniel i njegovi tivarisje Eleazar.

Opomba. Poszt je pot zatájivanja szamoga szebe. Ki szebe zatájiti nesese, on je ne vucsenik Krisztusov, ki je pravo: «Csi sto cesé za menom iti, naj zatáji szamoga szebe.» (Mataj 16., 24.) Zato obdrzsi poszt vszikdar veruo.

Od 4. zapovedi szvete Materecerkve.

«Grehe tvoje vszako leto poley pravde szvete Materecerkve tvojemi szpovedniki vadlűj i najmenje ednok, okoli Vűzma Oltarszko szvesztvo k szebi primi.»

214. Gda sze zacsně i gda sze dokoncsa csasz vűzemszkoğa precisicsavanja?

Csasz vűzemszkoğa precisicsavanja sze vu nasoj pűspekiji z drűgov posztnov nedelov zacsně ino sze na Vnėbosztoplenje Krisztusovo dokoncsa.

* Velka zsela szvete Materecerkve je, da sze vszaki krscsenik vu leti vecskrat szpovedava i precisicsava.

Na pr. prvi krisztjani.

* Deca tě szlobodno idejo k Szpovedi i k szvetomi precisicsavanji, gda zse po znajo raznoscsek med dobrim i hűdim ino szo zadoszta pipravleni. To vszikdar dűhovnik odlocsi.

Opomba. Jezus je vu szv. vűzemszkoğa csaszű nasztavo Szpoved i Oltarszko Szvesztvo. Na znamenje tvoje zahválnoszti opravi to vűzemszko Szpoved i Precisicsavanje verno vszako leto; nego vecskrat tűdi idi vu leti k Szpovedi pa k Precisicsavanji, ka szű dűso od grehov ocsiszűis ino njoj mocs — miloszűi — szprávis za dobra dela.

Od 5. zapovedi szvete Materecerkve.

«Prepovedane dni gosztűvanja ne szlűzűi.»

215. Ka nam prepovedava pėta cerkvena zapoved?

Pėta cerkvena zapoved nam prepovedava vu prepovedanom csaszű *szloveszna gosztűvanja* szvátbe i *glaszne veszelice* drzsati.

216. Gda je prepovedani csasz?

Prepovedani csasz je od prve nedele Adventa do szvėtih Treh Kralov ino od Pepelnice do Bele nedele.

* Szveta Maticerkev je ete csaszű za *pokoro* i za pipravlanje na szvėtke odlocsila.

Opomba. Csuvaj sze v Adventi i v poszti i vszaki prepo-vedani den od glaszne veszelice, poszebno pa od plesza. Pokazsi sz tem tüdi, ka szi zvéstzi szvetoj Matericerkvi.

IV. OD PRELOMLENJA ZAPOVED ALI OD GREHA.

1. Od greha poprek.

217. Sto vesini greh?

Greh vesini on, ki je szani rad nepokoren bozsoj zapovedi.

* Bog nam je szvoje zapovedi aliszam nazvéstzo, ali nam po szvétoj Matericerkvi dá na znánje, ka zsele od nasz.

218. Kak szmo mogocsi greh vesiniti?

Greh vesiniti szmo mogocsi: 1. z mislenjom, i poszelenjom, 2. z recsjov, 3. z djanjom, 4. z zamüdenjom.

* Sz zamüdenjom on pregrehsi, ki kaj zapoveda-noga ne vesini, stero bi duzszen bio vesiniti.

219. Szoz vszi grehi ednáki?

Ne szoz vszi grehi ednáki; nego szoz velki, ali *szmrtni* grehi i mensi, ali *odpüsztlivi* grehi.

220. Sto vesini szmrtni greh?

Szmrtni greh on vesini, ki vu velkom dugovánji znajocs i szlobodnovolno ne obderzsi bozse zapovedi.

221. Zakaj sze moremo szmrtnoga greha vszakojacski csuvati?

Záto sze moremo szmrtnoga greha vszakojacski csuvati, ár zsnjim Boga prevecs razzsalimo, szebi pa nájvéksi kvar vesinimo.

222. Kaksi kvar vesinimo szebi sz szmrtnim grehom?

Sz szmrtnim grehom 1. zgübito miloscso bozso i nebésza, 2. vremenito i vekivecsno kastigo szi zaszlúzsimo.

* Velke grehe záto zovemo za *szmrtné* grehe, ár zsnjim zgüb mo miloscso poszvcesenja, to je: nadnaturno

zsvilenje nase duse ino szi vekivecsno szmrt szkvarjenoszti zaszluzsimo.

223. Sto vesini odpusztlivi greh?

Odpusztlivi greh on vesini, ki vu mensem dugovanji, ali pa ne z cela znajocs i szlobodno-volno prelomi zapoved bozso.

* Mense grehe zato zovemo za odpusztlive grehe, az nam oni ne vze mejo milosese poszvecsenja, pa sze zato tudi brez szpovedi odpusztijo, esi je sto pozsaluje i dobra dela opmavlja, ali vremenite kastige presztoji.

224. Zakaj sze moremo tudi odpusztlivih grehov csuvati?

Odpusztlivih grehov sze zato moremo tudi csuvati, ar 1. oni tudi razzsalijo Boga ino nasz pomali na velke grehe napelajo, 2. ar nam vremenite kastige zaszluzsijo.

Opomba. «Vu vszeh dnevaj zsitka tvojega imaj vu pameti Boga ino sze csuvaj, da vu greh ne dovolis.» (Tobias 4., 6.)

2. Od ruzlicsnih grehov.

225. Kaksi ruzlicsni grehi szo?

Ruzlicsni grehi szo: 1. glavnih grehi, 2. grehi proti Duhi Szvetomi, 3. csetveri vu nebo kricsesi grehi, 4. ludzski grehi.

226. Steri szo glavni grehi?

Glavni grehi szo: 1. gizdoszt, 2. szkoposzt, 3. necsisztoszt, 4. nevoscscenoszt, 5. lakota, 6. szrditoszt, 7. duhovna nemarnoszt.

* *Gizdav* je on, ki szebe za vecs postuje, kak bi potrebno bilo, blizsnjega pa za menje, ali za nikoj. *Szkopi* je on, ki peneze, ali drugo imanje prevecs rad ma, proti szizromakom je pa trdoga szrea. *Nevoscsceni* je on, ki zsaliuje, esi drugomi dobro ide, ali sze veszeli, esi drugi kvar trpi. Na pr. Farizeus vu cerkvi. Judas. Saul.

* Szedmere *glavne grehe* zato zovemo za glavne, ar vnogi drugi grehi iz njih pridejo; pa ne zato, da bi vszaki vesazsi szmrti greh bio.

227. Sto pregrehsi proti szvétomi Dúhi?

Proti szvétomi Dúhi on pregrehsi: 1. ki sze vu bozsoj milosztivnoszti prevzetno vüpa, 2. ki vu bozsoj milosztivnoszti dvojt, 3. ki sze proti szpoznanoj pravici bori, 4. ki je drugomi za milosceso bozso nevoscéseni, 5. ki vu grehi proti dobromi opominanji obtrdne, 6. ki ne pozsalüje szvojih gréhov niti na szmrtnoj poszteli.

Na pr. Noejovi vrsztniki. Judas. Farizeusje. Kain. Herodes. Farao.

* *Vu nébo kricsési grehi* szo tak velki grehi, ka kakti vu nébo kricsijo, naj je Bog kastiga; táksi szo: 1. szamovolno lüdomorszto, 2. szodomszki greh, 3. tezsitev szíromakov, szírot i dovic, 4. zadrzsavanje najema delavcov i szlüzsbénikov.

228. Sto vesini lüdszki greh?

Lüdszki greh on vesini, ki drugomi pomore greh vesiniti.

* Taksi grehi, sz sterini sze drugomi pomore greh-siti szo: na greh rátati, prepovedano delo zapovedati, vu grehi drugomi privoliti, drugoga na greh nagibati, drugoga grehsno djánje hvaliti, drugoga greh zamuesati, drugoga greha ne kastigati, drugomi vu grehi pomagati, drugoga greh zagovarjati. Ki vu lüdszki greh szpádne, onoga za *delnika greha* zovémo. Delnik lüdszkil grehov je tüdi on, ki *szpáko* da drugim.

Na pr. Herodias. Saul pri kamenávanji szv. Stevana.

Opomba. Iscsi ob prvim tvojo glávno falingo szpoznati ino sze proti njoj vojúvati. Csi szvojo glávno falingo obládas druge bos zse lezséj ládao.

3. Od szküsavanja. Od düsneveszti.

229. Ka nasz na greh szküsáva?

Na greh nasz szküsáva: 1. nasa na húdo nagnjena natura, 2. hüdi düh, 3. bozsni lüdjé.

Na pr. Kain. Eva. Szini bozsi pred potopom.

* Iz szküsavanja szamo tö grátu greh, esi vu *hüdo-bijo* privolimo. Bog dopüsztí szküsavanja, naj mamó

priliko pokazati naso dobro volo i naj szi vees zasz-
lüzsimó sz tem, ka szküsavanje obladamo.

230. Kak moremo obladati szküsavanje ?

Szküsñjavo tak moremo obladati, ka bogamolimo ino sze szküsavanji vcsaszi vu zacsétki proti posztávimo.

* Csi szmo vu szküsavanji, sze nam je dobro prekrizsiti, Jezusa na pomocs zvati, kaj csednoga szi premislavati.

231. Ka nasz zvün szküsavanja escse tüdi na greh napeláva ?

Zvün szküsavanja, nasz escse tüdi *lagoja prilika* na greh napeláva.

232. Ka je lagoja prilika ?

Lagoja prilika je persona, drüzstvo, meszto, igra pa vsze drügo, vu kom lehko pregrehsimo, csi sze ga ne ognemo. Na pr. szv. Peter.

* Csi nasz stero delo, meszto, ali persona jako lehko na greh napela, te to za *blizsnjo priliko greha* zovëmo.

* Szvëto piszmo pravi: «Ki pogübeo lübi, sze vu njoj pogübi».

233. Ka opomina csloveka odznotra na to, ka naj csini i ka ne ?

Csloveka od znotra na to, ka naj vcsini i ka ne, *dusnaveszt* opomina.

Opomba. Recs tvoje düsneveszti vszikdar verno poszlühni; ár te po pravoj düsnojveszti szam Bog opomina na dobro. Ogní sze grehsne prilike, kak csemërne kacse.

V. OD DOBROGA CSINENJA I OD JÁKOSZTÍH.

234. Ka moremo csiniti zvün toga, ka sze greha ogiblemo ?

Zvün toga, ka sze greha ogiblemo, moremo tüdi dobra dela csiniti i na to glédati, naj vszikdar bolsi i popolnejši posztanemo.

* Ne je zadoszta, csi je szadoveno drevo ne szüho, nego tüdi szád nam more prineszti. Jezus je pravo: «Vszako dobro drevo dober szád rodi. Vszako drevo,

stero ne rodi dobroga száda, sze vövszecse i na ogenj vrzse».

235. Stera szo dobra djanja?

Dobra djanja szo ona, stera sze *Bogi* dopadnejo».

236. Sz kem vesinimo Bogi najbole dopadliva dela?

Bogi najbole dopadliva dela sz tem vesinimo, csi obdrzsimo zapovedi, bogámolimo, sze posztimo i álmstvo dávamo.

237. Gda nam szprávijo nasa dobra dela zaszlúzsek za nebésza?

Nasa dobra dela nam té szprávijo zaszlúzsek za nebésza, csi szmo vu *bozsoj milosci* i csi je z dobrim nakanenjom oprávlamo.

* Grehsni cslovek z dobrim djanjom vremenito plácsó szlúzsi pa szí tñdi zna miloseso pokore szpraviti.

238. Gda delamo sz dobrim nakanenjom?

Sz dobrim nakanenjom té delamo, csi za volo Boga i *na csaszt bozso* delamo.

* Dobro nakanenje etak lehko pobüdimó v szebi: «Moj Bog, vsze na tvojo diko scsem csiniti!»

239. Sto je dober, ali jáki cslovek?

Dober, ali jáki cslovek je on, ki je vszikdar pripravén dobro csiniti.

240. Stere szo naj prednejse jákoszti?

Najprednejse jákoszti szo *bozsanszke jákoszti*: vera, vüpanje, i lübézen.

241. Kak pobüdimó vu szebi bozsanszke jákoszti?

Bozsanszke jákoszti etak pobüdimó vu szebi:

1. Verjem vu tebi, o Bog moj, ar szí ti nezkonsana pravica.

2. Vüпам sze vu tebi, o Bog moj, ar szí ti neszkonsano veren i szmileni.

3. Lübim te vise vszega o Bog moj, ar szí ti nezkonsano dober i lübavi vrëden.

242. Gđa moremo poszebno pobüditi vu szebi vero, vüpanje i lübvav?

Vero, vüpanje i lübvav poszebno v nedelo i na szvetke, potom pred vzsivanjom Szvesztva i vu szmrtnoj pogibelnoszti moremo pobüditi vu szebi.

* Zvün bozsanszkih jakoszti szo najpotrebnejse tak zvane *glávne jakoszti*, kakti: 1. szpametnoszt, 2. praviesnoszt, 3. mertüeslivoszt, 4. dühovna kreposzt.

* Bozsanszke jakoszti szo *dár* bozsi, stere cslovek *prosziti* more sz dobrim djanjom i molitvov; — *glávne* i drüge *kršesanszke jakoszti* szii cslovek szám more szpravlati tak, ka sze k njim navaja sz pomoesjov bozse miloszti.

* Sz *szpametnosztjov* szpoznamo to právo dobro; sz *praviesnosztjov* dámo vszakomi, ka njemi ide; z *mertüeslivosztjov* vu vsem, poszebno pa vu razveszelenji obdrzsimo rédno mero; sz *dühovnov kreposztjov* prenasamo nevole i trüde vu szpunjavanji bozse vole.

Na pr. bl. D. Marija. (Devica velike modroszti.) Szv. Jozsef. Daniel. Makkabeuski bratje.

* Iz glávnih jakoszti zühájajo *jakoszti*, stere szo *szedmerim glávniim grehom proti posztávlene*: poniznoszt, darovitoszt, esisztoszt, lübvav do blizsnjega, mertüeslivoszt, krotkoszt, vreloszt na dobro delo.

* Ki má ete jakoszti vu szebi, onoga za *jakoga* csloveka pravimo.

Na pr. 1. Kafarnaumszki sztotnik. 2. Vogrszka szv. Elizabeta. 3. Szv. János evangelista. Szv. Emerik. 4. Szv. Vincenc Pavlanszki. 5. Szv. Ivan Krsztitel. 6. Szv. Franc szaleski. 7. Szv. apostolje. Szv. Franc Xaver.

243. Kak posztánemo poszebno dobri i popolni?

Poszebno dobri i popolni tak posztánemo, csi Jezusa Krisztusa naszledüjemo.

* Jezus Krisztus je sz *oszmérimi blázenszstvami* pokazao, kak moremo njega naszledüvati:

1. Blázeni szo szíromaki vu dühi, ár je njihovo nebeszko kralesztvo.

2. Blázeni szo krotki, ár oni zemlo ládali bodo.

3. Blázeni szo, ki sze jocsejo, ár sze oni potolazsijo.

4. Blázseni szo, ki gladüjejo i zsejajo pravico, ár sze oni naszitijo.

5. Blázseni szo milosztivni, ár oni milosztivnoszt zadobijo.

6. Blázseni szo esisztoga szreá, ár oni bodo Boga vidili.

7. Blázseni szo mirovni, ár sze za szine bozsc bodo zvali.

8. Blázseni szo, ki pregánjanje trpijo za volo pravice, ár je njihovo nehieszko králesztvo.

* *Pobozsna Krcsanszka družtva* szo jako dobra za to, ka sze vu njih lehko privesimo i privádimo k jákosztnomi zsvljenji.

* Na doszégnenje vékse popolnoszti je Jezus *tri evngeliuuszke tanácsa* dáó, steri szo: 1. szlobodnovolno szíromaszto, 2. veesna esisztoesa, 3. popolna pokornoszt pod düsevnim poglavárom.

* Na obdrzsávanje evngeliuuszkih tanácsov sze poszebno *redovníki, szamosztánci*, (barátje i nüne) zavézszejó sz poszebnov oblíbov.

Opomba. Jákoszti szo nájdragsa lepota nase düse. Da szí je szprávis, mores nepresztanoma i vrelo esiniti dobro. Poszebno rad pogosztooma oprávlaj domá i vu cérkvi kakse pobozsnoszti; odpovej vecskrát szebi kaj taksega, ka tí je líbeznivo; esini dobro blízsnjemi, gda szamo priliko más. Jezus je pravo: «Ki sztanoviten bade do konca (vu dobrom), on sze zvelicsa.» (Matáj 10, 22.)

Prisoszijo Dŭha Szvetogu.

TRÉTJI DEL.

OD SZREDSZTEV BOZSE MILOSCSE.

Naj sze zvelicsamo, ob trétjim moremo nŭcati ono, sz kem bozso miloscso zadobimo.

A) OD BOZSE MILOSCSE.

244. Ka nam je na zvelicsanje najbole potrebno ?

Na zvelicsanje nam je najbole potrebna *bozsa miloscsa.*

245. Kelkovrsztna je bozsa miloscsa ?

Bozsa miloscsa je dvojevrstna: *pomágajocsa miloscsa* i *poszvecsenja miloscsa.*

1. Od pomágajocse bozse miloscse.

246. Ka csini Bog vu nasoj dŭsi sz pomágajocsov miloscsov ?

Bog vu nasoj dŭsi sz pomágajocsov miloscsov nász *preszvejti* i *potrđi*, naj k zvelicsanji potrebna dobra szpoznati i vsiniti i greha sze ogibati mogocsi posztánemo.

* Bog vszakomi esloveki dá zadoszta pomágajocse miloscse, ka sze lahko zvelicsa.

* Csi sesemo, naj nam pomágajocsa bozsa miloscsa na zvelicsanje szluzsi, té neszmemo proti njoj delati, nego ono moremo csiniti, na koj nasz ona pomága.

Na pr. Szvéti Mátaj apostol, Szvéti Paveo apostol.

Opomba. Proszi vszaki dén Bogá, naj te pomága sz szvojev szvétoiv miloscsov i pazi, ka ti miloscsa ne hode zanan. «Gda recs bozso csujete, ne otdíte szrc vasih.» (94. Psalmus 8.)

3. Od miloscse poszvecsenja.

247 Ka vesini Bog z miloscsov poszvecsenja vu nasoj dúsi?

Bog z miloscsov poszvecsenja dúso naso ocsiszti szmrtnih grehov ino jo poszveti, nasz za szvojo deco vzeme ino nasz nebeszkoga kralesztva vredne vesini.

* Miloscsa poszvecsenjá nasoj dúsi *nadnaturalni zsitek* dá i szvéto jo vesini. Brez miloscse poszvecsenja sze nemremo zvelicsati. Na pr. Prilika od szvátbene obleke.

248. Gda szmo dobili miloscso poszvecsenja obrvim?

Miloscso poszvecsenja szmo obrvim té dobili, gda szo nasz okrsztli.

249. Kak dugo osztane miloscsa poszvecsenja vu dúsi esloveka?

Miloscsa poszvecsenja tak dugo osztane vu dúsi esloveka, dokecs ne vesini szmrtnoga greha.

Opomba. Miloscsa poszvecsenjá je najdragsi dár bozsi. Bojdi pripravlen raj zgubiti kajstécs na szvejti, kak miloscso bozso.

B) OD SZREDSZTEV MILOSCSE.

250 Sz kem szí nájbole szprávimo bozso miloscso?

Bozso miloscso szí najbole szprávimo *szvesztvami, blagoszlovami i molitvov.*

I. Od Szvesztv.

251. Ka szo Szvesztva?

Szvesztva szo od Jezusa Krisztusa nasztavlena vidлива znaménja, vu sterih nam Bog dá, ali vu nami povéksa miloscso poszvecsenjá ino nam tüdi različsne pomágajocse miloscse podeli.

252. Kelko Szvesztv je nasztavo Jezus Krisztus?

Jezus Krisztus je szedem Szvesztv ali Szakramentov nasztavo, kakti: 1. Krszt, 2. Potrdjenjé (ali férma), 3. Oltárszko Szvesztvo, 4. Pokora, 5. Szlednje Mazanje, 6. Cerkveni Réd, 7. Hizsni Zakon.

253. Vu sterih Szvesztvaj dá Bog miloscso poszvecsenja onim, ki szo vu szmrtnom grehi?

Onim, ki szo vu szmrtnom grehi, Bog dá miloscso poszvecsenja vu Szvesztvaj *Krszta* i *Pokore*, esi szo je naimo vredni.

* Krszt i Pokoro za *Szvesztva mrtvih* zovemo, ar eta i oni szlobodno vzemejo, sten vu düsi neimajo nadnaturnoga zsitka, to je: ki szo vu szmrtnom grehi. Ki sz pámetjov zshivé, on sze tak za vrednoga vesiní miloscse poszvecsenjá, ka pozsalúje szvoje grehe i má nakanenje Szvesztvo prijéti.

254. Sterih Szvesztv ne szme prijéti on, ki zná od szebé, kaje vu szmrtnom grehi.

Ki zná od szebé, ka je vu szmrtnom grehi, on ne szme prijéti Férme, Oltárszko Szvesztva, Szlednjega Mazanja, Cerkvenoga Réda i Hizsnoga Zakona.

* Férma (ali Potrdjenjé), Oltárszko Szvesztvo, Szlednje Mazanje, Cerkveni Réd i Hizsni Zakon sze imenujejo *Szvesztva zshivih*, ar eta szamo té szlobodno primemo, esi nasa düsa má nadnaturno zshivjenje, to je: esi je düsa vu milocesi poszvecsenjá. Szvesztva zshivih vu nami povéksajo miloscso poszvecsenjá.

* Ki zná, ka je vu szmrtnom grehi i tak *nevredno* primo stero Szvesztvo zshivili, on *Szvesztvo prelomi* i sz tem velki greh vesiní.

255. Kelkokrát szlobodno primemo Szvesztva ?

Krszt, Férmo i Cerkveni Réd szamo ednok, ova csetvera Szvesztva pa vecskrat tudi szlobodno primemo.

* Krszt, Férmo (potrdjenje) i Cerkveni red szamo ednok moremo valáno dobiti, ár tá Szvesztva vekivecsno *neizbriszno znamenje* vtisznejo vu dúso esloveka.

Opomba. Bvalo daj Bogi, ka je dao Szvesztva na tvoje poszveesenje. Vszikdár je vredno i sz potrebnim pripravlanjom vzemi, ar ovak ti ne szprávjio milosese, nego esese ti na kvar bodo.

Filip okrszti dvorazkoga. Ocp. 10. 8, 98.

Dihovnik krszti.

1. Od szvetoga Krszta.

256. Ka je Krszt?

Krszt je prvo i najpotrebnejse Szvesztivo, stero esloveka od poprijétnoga greha i od vszakoga drugoga pred Krsztom vesinjenoga greha ocsiszli ino ga poszvetí i za kotrigo szvéte Matericerkve vesini.

* Stere valáno okrsztijo, oni vszi vu szvéto Matericerkve szlisijo, ár je Jezus Krisztus szamo eden Krszt nasztavo. Szamo oni okrszeseni ne szlisijo vu szvéto Matericerkve, steri szo iz nje vozapreti (izobeseni), ali steri szo iz szvoje vole vu kakse krivo vadlúvanje sztopili.

257. Zakaj je Krszt prvo Szvesztvo ?

Krszt je zato prvo Szvesztvo, ar ki je escse ne okrseseni, on drügoga Szvesztva valano ne more gorivzeti.

258. Zakaj je Krszt najpotrebnejse Szvesztvo ?

Krszt je zato najpotrebnejse Szvesztvo, ar sze brez Krszta nebi mogli zvelicsati.

* Ki nemrejo Szvesztva szv. Krszta gorivzeti, oni sze zvünredno lahko zvelicsajo sz *krsztom zselenja* ali sz *krsztom krvi*. Sz krsztom zselenja sze oni lahko zvelicsajo, steri szpopolnim pozsalüvanjom pozsalüjejo szvoje grebe ino szo pripravleni vesiniti vsza ona, stera szo na zvelicesanje potrebna. Sz krsztom krvi sze oni zvelicsajo, ki szvojo krv prelejejo za Jezusa prle, kak bi okrseseni bili.

259. Gda je Jezus Krisztus szvüti Krszt nasztavo ?

Jezus Krisztus je szvüti Krszt te nasztavo, gda je etak pravo apostolom szvojim: «Vesite vsze narode, okrszтите je vu Iméni Ocsé i Szina i Düha Szvétoğa.»

260. Sto szlobodno krszti ?

Navadno szamo poszvecseni dühovnik szlobodno krszti; nego csi je szilno potrebno, te vszaki cslovek szlobodno krszti.

* Krszt sze poleg reda vu onoj farnoj cerkvi more gorivzeti, vu stero szlisi on, koga krsztijo.

261. Kak trbé krsztiti ?

Tak trbé krsztiti, ka onomi, koga krsztimo, vodovlejšemo na glavo i med tem ete recsi präpimo: «...jasz tebe krsztim vu Iméni Ocsé i Szina i Düha Szvétoğa.»

* Naj krszt valá je potrebno, naj on, ki krszti, tüdi nakanenje mä to csiniti, ka je Jezus Krisztus nasztavo, ali ka szveta Maticerkev nakani sz tem csiniti.

* Krsztiti je szlobodno sz kaksov stécs naturalszkov vodov; nego csi je mogocse, sze more *blagoszlovlena krsztna voda* nücati.

* Vu krszti cslovek ednoga *szvetnika ime* dobi, naj bi njegov zgléd naszledüvao. Te szvetnik je njegov *krsztni patron*, ali branitel. Vu krszti zadobljeno ime je *krsztno imé*.

* Pred szvetim krsztom on, ki sze sesé okrsztiti dati, verevadlúvanje i *krsztno oblúbo vesini*. Meszto mále decé to vadlúvanje i oblúbo *botrina* vesini.

262. Ka szmo obečsali Bogi vu szvétom Krszti ?

Vu szvétom Krszti szmo obečsali Bogi, ka návuk katolicsanszke vere scsémó vervati i obdrzsati i ka sze szkúsavanji satanovomi protiposztavimo.

263. Kaj je duzsnoszt botrine ?

Botrine duzsnoszt je paziti, naj njihovo krsztno dete dober katolicsanszki krisztjan posztane.

* Boter (kuma) i botra morejo dobri katolicsanci biti; ár ovak nemrejo szpuniti szvoje duzsnoszti. Med botrinov, krsztnim detom i njoga sztarisami *dusevna rodbina* nasztáne.

Opomba. Nikdár ne pozábi, ka szi vu svz. Krszti Bógi obečsao i nikdár ne zamazsi obleke neduzsnoszti, stero szi vu szvétom Krszti dobo od Boga. Krsztno obečsánje vecskrát ponávľaj.

Szveli Peter i Janos firmata. Calh. sp. 8, 17.

Púšpek fórmajo.

2. Od Férme.

264. Ka je Férma ?

Férma je Szvesztvo vu sterom Duh Szvétí okrscsenoga csloveka potrdi, naj szvojo vero sztanovito more vadlúvati i poleg njé zšiveti.

* Eta recs Férma (firma) je latinszka i po nasem *potrdjenjé* pomeni, zato szlovenszki to Szvesztvo za *potrdjenje* zdvemo.

265. Sto deli Szvesztvo Férme?

Szvesztvo Férme püspek delijo.

* Proszti Mesnik szamo tak szlobodno firma; esi poszebno oblaszt dobi na to od pápe.

266. Kak férmajó püspek?

Püspek tak férmajó, ka roko polozsijo na glavo csloveka i vu znamenji krizsa namázsejo sz szvetov krizmov eselo njegovo, pa etak pravijo: «Zaznamenujem te sz znaménjom krizsa i potrdim te sz krizmov zvelicsanja vu Imeni Ocsé i Szina i Dúha Szvétoga.»

* Vu zacsetki fermanja razpresztrejo püspek szvoje roke proti onim, steri sze seséjo firmati i zazovéjo na nje Dúha Szvétoga; na konci firmanja pa za vsze molijo ino je blagoszlovijo. Ne je dobro, esi firmati pred tem blagoszlovom odidejo iz cerkve.

* Püspek tídi malo vdarijo po lici onoga, koga firmajo na opominanje, ka je za szvojo katolicsanszko vero vsze dúzsen pretrpeti.

267. Ka je krizma?

Krizma je oljszkoga dreva olje, stero je zmesano sz balsamom i stero szo püspek na veliki csetrtek poszvetili.

* Dúseesi *balm* na to opomina, naj nasa dela prijetna bodejo pri Bogi; olinkino olje pa obilnoszt i moes milosese Dúha Szvétoga znamenüje. (Negda szo sze vojaki sz oljom namazali, naj bi sze lezsej vojúvali; nasz tídi na boj namázsejo proti neprijatelom nase dúse.)

268. Kak sze moremo k Férmi pripraviti?

K Férmi sze tak moremo pripraviti, ka sze pred njov 1. szpovemo i precsisztimo, 2. obečsamo Bogi, ka kak pravi katolicsanci sesémo zsveti i vüneti.

* K Férmi vszaki okrszesen cslovek szlobodno ide, ki je esese ne firmati. Ki szo k Szpovedi i k Precsis-

esávanji zse hodili, szo zadoszta velki túdi za Fermo. Ferma je tak ne potrebna, ka sze brez nje nebi mogeo zvelicsati, nego greh li má, ki má pritiko, pa sze ne dá fermati.

* K Fermi túdi proszijo *botrino*. Decsaki (pojbjje) szamo kumo (boter), dekle szamo hotro szlobodno majo. Botrina pri Fermi pravo roko more onomi na ramo djati, komi je za botrino sla.

269. Ka je duzsnoszt fermanszke botrine ?

Duzsnoszt férmanzke botrine je férmane z recsjov i sz zgliedom pomagati vu düsevnom boji.

* Fermanszka botrina more szama zse férmana biti ino vernoga katolicsanszkoga zsvitjenja. Med botrinov, férmancom i njegovimi sztarisami *düsevna rodbina* nasztane.

Opomba. Csi szí esese ne férmani, ne odlásaj szv. Ferme. Csi pa zse szí, te pa pokazsi pri vszakoj priliki, ka szí batriven vojak Krisztusov. Naszleduj zglied tvojega fermanszkoga patrona, steroga ime szí szí odebrao.

Jozus Oltarszko Szvesztvo nasztavi.

Mesnik precsisesava.

3. Od Oltarszkoga Szvesztva.

270. Ka je Oltarszko Szvesztvo ?

Oltarszko Szvesztvo je isztinszko Telo i Krv nasega Goszpodna Jezusa Krisztusa vu podobi krúha i vina.

* Oltarszko Szvesztvo je *najplemenitejše* Szvesztvo, ar Jezusa Krisztusa szamoga zdrzsava vu szebi.

* *Zvünesnja podoba* Oltarszkoga Szvesztva szo onc recsi, stere sz telovnim esütenjom tüdi lehko v pamet vzememo, kakti podoba, farba, tek itd.

271. Gda je nasztavo Jezus Krisztus Oltarszko Szvesztvo?

Jezus Krisztus je Oltarszko Szvesztvo pred szvojim trplenjom i szmrtjov *pri szlednjoj vecserji* nasztavo.

272. Kak je nasztavo Jezus Krisztus Oltarszko Szvesztvo?

Jezus Krisztus je v roke vzeo krüh, blagoszlovo ga je, vlomo i dao vucsenikom szvojim i pravo: «Vzemte i jejte, *to je moje telo*». Potom je vzeo pehar z vinom, blagoszlovo je i dao vucsenikom i pravo: «Pijte z toga vszi, ar *to je moja Krv*. To csinte na moje szpominanje».

273. Ka Je vsino Jezus Krisztus sz temi recsmi: „To je moje Telo, to je moja Krv?”

Jezus Krisztus je sz temi recsmi: «To je moje Telo, to je moja Krv» krüh i vino preobrnno na szvoje szveto Telo i na szvojo szveto Krv.

274. Na koj je dao Jezus Krisztus apostolom oblaszt i zapoved sz temi recsmi: „to csinte na moje szpominanje?”

Jezus Krisztus je sztemi recsmi: «To csinte na moje szpominanje» oblaszt i zapoved dao apostolom, naj krüh i vino na njegovo szveto Telo i Krv preobracsajo.

275. Na koga je zisla prek od apostolov ona oblaszt, sz sterov naj krüh i vino na Krisztusovo szveto Telo i Krv preobracsajo?

Ona oblaszt, sz sterov naj krüh i vino na Krisztusovo szveto Telo i Krv preobracsajo, je od apostolov prek zisla na püspeke i pope ali mésnike.

276. Gda preobracsajo püspeki i popi krüh i vino na Krisztusovo szveto Telo i Krv?

Püspeki i popi preobracsajo krüh i vino na Krisztusovo szveto Telo i Krv *vu szvetoj Mesi*,

gda ete recsi Krisztusove právijo: «...To je moje Telo.... to je moja Krv.»

* On tenki, brezkvásni krüh, steroga mésznik vu szvetoj Mesi preobrné, sze zove *hostija*.

* On del szvete Mese, gda mésznik preoberné krüh i vino, za *preobracsanje* (pretvorbo) szlobodno zovemo. Po preobracsauji mésznik pokazse lüdsztvi szveto Telo i Krv Jezusovo tak, ka je gorpodigne, naj je vszi molijo; to je *podigávanje*.

* Po preobrnenji je szveto Telo i Krv Jezusova na oltari; ali nam sze szamo za krüh i vino vidi, ar podobe krüha i vina osztanejo.

277. Zakaj je nasztavo Jezus Krisztus Oltarszko Szvesztvo ?

Jezus Krisztus je Oltarszko Szvesztvo zato nasztavo: 1. naj bi sz szvojm szvélim Telom i Krvjov vszikdar med nami mogeo prebivati; 2. naj bi vu precisicsávanji nam düsevna hrána bio; 3. naj bi sze za nász vu szvetoj Mesi vszigdar goraldüvao.

Opomba. Glej neszkoncsano lühav Jezusovo, sz sterov sze je nam vu Oltarszkom Szvesztvi tak csüdovitno szkrižno prek dao, Sz zahválnim szrcem szí prenislavaj dosztakrat od toga vsze molbe vrednoga Szvesztva.

a) Jezus je nazocsi vu Oltarszkom Szvesztvi.

278. Sto je vu Oltarszkom Szvesztvi nazocsi ?

Vu oltarszkom Szvesztvi je Goszpon Jezus Krisztus nazocsi.

* Jezus Krisztus je vu Oltarszkom Szvesztvi tak vu podobi krüha, kak vu podobí vina celi i zshiv nazocsi sz telom i krvjov, z düsov i bozsansztvom szvojm.

* Oltarszko Szvesztvo vu *monstranciji* (kazalnici) i vu *kelihí* drzsimo. Ta dvoja poszoda je vu *tabernakulumi*,

Szvéti Alojzjus molí Oltarszko Szvesztvo.

to je vu satori, ali omari gor na oltari. Na Oltarszko Szvesztvo nasz vszikdar opomina *vecsni* lampas, steri pred oltarom viszi. Vu monstranciji je na szredi mala poszodica, kak mladancies i vu to sze polozsi szveto Telo Krisztusovo, stero tü szkoz glazsovine lehko vidimo.

* Jezus je tak dugo vu Oltarszkom Szvesztvi nazocsi, dokes sze podoba krüha i vina ne pokvari.

* Gda mäsnik vlomi szveto hostijo, të ne vlomi Szvetoga Tela Jezusovoga na tale, nego szamo zvinenjo podobo krüha. Jezus je vu vszakom najmensem tali krühsne podobe nazocsi.

279. Ka moremo csiniti pred Oltarszkim Szvesztvom?

Pred Oltarszkim Szvesztvom moremo pokleknoti i Goszpodna Jezusa vu njem ponizno moliti.

* Duhovnik pri szvetoj Mesi, ali pri vecsernici vcsäzi *blagoszlov* da sz Oltarszkim Szvesztvom.

Opomba. Pred Oltarszkim Szvesztvom, csi szu vu cërkvü, ali zvin cërkvü vidis, ka je neszejo, vszikdar do tla poklekni z najvéksim postüvanjom. — Rad i pogosztoma idi pred tabernakulum *Jezusa pohajat*, poszebno pa të, gda sze Oltarszko Szvesztvo izposztävi na molbo, ali sze zse njini blagoszlov deli. *Pri molbi Oltarszkoga Szvesztvu* je etak pozdravljaj: «Ivala i dika najplemenitejsimi Oltarszkomi Szvesztvi zdaj i na vsze veke.»

b) Jezus je vu *Precisicsavanji hrana nase düse.*

280. Ka vzememo k szebi vu szvetom *precisicsavanji*?

Vu szvetom *precisicsavanji* k szebi vzememo isztlinszko szveto Telo i Krv Jezusa Krisztusa za hrano nase düse.

* Jezus je pravo: «Moje telo je zaisztino jesztvina i moja krv je zaisztimo pitvina.»

* Szveta Maticerkev Oltarszko Szvesztvo szamo vu podobi krüha dä szvojim vernim. Niti nam je ne potrebno tudi vu podobi vina vzsivati Jezusa, ár je vu podobi krüha tüdi szveta Krv Jezusa nazocsi.

281. Sz sterimi recsmi je zapovedao Jezus Krisztus szveto *precisicsavanje*?

Jezus Krisztus je szveto *precisicsavanje* sz

etimi recsmí zapovedao: «Zaisztino, zaisztino velim vam, csi ne bodete jeli Tela Szina eslovecsanszkoga i ne bodete pili Krvi njegove, ne bodete meli zsitka vu szebi.»

282. Sz kaksimi miloscsami nasz obdeli szvéto precisicsávanje?

Szvéto precisicsávanje nasz zjedini z Jezusom i zato: 1. povéksa vu nami miloscsa poszvecsenja; 2. premaga vu nami nágibe na greh i mocs nam dá na dobro; 3. ocsisztí nasz malih odpüsztlivih grehov i csuva nasz szmrtnih grehov.

* Szvéto precisicsávanje nam je zalog, ka ednok odicseno gorsztanemo.

283. Gda dobimo miloscsa szvétoza precisicsávanja?

Miloscsa szvétoza precisicsávanja szamo té dobimo, csi sze *vrédno*, to je: vu sztalisi miloscsa poszvecsenja precisicsávamo.

284. Ka vesini on, ki sze nevredno, to je: szamovolno vu szmrtnom grehi precisicsáva?

Ki sze nevredno, to je: szamovolno vu szmrtnom grehi precisicsáva, on Szvesztvo prelomi.

* *Ki Szvesztvo prelomi* z nevrednim precisicsávanjom, je Judasi szpodoben, steri je prijatelsztvo kazao Jezusi pa ga je rávno té odao.

* Vu málom, (odpüsztlivom) grehi sze ne precisicsávamo nevredno, szamo menje miloscsa dobimo.

285. Kakse pripravlanje je potrebno k szvétomi precisicsávanji?

K szvétomi precisicsávanji je dvoje pripravlanje potrebno: düsevno i telovno.

286. Ka je düsevno pripravlanje k szvétomi precisicsávanji?

Düsevno pripravlanje k szvétomi precisicsávanji je to, 1. ka szvojo düso *vu szvétoj szpovedi* ocsisztímo od szmrtnih grehov, odpüsztlive grehe pa koncsi pozsalüjemo; 2. ka zmolimo k szvétomi precisicsávanji pripravljajocse molitve.

* K pripravljajocim molitvam szvétoĝa precisicsavanja to szlisi, ka pobüdümo vu szebi: 1. vero, vüpanje, lübvav; 2. pozsalüvanje i mocsno oblübo; 3. poniznoszt i zselenje za Jezusom v Oltarszkom Szvesztvi zsvocsem.

287. Ka je telovno pripravlanje k szvétomi precisicsavanji?

Telovno pripravlanje k szvétomi precisicsavanji je to, ka *na tescse* osztanemo, to je: od polnocsi do precisicsavanja niti ne jemo nikaj, niti ne pijemo.

* Pred szvétim precisicsavanjom szamo *tezsko betezsni* szlobodno jejo i pijejo. Csi je sto zdrav iz pozablivoszti kolicskáj jo ali pio, tiszti den ne szme iti k precisicsavanji.

* Dosztaja sze k szvétomi precisicsavanji tüdi *vu postenoj obleki* iti, na kelko je mogocse.

288. Ka moremo csiniti, gda pop pred precisicsavanjom kázsejo Oltárszko Szvesztvo?

Gda pop pred precisicsavanjom kázsejo Oltárszko Szvesztvo, te moremo pokleknoti, ponizno sze biti po prszah i trikrat praviti; «Goszpodne, ne szam vreden, ka bi Ti sztopo pod sztreho mojo, nego szamo povej z recsjov i ozdrávi düsa moja.»

* K oltari sze dosztaja sz vküpdjanimi rokámi i sz povisenim poglédom iti. Prle, kak scsëmo pokleknoti, koleno prignemo do zemle pred Oltárszkiim Szvesztvom.

289. Ka moremo csiniti, gda nam mesnik Oltárszko Szvesztvo ponüdijo?

Gda nam mésnik Oltárszko Szvesztvo ponüdijo, te moremo edno knigo, ali csiszti robec pred szebom drzsati, gorglédati, jezik malo vödrzsati i preszveno Telo Krisztusovo z najvéksov pobožnosztjov k szebi vzéti.

* Szvéto hostijo moremo brez grizensja pozsréti, pa je ne dugo vu vüsztaj drzsati. Csi bi sze na nebo zgrabila, jo z jezikom moremo dol odloesiti. Gda idemo

od oltára, moremo sze znova do tla nakleknoti pred Oltarszkim Szvesztvom.

290. Ka moremo csiniti po precsiscsávanji ?

Po precsiscsávanji moremo Jezusa *ponizno moliti*, njemi *hvalo dati*, i njegove milosese *prosziti*.

Po svetom precsiscsávanji tečasaz ne szmemo iz cerkvi odili, dokces szmo ne zmolili hvalodavanja. Csi nam je szamo mogocse, najmenje eden fertao vore osztunimo vu pobožsnoj molitvi.

Opomba. Csi szí esese ne bio pri precsiscsávanji nigdar, z zselenjom szí je zseli. Csi szí zse bio, tð pa idi pogosztoma i vszigdar vredno k sztoli Goszpodovomi. Na den precsiscsávanja sze csuvaj szvetszkoga veszélja.

Juzus sze na krizsi aldije.

Dihovnik daritev svete Meso prikazuje Bogi.

c) Jezus sze vu svetoj mesi za nasz daruje.

291. Ka je to : daritev prikázati ?

Daritev prikázati je telko, kak Bogi kaj taksega, ka radi mámo, prekdati na znaménje, ka njega za nasega najvéksega Goszpoda szpoznamo.

* Daritev z esetverim nakanenjom lahko prikázsemo : 1. naj zs njov Boga *molimo*, 2. njemi *hvalo* davamo, 3. od njega kaj *proszimo*, 4. njega za nase grehe *ponirimo*.

* Darítve szo prikazali Kain i Abel, Noe, Melkizedek, Abraham, szledkar na zapoved bozso zsidovszko ľudszlvo; nego ete darítve Sztároga Zakona szo vsze szamo *predpodobe* darítve novoga zákona bile. — Dugovanje za darítev prikazano uniesijo, ali preobrnejo.

292. Sto je prikazao najszvetejso darítev?

Najszvetejso darítev je Jezus Krisztus prikazao, gda je na krízsnom drevi szamoga szebé za nász darüvao.

293. Vu steroj darítvi ponavla Jezus Krisztus szvojo krízno darítev?

Jezus Krisztus szvojo krízno darítev ponavla *vu darítvi szvéte Mese.*

* Eta rees *Mesa* je z dijaeskoga (latinszkoga) jezika vzeta za ime szvéte darítve.

294. Ka je szvéta Mesa?

Szvéta Mesa je *darítev Novoga Zakona*, vu steroj sze Goszpon Jezus Krisztus pod zvünesnjov podobov krüha i vina szvojemi nebeszkomi Ocsi darüje.

* Darítev krízsa i darítev szvéte Mese je edna izsta darítev; ár sze vu szvétoj Mesi tüdi Jezus szain darüje. Dühovnik je szamo njegovo szredsztvo.

295. Vu kom sze locsi szvéta Mesa od darítve krízsa?

Vu tom sze locsi szvéta Mesa od darítve krízsa, ka sze je Jezus na krízsi sz prelejanjom krvi darüvao, vu szvétoj Mesi sze pa *brez prelejanja krvi* darüje.

296. Gda je nasztavo Jezus Krisztus darítev szvéte Mese?

Jezus Krisztus je darítev szvéte Mese pri zádnoj vecsérji nasztavo.

* Jezus je etak pravo: «Éto je moje telo, stero sze *za vász dá*» (za darítev). «Éto je moja krv... stera sze *za vász* i za vnoge prelejé... *To csiníte na moje szpominanje.*»

* Jezus je záto nasztavo darítev szvéte Mese, 1. naj mi popolno darítev mámo, 2. naj szmo mogocsi ne-

presztanoma tálniki bití onih milosztih i blagoszlóvov, stere nam je Jezus sz darítvov krizsa zaszuzso.

* Szvéta Mesa je nájpopalnejsa daritev za molbo, hvalo, prosnjo i pomirenje.

* Szvéto Meso szamoni Bogi prikazsújemo, nego iz szvécov sze záto túdi szlobodno szpomínamo vu njoj.

297. Steri szo tálniki darítve szvéte Mese?

Tálniki darítve szvéte Mese szo kotrige szvéte Materecérkve zsvocse i pokojne.

* Z vun mesnika, ki daritev szvéte Mese prikazsúje, oni majo nájveksi táo iz ete darítve, za stere sze prikazse i steri szo pri njoj pobožno nazocsi.

298. Steri szo glávni tali szvéte Mese?

Glávni tali szvéte Mese szo: 1. darúvanje, 2. preobrnjenje, 3. precisicsávanje.

* Jezus je túdi 1. darúvao krúh i vino szvojemi nebeszkomi Ocsi, 2. preobrnno je na szvoje Telo i Krv, 3. dao je vucsenikom szvojím, da bi sze precisiztili.

* 1. *Pri darúvanji* dúhovnik Bogi krúh i vino prikazse. Té mi túdi lehko szvéto Meso na nase nakanenje darújemo.

2. *Pri preobernenji* dúhovnik sz Krisztusovimi recsmi preoberné krúh i vino na Telo i Krv Krisztusovo i té *podigne*. Té moremo kleesécs moliti Oltarszko Szvesztvo sz etaksimí recsmi: Lübi Jezus, tebi zsvém; Lübi Jezus, tebi vmerjem, Lübi Jezus tvoj szam zsv i mrtev!

3. *Pri precisicsávanji* dúhovnik k szebi vzeme szvéto Telo i Krv Jezusovo. Té koncí *dúsevno precisicsávanje* opravimo, to je: gorcése zselenje pobúdimo v szebi za szvétim precisicsávanjom. Na glavne tale szvéte Mese je návada sz cinkanjom lúdsztvo opominati.

* Pred glávnímih tálih szvéte Mese szo pri-právlajocsi tali; najprednjejsi je med njimi *evangelium*. Pri njem iz postúvanja do recsi bozse gorszlánemo i na eseli, vúsztaj i prszaj sze prekrizsimo. Po glávnih tálah szvéte Mese szo dokoncsavajocsi tali. Med temih je túdi *blagoszlóv*, steroga túdi sz prekrizsanjom vzememo.

Opomba. Szvéta Mesa je nájszvétejsze djánje katolicsanszke vere, i nájobilnejsa vretina bozse mítosese. Rad bojdi, esi szí mogocsi pri szvétoj Mesí bití. Poszlúhni pazlivo i pobožno celo szvéto Meso.

Jezus oblaszt dá apostolom na odpüscavanje grehov.

Duhovník odvezse pokorníka.

4. Od szvesztva Pokore.

299. Ka je szvesztvo Pokore?

Szvesztvo Pokore je ono szvesztvo, vu sterom nam duhovni ocsa meszto Boga odpüszti po krszti vcsinjene grehe.

300. Gda je nasztavo Jezus Krisztus szvesztvo Pokore?

Jezus Krisztus je szvesztvo Pokore po szvojem gorsztanenji nasztavo, gda je na apostole dehno i njim etak pravo: «Vzemite Duha Szvétoga. Komi odpüszlite grehe, onomi szo odpüsceni; i komi je zadrzsate, onomi szo zadrzsani.»

* Eta oblaszt grehe odpüsztiti, ali zadrzsati je od apostolov njihovim naszlednikom: püspekóm i popóm prekšana. Sz oblasztjov odpüscavanje grehov te zsivejo, gda grehsnika vu szvesztvi Pokore od grehov odvezsejo; gda pa odvezanje komi zatajijo, ali na drügi csasz obezsajo, te zadrzsijo grehe.

301. Kakse milosce nam szprávi szvesztvo Pokore?

Szvesztvo Pokore nasz 1. ocsizti od grehov; 2. odszlobodi nasz od vekivecsne kastige i koncsi ednoga tala vremenite kastige; 3. nazaj

nam dá milosceso poszvecsenja, ali jo povéksa vu nami; 4. dá nam tüdi pomagajocso milosceso, naj lezsej pobožno zshivémo.

* Vu szvesztvi Pokore szmo mogocsi *vszakoya greha* odpüscsenje zadobiti. Rimszki papa i püspeki odpüscsenje nisterih véksih grehov navadno szebi zadrzsijo. Nego vu szmurtnoj nevarnoszti i vu nisterih véksih potrebesinaj takse papi ali püspeki zadrzsáne grehe tüdi vszaki duhovnik szlobodno i valano odpüszti.

302. Ka moremo csiniti, naj szvesztvo Pokore vredno górvzememo?

Naj szvesztvo pokore vredno górvzememo, moremo: 1. szí *düsnóvészti* szpitávati; 2. grehe *poszalüvati*; 3. mocsno *oblübiti*, ka vecs ne vcsinimo grehov; 4. sze *szpovedati*; 5. gordáno pokoro, ali *zadosztacsinenje* zvršili.

* Na kráci szo eta, stera vu szvesztvi pokore morejo biti: 1. szpitavanje düsnevészti, 2. poszalüvanje, 3. mocsna oblüba, 4. szpoved, 5. zadosztacsinenje.

Na pr. Razszipni szin.

303. Ka moremo csiniti, gda sze scsémo na szpoved pripravlati?

Gda sze scsémo na szpoved pripravlati, moremo najobprvim pomocs Düha Szvétoga prosziti, naj grehe szvoje prav szpoznano, iz szrca poszalüjemo ino pravicsno sze szpovemo.

Opomba. Vu szvesztvi Pokore sz taksov lübeznosztjov vzeme Bog nazaj vu szvojo milosceso pokornoga grehsnika, kak vu prilíki Jezusovoj ocsa razszipnoga szina. Ne osztáni vu grehi, nego pasesi sze z vüpanjom nazaj k tvojerü nebeszkoni Ocsi ino szí szpravi odpüscsenje njegovo vu szvesztvi Pokore.

a) *Od szpitávánja düsnevészti.*

304. Od koj szí moremo premislávati vu szpitávánji düsnevészti?

Vu szpitávánji düsnevészti szí od toga moremo premislávati, ka za grehov szmo vcsinili.

305. Kak szí moremo düsnóvészti szpitavati?

Düsnóvészti szí etak moremo szpitavati: 1. na

to miszlimo, *gda i kak szmo sze szpovedali szled-njikrat* ino jeli szmo opravili nam nalozseno zadosztacsinenje; 2. po rédi szí premiszlimo deszétère bozse i petère cerkvene *zapovedi* pa kak szmo grehsili proti njim z mislenjom, govorenjom, csinenjom, ali sz zamüdenjom.

306. Ka szí moremo vu szpitávanji düsnevészti pri szmrtnih grehaj poszebno zapomniti?

Vu szpitávanji düsnevészti szí moremo pri szmrtnih grehaj poszebno zapomniti, *kelkokrát* szmo je vcsinili.

* *Racsun nasih grehov* szí tak najlezsej zapomnimo esi szí premiszlimo, kelkokrát szmo je vu tjedni ali vu meszeci vcsinili.

* Takse *okolscsine* greha szí tüdi moremo zapomniti, za volo sterih je greh, steri bi szam vu szebi mali bio, szmrtni greh posztanoj (na pr. esi je sto *doszta* vkradno, ali *velki* kvár napravo): ali stere szmrtni greh vu drüge dobe szmrtni greh premenijo, na pr.: esi je sto *vu cerkvi* kradno, esi je *roditele* razzsalo, esi sze je z *brátjov* szvajüvao, ali odiürjavao.

* Szpitavanje düsnevészti de nam lezsej slo, esi szí vszaki vecsér düsnovészti preiscsenio ino esi pogosztoma hodimo k szpovedi.

Opomba. Gda szí düsnovészti sz; itavas, ne hojdi prevecs bojazlivi, pa tüdi ne lehkomiszleni, ka bi velke grehe za mále drzsao. Poszebno ne zatajüvaj niti pred szebom szvoje navadne falinge.

b) *Od pozsalüvanja.*

307. Gda pozsalüjemo szvoje grehe?

Szvoje grehe te pozsalüjemo, esi nam je tesko na szrci, ka szmo grehsili i mrzimo na ono, ka szmo vcsinili.

* Gda k szvesztvi Pokore idemo, te nam je *náji-menitejsa düzsnoszt grehe pozsalüvati*; ar esi jih ne pozsalüjemo, ne moremo od *Boga odpüscsenja dobiti*.

Na pr. Maria Magdalena.

308. Stere grehe moremo vszakojacski pozsalüvati?

Vszaki vcsinjeni szmrtni greh moremo vszakojacski pozsalüvati; nego jako dobro je, csi tüdi mäle grehe pozsalüjemo.

* Ki szmrtnih grehov ne ima, on koncsi eden mali, ali odpüsztliivi greh more pozsalüvati; ar ovak nevredno vzeme szvesztvo Pokore.

309. Gda moremo grehe pozsalüvati?

Grehe moremo pred szpovedjov, ali koncsi pred odvézanjom pozsalüvati.

310. Sz kaksim pozsalüvanjom szmo mogocsi szvesztvo pokore vredno prijéti?

Szvesztvo pokore szmo z dvojim pozsalüvanjom mogocsi vredno prijéti: sz popolnim, ali pa z nepopolnim pozsalüvanjom.

311. Gda je pozsalüvanje popolno?

Pozsalüvanje je té *popolno*, csi poszebno zato pozsalüjemo nase grehe, ar szmo zs njimi neszkoncsano dobroga i lübavi vrednoga Boga razzsallili.

312. Kda je pozsalüvanje nepopolno?

Pozsalüvanje je té nepopolno, csi poszebno zato pozsalüjemo nase grehe, ka sze Boga bojimo i ar szmo szi njegovo kastigo zaszlüzsilili.

* Csi zato pozsalüjemo nase grehe, ar Boga lubimo, ali sze njega bojimo, to je *nadnaturno* pozsalüvanje. Csi pa szamo zato pozsalüjemo grehe, ar za njih volo zemelszki kvar, ali szramoto moremo trpeti, to je *naturno* pozsalüvanje: Eto naturno pozsalüvanje nam ne szpravi odpüsesenja grehov.

Na pr. Antiokus.

313. Kakse pozsalüvanje moremo pobüditi v szebi, csi szmo vu szmrtnoj nevarnoszti i szvesztva Pokore ne moremo prijéti?

Csi szmo vu szmrtnoj nevarnoszti, i szvesztva Pokore ne moremo prijéti, te popolno pozsalüvanje moremo pobüditi vu szebi.

* Csi szmo rávno ne vu szmrtnoj nevarnoszti, pa nasz dšna vészť tozsi, ka szmo vu szmrtni greh szpadnoli, tüdi moremo popolno pozsalüvanje pobüditi i moesno oblübiti, ka včaszi, kak de nam kolieskaj mogocse, sze szpovemo.

* Naj pravo pozsalüvanje pobüdímo v szebi, proszimo pomoes Düha Szvetoga pa szí premisszlıno: 1. kelko je Jezus za nasz trpo i mi szmo li nezahvalni bili njemi; 2. kak nikajvredno i grdo delo je greh i kak velka kastiga csáka na nasz vu pekli ali vu purgatoriumi.

* Sz pozsalüvanjom sze more zjediniti tüdi: 1. *vüpanje* ka nam Bog odpüsztí; 2. *mocsna oblüba*.

Opomba. Vszaki den pobüdi vu szebi pozsalüvanje pri vecserásnjöj molitvi. I gda koli te tozsi dšnavészť, ka szí szmrtni greh vesino pa sze ga ne moes včaszi szpovedati, pabüdi vu szebi taki popolno pozsalüvanje sz tov moesnov oblübov, ka ga vecs ne vesinis i ka sze ga včaszi szpoves, gda de ti mogocse. Pazi, da recslih pozsalüvanja ne bodes szamo na jeziki meo, nego da ti szrce tüdi odüri greh. Zgledni sze na *razpetje* pa szí zmiszli, kak csi bi csüo Jezusovo recs: «Glej, dete moje, ka szam jazs vesino za tebe, ti szí pa tak prevecs razzsalilo mene.»

c) *Od mocsne oblübe.*

314. Gda je mocsna nasa oblüba?

Nasa oblüba je to mocsna, csi sze za isztino odloesimo, ka vecs nescsemo grehsiti.

315. Ka moremo vszakojaeski obeesati Bogi z moesnov oblübov?

Z moesnov oblübov to moremo vszakojaeski obeesati Bogi: 1. ka vecs ne bodemo grehsili, ali koncsi *szmrtnoga greha* vecs ne vesinimo; 2. ka sze *blizsnje prilike szmrtnoga greha* ognemo; 3. ka vesinjeni *kvár*, na kelko szmo szamo mogocsi, poprávimo.

Na pr. szv. Peter.

* Csi sto ednoga szmrtnoga greha, ali na njega napelávajocse blizsnje prilike zaosztaviti nescse, ali vesinjenoga kvára nescse popraviti, on sze zaman szpo-

vedava, ar taksemi Bog ne odpüszti ni ednoga greha, — onih tüdi ne, sterih bi sze rad ogibao

* Ki je sz kem vu szrditoszti, on teccasz ne szmo k szvesztvi pokore, dokecs ne odpüszti neprijateli szvojemi.

316. Sz kaksimi recsni lahko pobüdimo vu szebi popolno pozsalüvanje i mocsno oblübo?

Popolno pozsalüvanje i mocsno oblübo sz etaksimi recsni lahko pobüdimo v szebi: «O moj Bog, zsao mi je z celoga szrca za vsze grehe moje, ar szam z njimi neszkoncsano dobrotu, najvekse lübavi vrednoga Boga mojega z bantüvao; mocsno oblübin, ka ne bom vecs grehsio i grehsnih prilik bodem sze ogibao.»

Opomba. Csi ti je zaisztino zsao za tvoje grehe pa je zaisztino odürjavas, te ti ne bode tezske mocsno oblübo pobüditü. Oblübi, ka bodes prilike pobolsanja tvojega rad nucao; poszebno, ka bodes rad molo, szvéto Meso i predgo tüdi vu tjedni poszlühsao, pobozsne knige i novine csteo, i k szvétoj szpovedi i precisicsävanyi rad hodo.

d) *Od szpovedi.*

317. Ka csinimo, gda sze szpovedavamo?

Gda sze szpovedavamo, te nase grehe sz potrtim szrcem vadlujemo duhovnomi ocsi, naj nasz od njih odvözsejo.

318. Ka szmo duzsni vu szpovedi vszakojacski vadlövati?

Vu szpovedi szmo duzsni szakojacski vadlövati vsze nase *szmrtnu* grehe, stere znämo, i duzsni szmo tüdi povedati, *kelkokrat* szmo je vesinili.

* *Odpüsztlivih grehov* szmo sze ne duzsni szpovedati, nego dobro i hasznovito je nje tüdi povedati, ar sze tak tüdi onih odszlobodimo. Csi ne vemo, jeli je steri greh szmrtni, ali odpüsztlivi, nam je dobro taksi greh povedati.

* Čsi prav ne bi znali, kelkokrat szmo vesinili steri greh, te tak povemo, kak pomnimo, na pr. v ednom dnevi, tjedni, ali meszeci kelkokrat szmo ga vesinili.

* Tüde one *okolscsine* moremo povedati, za volo sterih je kaksi odpüsztlivi greh szmrtni gratao, ali za volo sterih sze je kaksi szmrtni greh poveksao. Imena drugih lüdih je ne szlobodno naprejnosziti.

319. Ka moremo grehe vadlúvati?

Grehe moremo *po isztini* i *razumlivo* vadlúvati.

* Vu szvetoj szpovedi moremo brez sztraha i po isztini povedati vsze tak, kak je bilo; ar duhovni oca nigdar ne szme nikaj ovaditi iz onoga, ka je vu szpovedi csüo, pa je duzszen raj vmreti, kak *szpovedno szkrivnoszt* vopovedati. (Čsi sto kaj csüje iz lüdszke szpovedi, je tüdi duzszen mucsati.)

Na pr. Nepomucenszki szv. Ivan.

* Naj szpoved razumliva bode, moremo grehe po imeni povedati, pa ne takse recsi nücati, stere prevecs i tüdi nikaj ne pomenijo kak na pr.: Grehso szam proti deszeterim zapovedam; ali: ne szam lübo Boga; ali: bozsno szam delao i t. d.; sz taksimi recsmi je greh ne povedani.

320. Ka more csiniti on, ki je vu szpovedi brez szvoje falinge pozabo kaj potrebnoga povedati?

Ki je vu szpovedi brez szvoje falinge pozabo kaj potrebnoga povedati, on more to vu drugoj najblizsnjoj szpovedi povedati.

* Potrebno je vu szv. szpovedi povedati: szmrtni greh, racsun njega i okolscsine, stere greh poveksajo ali premenijo vu drugi greh.

321. Ka more csiniti on, ki je vu szpovedi kaksi szmrtni greh szam rad zamucsao?

Ki je vu szpovedi kaksi szmrtni greh szam rad zamucsao, on more to vu najblizsnjoj szpovedi povedati i ceo szvojo prvejso szpoved ponoviti.

* Ki je kaksi szmrtni greh szam rad zamuesao, on je *szvesztvo pokore prelomo* i njegova *szpoved je nevalána* bila. Taksi ne szine k szvetomi precsiscsávanji. Szpoved je të tüdi nevalána, esi sto vsze pove, szamo ka neima pravoga pozsalüvanja i mocsne oblübe. Pa tak tüdi zná szpoved nevalána biti, esi sto za volo nemárnosztí ne szpitava szkrblivo szvoje dusne vészti i tak kaksi szmrtni greh vönehá.

322. Kak zovemo takso szpoved, vu sterój vecs nasih szpovedih ponávlamo?

Takso szpoved, vu sterój vecs nasih szpovedih ponavlamó, za *ponavljajoeso*, ali *generalszko szpoved* zovémo.

* Vu zacsetki panavljajoeso szpovedi povemo dühovnomi ocsi, zakaj opravlamó ponavljajoeso szpoved. Ki sze je nevaláno szpovedavao, on tüdi more povedati, kelko nevalánih szpovedih je opravo i jeli sze je precsiscsávo za ujimi, ali ne. Na to povemo one grehe, stere szmo od zadnje nase szpovedi vesinili, pa të ponovimo ove szpovedi

323. Sto je duzsén szvoje szpovedi ponoviti?

Szvoje szpovedi ponoviti je on duzsén, ki sze je ednok ali vecskrát nevaláno szpovedavao.

* Dobro je zvün toga ponavljajoeso szpoved zvrstiti: 1. pred prvím szv. precsiscsávanjom, 2. gda vu novi sztan sztopimo, 3. gda sze na szmrt pripravlamó.

324. Kak zacsnemo szpoved?

Szpoved tak zacsnemo, ka sze pekrizsimó i potom právimo: «Szpovedavam sze Bogi vszámogocsemi i vam, Ocsi dühovnomi meszlo Boga, ka szam od moje szlednje szpovedi (ali: od mojih malih lét) pregrehsó z mislenjom, govorénjom, csinénjom i zanüdenjom.»

* Tü povemo, *gda* szmo sze szpovedali zadnjíkrat pa të moremo lepo za endrügim *grehe* povedati.

325. Ka moremo praviti po vadlúvanji grehov?

Po vadlúvanji grehov etak moremo práviti:

«Zsao mi je z celoga szrca za vsze grehe moje, ár szam zs njimi neszkoncsano dobroto, najvékse lübavi vrednoga Boga mojega zbanlüvao ; mocsno oblübin, ka ne bodem vecs grehsio i grehsnih prilik bodem sze ogibao. — Proszim pokoro i odvezanje mojih grehov.»

326. Ka csini ocsa dühovni na konci szpovedi ?

Ocsa dühovni na konci szpovedi sz dobrim opominanjem pokoro (*zadosztacsinenje*) dá grehsniki pa ga te *odvezse* od grehov.

* Dühovni ocsa molitev, ali drügo dobro delo dá za zadosztacsinenje. Pri odvezanji grehov prekrizsi grehsnika i ete recsi prävi: «Jasz te odvezsem od tvojih grehov vu Imeni Ocsé i Szina i Duha Svetoga. Amen.»

* Pokornik sze pri odpüscsenji grehov prekrizsi i te sztane gori, gda njeni szpovednik znaménje dá, naj ide.

327. Ka moremo csiniti po szpovedi ?

Po szpovedi moremo: 1. Bogi hválo dati, ka nam je odpuszto grehe, 2. szpuniti nalozsena zadosztacsinenje.

Opomba. Nigdar sze ne boj szpovedi: i grehe vadlüvati te naj ne bode szram; ar je bolse zdaj vadlüvati grehe pred szpovednikom, ki je na vekivecsno mucsanje privézan, kak nemirovno zsiveti, vu grehi vmreti i sze pri szlednjoj szodbi pred celim szvetom szramüvati. Po szpovedi pa pazi, ka vecs ne bodes grehsio.

c) *Od zadosztacsinenja.*

328. Zakaj nalozsi dühovni ocsa zadosztacsinenje ?

Záto nalozsi dühovni ocsa zadosztacsinenje, naj nam Bog koncsi eden del vremenite kastige odpüszti, gda nalozsena dobra dela opravlamo.

Na pr. David.

* Csi szmo ne mogocsi opravití, ka nam szpovednik nalozsi, ga szlobodno za drúgo pokoro proszimo.

* Csi sto zadosztaesinenja ne opravi, nego vi szpovedi je meo nakanenje opravití, té zato szpoved valá, nego greh má pokornik pa vñogo milosese zgúbi sz szvojev nemarnosztjov.

Opomba. Zadosztaesinenje dobro opravi, pa tak, kak ti je dúhovni ocsa nalozso; naj ti nanes na bode zadoszta, ka ti je zapovedano, nego szam szebi tídi nalozsi kaksa dobra esinenja, i szvoja trpljenja ino nevole rad darúj Bogi za tvoje grehe.

f) *Od odpúsztkov.*

329. Ka szo odpúsztki?

Odpúsztki szo zvún szpovedi vcsinjeno odpúscenje vremenite kastige.

* Sz odpúsztkami szvéta Matericérkev ne odpúscáva grehov, níti vekivecsne kastige, nego szamo one kastige, stere po szpovedi esese esakajo na esloveka, stere bi esese mogao eti na szvejti, ali v purgatoriumi pretrpeti.

330. Kaksi odpúsztki szo?

Dvoji odpúsztki szo: 1. *popolni* odpúsztki, gda sze nam vsza vremenita kastiga odpúszti; 2. *nepopolni* odpúsztki, gda sze nam szamo eden tao vremenite kastige odpúszti.

* Nepopolni odpúsztki szo na pr. 100 dnévni odpúsztki, kda sze nam telko kastige bozse odpúszti, kelko bi sze nam odpúsztilo, csi bi poleg sztarinske právdo szv. Matericérkvi 100 dníh pokoro delali.

331. Ka je potrebno onomi, ki sesé odpúsztke zadobiti?

Onomi, ki sesé odpúsztke zadobiti, je potrebno: 1. naj njemi je dúsa esíszta od szmrtnoga greha; 2. naj od szvéta Matericérkvi naprejpiszana dobra dela popolnoma zvrši.

* Popolne odpúsztke szamo tak dobimo, csi sze prle tídi iz vszeh odpúsztlivíh grehov ocsiszlimo.

K popolnim odpúsztkom je potrebna szpoved, precsis-
esavanje ino molitev na nakanenje szv. Ocsé pápe.

* Nepopolne odpúsztké szv. Maticérkev navadno na
razlicne molitve deli.

* Odpúsztké sz dovoljenjom szvete Materecerkvi
navadno túdi *purgatoriumszkim dúsam* lahko dártejmo.

Opomba. Gda nam szv. Maticérkev odpúsztké deli, nasz
ne odszlobodí od dúzsnosztí dobro esiniti i pokoro drzsati,
nego nasz esce nagible na to, naj sze za tálnike trpljenja
Jezusovoga vesinimo. Zátó sze szkrbi kak najvecs odpúsztk-
kov dobíti tak za szebe, kak za purgatoriumszke dúse.

Jezus betezsníko vrácsi.

Duhovník Szlednje Mázanja deli.

5. Od Szlednjega Mázanja.

332. Ka je Szlednje Mázanje?

Szlednje Mázanje je szvesztvo, stero je Jezus
za tezske betezsne nasztavo, naj od Boga
miloscsó dobíjo na pomocs dúsi i dosztakrat
túdi na pomocs telí.

* Szlednje mázanje poleg réda *lasztiven duhovnik*
betezsníka deli, to je on, vu stretoga faró betezsník
szlisi.

333. Kak je szlednje mázanje na pomocs dúsi?

Szlednje mázanje je tak na pomocs dúsi,
ka 1. povéksa vu njoj miloscsó poszvecsenjá;

2. zbrise iz njé odpüsztlive grebe, pa escse tüdi szmrtne, csi sze betezsnik zse szpovedati vecs nemre, zsalüvanje pa má; 3. okrepi betezsnika vu trplenji i szküsnyjavaj, poszebno pa vu zadjnem boji.

334. Kak je szlednje mázanje na pomocs teli?

Szlednje mázanje je tak na pomocs teli, ka boleznoszt polehkoti i tüdi zdravje nazajszpravi, csi je to betezsniki na düsevni haszek.

* Zdravje lezsej nazajdobi, ki sze popasesi szlednje mazanje gorivzeti. Düsnü mir szü tüdi szpravi betezsnik po szlednjem mazanji pa njemi to tüdi na zdravje szlüzsi.

335. Kak deli dühovnik szlednje mázanje?

Szlednje mazanje dühovnik tak deli, ka ocsi, vüha, nosz, vüsza, roké i nogé betezsnika z poszvecesenim oljom namázse.

336. Sto szlobodno szlednje mázanje gorivzeme?

Szlednje mazanje vszaki krscesanszki cslovek szlobodno gorivzeme, kí sz pametjov zshivé ino je tezszo betezsen.

* Taksa deca, stera. szo sze escse ne szpovedala, nego sz pametjov zse zshivejo (na pr. 6—7 let sztara) tüdi szlobodno szlednje mazanje gorvzemejo.

337. Gda more betezsnik szlednje mázanje gorvzeti?

Betezsnik szlednje mázanje té more gorvzeti, gda je escse pri pameti, na keliko je mocose.

* Najbolse je szlednje mázanje *vcaszi* gorvzeti, gda v pamet vzmemo, ka je *beteg tezszi*, ar szlednje mazanje tüdi na lezsejse prenásanje betega dá miloseso.

* Szveta düznoszt vsze rodbinc je, k betezsniki dühovnika zvati, csi rávno on szam zse nebi znao guesati.

338. Kak sze more betezsni k szlednjemi mázanji pripraviti?

Betezsni k szlednjemi mázanji tak more pripraviti: 1. ka sze szpove, ali csi sze zse szpovedati nemore, koncsi pozsalúje szvoje grehe; 2. pobúdi vu szebi vero, vüpanje, lübv ino sze z cela prekda bozsoj voli.

* Prle, kak dühovnik pride, je potrebno sztol pokriti sz esisztim belim prtom, na njega pa med dve szvecsi razpetjé polozsiti, na tanjeri malo szoli, krüha i pamuta ali prediva, vu ednoj kupici blagoszloveno, vu drügoj pa proszto vodo nalecsti.

* Betezsni navadno zandrugim tri szvesztva vzeme: szvesztvo Pokore, Oltarszko Szvesztvo i szlednje Mázanje. Eta tri szvesztva za *szvesztva vmirajocsih* zoverno te. Gda betezsni Oltarszko Szvesztvo i Szlednje mázanje dobi, tö naj nazocsi bodocsi klesecs molijo za njega.

339. Kelkokrát nam je mogocse szlednje mázanje gorivzeti?

Szlednje mázanje nam je vu vszakom nevarnom betegi ednok mogocse gorivzeti; vu onom isztom belegi tüdi veckrát, csi szmrtna pogibelnoszt mine pa znova nazajpride.

* Szlednje mázanje je ne vszakojacsko potrebno na zveljesanje; ali sto ga nescse gorivzeti vu tezskom betegi, greh vesini.

Opomba. Csi te Bog z velkim betegom pohodi, ne odlásaj szlednjega mázanja na szlednjo vöro, nego sze za esasza pripravljaj na szlednjo pot i szodbo. Rad moli za miloscso szrecsne szmrti, naj brez greha vmierjes vu milocsi bozsoj.

Sveti Pavol posvetí Thimoteja.

Pápek posveštíje popo.

6. Od Cerkvenoga Réda.

340. Ka jo Cerkveni Réd ?

Cerkveni Réd je szvesztvo, sz sterim one, stere Bog na szvojo szlüzsbo pozové, za pope poszvetijo, naj k szvojoj szvétoj szlüzsbi düseвно oblászt i miloseso dobijo od Boga.

341. Sto szlobodno pope poszvecsüje ?

Pope szamo *püspeki* szlobodno poszvecsüjejo, ki szo to oblaszt dobili, gda szo za püspeka poszvecseni.

* Poszvecsüvanje popov sze sz polozsenjom rök i molitvov godi.

* Cerkveni Réd vech vrszt ma. Stere za pope poszvecsüjejo, oni ob prvím esetvere ménse réde, potom tri vekse réde vzemojo gore. Trije veksi rédi szo: red sznbdiakonov, red diakonov i red mésznikov. Stere potomu za püspeke poszvetijo, oni novo i vekso oblászt i miloseso dobijo.

342. Kakso oblászt dobijo popevje vu poszvecsenji ?

Popevje vu poszvecsenji dobijo oblászt:
1. szvéto Meso darüvati, 2. szvesztva deliti,
3. bozso recs glásziti.

Opomba. Postij posvecene pope, ár szo oni szlúzsbeniki bozsi i voditelje tvoje duse. Za volo njihove csloveese szlaboszti ne zametávaj njihove szlúzsbe, nego ráj moli za njé.

Jezus pri kanájszkoj szvatbi.

Duhovnik blagoszlovi zákón.

7. Od Hizsnoga Zakona.

343. Ka je Hizsni Zakon?

Hizsni Zakon je szvesztvo, po sterom eden mozs i edna zsená nerazlocslivo zvézo szkle-neta med szebom i od Boga miloscsó dobita, naj szvoje zákonszke duzsnoszti verno moreta zvrstiti.

344. Ka szta szí zákonszkiva tivarisa duzsniava?

Zákonszkiva tivarisa szta szí duzsniava: 1. eden z ovim vu lübvavi i vernoszti zsveti do konca zsitka, 2. szvojo deco pobožno gorihrániti.

* Vu hizsni zakon szamo taksi szlobodno sztopijo, sterim niksa zanku (aligát) ne sztoji proti, stera bi zakon za nevalanoga, ali prepovedanoga vesinila.

* *Zákonszke zanke* szo dvoje: *razdirajocse* i *prepovedavajocse*.

* Zakon one zanke *razdirajo*, to je za nevalánoga vesinijo, stera izhajajo z toga, ka je eden ne krscseni, ali zse z drugim vu pravom zakoni, tüdi blizsnji rod, csi neima cerkvenoga dopüscsenja, tak vzane *dispen-*

zácije, ali esi koga szilijo na zakon, pa ne more proti sztáti, esi bi li rad.

* Szó tüdi drüge razdirajocse zanke, od sterih szv. Maticérkev, esi jeszte právi zrok, dispencácijo dá.

* *Prepovejo zakon*, to je *prepovedanoga* ga vesinijo, esi je na pr. eden ne katolicsanszki krsesenik, ali esi je ne tri krat ozvani.

* *Ki brez dopúscsenja visise cerkvene oblászti sz prepovedajocsov zankov zakon szklene*, szmrten greh vesini, ali njegov zákon zato valá.

345. Kak sze zové on zakon, vu sterom je edna persona katolicsanszka, drúga ne katolicsanszka, nego zato okrscena?

Taksi zakon, vu sterom je edna persona katolicsanszka, drúga pa ne katolicsanszka, nego zato okrscena, sze zové *mesani zakon*.

346. Zakaj prepovedava szvéta Maticérkev mesani zakon?

Szvéta Maticérkev mesani zakon zato prepovedava, ar 1. vu taksem zakoni katolicsanszka persona tezsko opravla szvoje verszke duzsnozsti, pa escse zná vero zgúbiti; 2. vu taksem zakoni je tezsko, szkoro ne mogocse deco vu katolicsanszkoj veri gori hrániti.

* Ki zákona ne szklene pred katolicsanszkim dúhovnikom i tak dopúszti, ka do njegova deca krive vere, on szmrtno pregrehsi i *szam szebe vozapré iz szvéte Materecerkvi*.

347. Kak dopúszti szvéta Maticérkev mesani zakon?

Szvéta Maticérkev mesani zakon szamo tak dopúszti, esi 1. katolicsanszki tao szlobodno poleg szvoje vere zshivé; 2. esi sze kontrakt dá, ka do vsza deca katolicsanszka.

* Katolicsanszki tao je tüdi duzszen szvojega zákonszkoga tivarisa katolicsanszkoj veri pridobiti, na kelko je mogoese.

* Na Vogrszkom obecsanje, ka do vsza deca katolicsanszka, *pred civilszkim zakonom* moreta mladozseneec i szneha pri mesztnom poglavari, ali szodei okolice

(szolgabirovi), ali pri kraleszkom notariusi piszmeno napraviti, ar szamo tak vala pred drzsavnov posztavov.

348. Ka morejo csiniti oni, ki namenijo vu hizni zakon sztopiti?

Ki namenijo vu hizni zakon sztopiti, oni morejo: 1. szvoje nakanenje pri plebanosi, ali pred dvema szvedokoma vu piszmi vöpovedati i podpiszati, 2. sze szpovedati i precsisztiti.

349. Pred kem morejo zarocsenci szvoj zakon szklenoti?

Zarocsenci szvoj zakon pred plebanosom i dvema szvedokoma morejo szklenoti.

* Zarocsenci pred plebanosom, ali pred drugim duhovnikom, komi szo plebanos oblaszt dali, ino pred dvema szvedokoma povejo, ka scesejo vu zakon sztopiti i na to je duhovnik blagoszlovi.

* Poleg szvetszke drzsavne pravde morejo zarocsenci pred drzsavnoga csasztnika tüdi iti i tam szvoje nakanenje na znanje dati. To za civilszki zakon zovéjo. Szam civilszki zakon je ne szvesztvo hizsnoga zakona. Zato taksi katolicsanci, ki szamo vu civilszkom zakoni zsvéjo, szo pred Bogom i szvetov Maticerkvov ne vu zakoni, i dokecs tak osztanejo, szo vu szmrtnom grehi i taksim duhovnik ne szme grehov odvezati, neszme jih precsisztiti i niti szlédnjega mazanja njim ne szme dati. Taksi ne szmejo biti botrina i zakonszki szvedoki tüdi ne, pa esi vmerjéjo brez pokore, sze ne szmejo po cerkvenom pokopati.

* Krsesanszki zakon je poleg bozse pravde *nerazlocstiv*. Za volo velkih zrokov *szvéta sztolica*, to je cerkvena szodba, tak szlobodno razlocsi hizsne tivarise, ka szo ne prisziljeni vküp zsvéti, nego novoga zakona ni eden ne szme szklenoti, dokecs njegov hizni tivaris zsvé.

* Jezus je pravo: «Ka je Bog vküp zvézao, cslovek naj ne razvézse.

Opomba. Csi sze je sto po zrelom premislavanji na hizni zakon odloeso, szí naj takso pobožno persono odeberé, stera de njemi na pomocs znala biti vu szkrbi za vekivecno blazsensztvo.

II. Od blagoszlovov.

350. Ka szo blagoszlovi?

Blagoszlovi szo posebna cérkvena opravila sz sterimi szvéta Maticérkev nistere recsi, ali persone Bogi poszveti, ali príporácsa.

* Sz *poszvecsúvanjom* sze ono, ka szo poszveti, odlócsi od szvejta ino na szlúzsbo bozso sze odlócsi. Na priliko: cérkev, oltár, kepi, sztebri it. d.

* Sz *blagosztlóvanjom* pa bozso pomocs proszí ino dá szv. Maticérkev. Na pr. sz Oltarszkim Szvesztvom, sz blagoszlovenov vodov, ali gda pole, jesztvino i t. d. blagoszlávla.

Opomba. Sz kem pobožsnejše i vrednejše sto blagoszlove vzeme ino zšivé sz blagoszlovenimi dárih, sz tem vecs miloscese szí szprávi po njih i sztem vecs pomocsi od Bogá. Rad náčaj blagoszloveno vodo vu cérkvi i na domi, naj odtiras od szebe szkúšávanje satanovo, naj szí szprávis odpúscenje odpúsztlivih grehov ino sze delníka miloscese bozše vesínis.

III. Od molitve.

1. Od molitve poprek.

351. Ka delamo, gda molimo?

Gda molimo té sz *Bogom* govorimo, naj njega *molimo*, dicsimo, njemi *hvalo davamo*, njega pomirimo, ali od njega kaj *proszimo*.

352. Zakaj moremo moliti?

Zato moremo moliti: 1. ár nam je to Jezus Krisztus zapovedao, 2. ár brez molitve nemoremo od Boga nam potrebnih miloszt zadobiti.

* Jezus právi: «Proszite i dá sze vam.»

353. Gda je nasa molitev prijétna pred Bogom?

Nasa molitev je té prijétna pred Bogom, esi vu Iméni Jezusovom, *ponizno* i *pobožsno* molimo.

* Nasa molitev je té *ponizna*, esi szpoznamo, ka szmo

bozse miloscse ne vredni; *pobozsna* je pa tē nasa molitev, esi iz srca i brez szamovolne razmisenoszti molimo.

Na pr. publikanus vu cerkvi.

354. Kak moremo moliti, esi od Boga kaj proszimo?

Csi od Boga kaj proszimo, tē moremo: 1. z vüpanjom, 2. sztälno, 3. vu bozso volo podani moliti.

Na pr. Jezus na olivszkoj gori.

* Ka od Boga proszimo, ne dobimo vszigdar, ár ali ne molimo dobro, ali nam je ne zvelicsavno, ka proszimo, ali pa za volo nasih grehov szmo ne vredni onoga, ka proszimo.

* Csi nam rávno Bog ne dá vszigdar onoga, ka proszimo, Bog nam lí vszigdar dobro sesé i molitev naso tüdi poszlühne, szamo ka nam kaj drügoga dá za njo, ne ka szmo mi proszili, nego ka nam je bole zvelicsavno.

355. Gda nam je potrebno i gda nam je hasznovito moliti?

Potrebno nam je moliti vu szküsavanji, ali vu drügoj nevarnoszti; hasznovito je moliti zaütra i vecsér i pred vszakim poszлом.

* Dober katolicsanszki cslovek na zvonenje. pred jelom i po jeli nigdar ne zamüdi molitvi.

356. Za koga moremo moliti?

Moliti moremo: za prijátele i neprijátele, za zsihocse i mrtve, posebno za sztárise, brate i szesztre, za rodbino i dobrocsinitele, za cerkvene i szvetszke poglavare.

357. Sz kaksim znamenjom zacsnemo i dokoncsamo molitev?

Molitev sz *znamenjom szvetoga krízsa* zacsnemo i dokoncsamo.

* Gda sztánes i lézsés, pred jelom i po jeli, pred vszakim véksim delom, vu szküsnpjávi i nevarnoszti, sze tüdi rad prekrizsi. Znamenje szvetoga krízsa nam mocs dá vu düsevnih i telovnih nevolaj ino nasz potolázsi, ár nasz *na krízsko szmrt Jezusovo opomina*; bráni nasz tüdi szvétü krízis ino nam blagoszlov prineszé, ár sz prekrizsanjom *szvéto Trojsztvo* na pomocs zovemo.

Opomba. Premiszi szi, kak szi szrecesen, ka kak nevolno sztvorjenje szlobodno z Bogom tak gucsis, kak dete gucsi sz szvojim ocsom. Rad ino pogosztoma moli, da szi duso k Bogi podignes, da sze proti hudobiji vu dobrom okrepis, da sze vu nevolaj potolazsis ino szi blazseno zadjno voro szpravis. «Ki zna dobro moliti, zna tudi dobro zsveti», pravi Szv. Augusztin.

2. Od Goszpodnove molitve.

358. Stera je najszvetejsa molitev?

Najszvetejsa molitev je *molitev Goszpodnova*, ali «*Ocsanas.*»

* Ocsanas za Goszpodnovo molitev zovemo, ar nasz je na njo szam Goszpon Jezus Krisztus vesio ino nam je zapovedao, naj jo molimo.

359. Kelko talov ma Ocsanas?

Ocsa nas dva tala ma: 1. nagovor, 2. szedem prosenj.

* Nagovor je vu Ocsanasi etak: «Ocsa nas, ki szi vu nebeszah.» Vu tom Boga za nasega Ocsa zovemo, ar nasz je on za szvojo deco vzeo.

Prva prosnja je: «Szveti sze ime tvoje.» Sz tov proszimo, naj vszaki eslovek szpozna i dicsi Boga.

Druga prosnja je: «Pridi kralesztvo tvoje.» Sz tov proszimo, naj ednok vu nebo pridemo.

Tretja prosnja je: «Bojdi vola tvoja kak na nebi, tak i na zemli.» Sz tov proszimo, naj szmo mogoeci mi tudi tak szpuniti volo bozso, kak jo szpunijo angelje vu nebeszah.

Strta prosnja je: «Kruha nasega, vszakdanesnjega daj nam ga dnesz.» Sz tov proszimo, naj nam Bog da ona, stera szo nam za duso i telo potrebna.

Peta prosnja je: «I odpusztii nam duze nase, kak i mi odpusesamo duzsnikom nasim.» Sz tov proszimo, naj nam Bog tak odpusztii grehe, kak mi odpusztimo onim, ki szo nasz zsalili, ali bantivali.

Sesztá prosnja je: «I ne vpelaj nasz vu szkusavanje.» Sz tov proszimo miloszt, ka mogoeci bodemo sze skusnjavam proti posztaviti.

Szedma prosnja je: «Nego odszlobodi nasz od hū-
doga.» Sz tov proszimo, naj Bog odvrnē od nasz vsze
nevole, ali nami naj dā milosceso, ka mo nevole znali
prenasati, stere nasz na zemli nadlējajo.

Na konci je «Amen», toje: «naj bode», ka proszimo.

Opomba. Nigdar ne moli Goszpodnove molitve brez paz-
livoszti, nego vszigidār szi premiszli, ka molis, ka proszisz
i prosnja ti naj iz szreca pride.

3. Od angelszkoga pozdrá- vlanja.

360. Ka molimo mi katolicsanci
navadno po Ocsanasi?

Mi katolicsanci po
Ocsanasi navadno mo-
limo *angelszko pozdrav-
lanje*, ali «*Zdravo Mario.*»

361. Kelko talov má angelszko po-
zdrávanje?

Angelszko pozdrav-
lanje tri tále má: 1. recsi Gabriela nadangela,
sz sterimi je blázseno Devico Mairjo pozdra-
vlao, 2. recsi, sz sterimi jo je szvéta Elizabeta
pozdrávlala, 3. prosnjo szvéte Materecérkve.

* Recsi Gabriela nadangela szo ete: «Zdrava bojdi
Maria, miloszti puna, Goszpon je sz tebom». Ete recsi
to pravijo, ka je blázsena Devica Maria, kak mati
Jezusova, med vszem sztvorjenjom nájvecs milosese
dobila.

* Recsi szvéte Elisabete szo: «Blagoszlovljena szi ti
med zsenami, i blagoszlovljen je szad tela tvojega,»
sterim mi pridenemo Ime «Jezus», ár sz tem znamenū-
jemo, ka kelkokrát bl. Devico Mairjo pozdrávlamo, tel-
kokrát tüdi Jezusa pocsasztime.

* Prosnja szv. Materecérkve: «Szveta Marija, mati
bozsa, moli za nasz grehsnike zdaj i vu vöri szmrtni
nase. Amen.» Sz tem jo proszimo, naj nasz pomaga

«Zdrava Maria.»

vszigdar, poszebno pa vu szmrtnoj vöri, gda de nam najbole potrebno.

362 Ka molimo zaütra, poldné i vecsér na zvonénje ?

Zaütra, poldné i vecsér na zvonénje «angel-szko pozdravlenje» molimo.

* «Angel Goszpodnov je nazvêsztö i t. d. . . .» (6. sztran).

* Sz «Angel-Goszpodnovim» 1. sze szpomenémo, ka je Szin bozsi za nasz cslovek posztano, 2. csasztimo blázseno Devico Marijo ino sze vu njeno obrambo priporacsamo.

363. Ka je szvéto csiszlo ?

Szvéto csiszlo je lübezniva molitev szvéte Materecérkve, vu steroj naj lepse molitve, kakti Ocsanas i Zdravo Marijo vecskrát zandrügim molimo ino szí od zsvlénja Jezusovoga i Marijinoga premislavamo.

* Szvéto csiszlo tüdi za *szv. roznivenec* zovémo, ár je kakti iz rozsic szpleténi venec vküp posztavleno z Ocsanasov i Zdravih Marij.

Opomba. Sz detecsov lübéznosztjov lübi blázseno Devico Marijo, tvojo dobro nebeszko mater, ár je esese nigdár ne bilo csüti, ka bi ona koga zavrgla, ki je njéno pomocs proszo ino sze vu njéno obrambo priporácsao.

DODATEK.

I. Szvéta meszta.

Bozsa szluzsba sze navadno *vu cérkvi* obdrzsáva. Katolicsanszko cerkev püspek poszvetí, ali pa sz püspekovim dopüscsenjom drugi pop blagoszlovi. Den poszveccsenja cerkvenoga je právo *proscsenje*.

Vu szveticesi cérkve je vélki oltar, vu ladji cerkve szo sztranjszki oltárje. Na sztoli oltára je kámen, vu sterom szo osztánki szvéti notri. Na szredi oltára ja tabernakulum, gde je Oltárszko Szvesztvo. Na szredi oltára je razpetjé, stero znamenúje, ka sze na oltári on iszti Jezus za nasz darúje, steri sze je na krizsnom drevi darúvao. Zvun toga morejo biti na sztoli oltára trijé prtovje iz lenovoga plátna i najmenje dve szvecsi iz voszka; k velkoj Mesi je seszt szvecs potrebno.

Vu ladji cerkve je 1. predganica, iz sterc pop recs bozso glászi; 2. krsztni sztúdenec, gde krsztijo; 3. szpovednica, gde szpovedavajo; 4. klopi na pravom kraji za mozske, na levom za zszenszke.

K cérkvi je zozidana szukrisztia, gde sze cerkvene oprave i druge potrebne recsi esuvajo. K szvetoj Mesi je potreben kelih sz szvojov opravov i 2. mésna oprava.

Szvéta meszta szo túdi kapele, szvéta krízsnapot sz 14-mi posztajami, ali stácijami na szpomin britkoga trpljenja Jezusovoga; i krscesanszko pokopalisce (cintor).

II. Szvéta vremena.

Za obesinszko bozso szluzsbo odrédjeni dnevi szo nedele i szvétki. (Pri prvój zapovedi szv. Matrecérkvo sze naidejo szvétki po rédi popiszani.)

Red nedel i szvétkov ednoga leta z dneвами, steri knjim szlisijo, za cerkveno leto zovéno. Cerkveno leto sze sz prvov nedelov adventa zacsne ino sze sz zadnjim tjednom po riszalaj dokoncsa.

Trije najvéksi szvétki cerkvenoga leta szo: 1. Bozsics,

dén narodjenja Jezusovoga; 2. *Vüzem*, dén gorisztanjenja Jezusovoga; 3. *Riszáli*, dén prisesztja Dúha Szvétoga.

Pred nisterimi szvétkih je dén pripravlanja na szvétek; té dén za *vigílijo* zovémo. Po velkih szvétkaj sze oszem dní szpominamo z njih; to je *oszmína* (oktáva) szvétká.

Pred Bozsiesom i Vüzmom je esasz pripravlanja dugsi. Pred Bozsiesom sze zové *advent*, pred Vüzmom *velki poszt*.

Velki poszt sze na *pepelnaco* zacsne. Na té dén pop sz poszvecesemin pepélom prekrizsí nase cšelo i nasz opomina, naj pokoro drzsimo. Pepeo poszípati na szobé na znamenjo pokore je zse jáko sztára naváda vszeh národov.

Szlednji tjeden velkoga poszta sze za *véłki tjeden* zové. Velki tjeden sze z *cvetnov nedelov* zacsne, gda palme (máccice) blagoszlavlajo. Eto veje je na znamenje onih palmovih vek, sz sterini szo Jezusi pot nasztrli, gda je v Jeruzalem notri sô. Na cvetno nedelo pa esese drúge tri dni velkoga tjedna *passíjo*, to je: zgodbo moke Jezusove estéjo vu evangeliumi szvete Mese.

Zádnji trije duévi velkoga tjedna szo: velki csetrtek, péték i szobota. Ete tri dni je vu véksih cerkvah odvacsara tuzsna peszem iz plakanje Jeremiás proroka.

Velki csetrtek je on dén, gda je Jezus najplem-nitejse Oltárszko Szvesztvo nasztavo. Trpljenje Jezusovo sze je túdi te zacsnolo. Ete dén na Glorio szvéte Mese zvonijo i potom vees ne do Glorije na velko szoboto, nego meszto zvonov klepetalo núcajo, ár té zsaloszt mámo za volo szmrti Jezusove. Po szv. Mesí velikoga csetrtka sze *Oltárszko Szvesztvo odneszé* iz velkoga oltara na steri sztranzszki oltár.

Velki péték je dén szmrti Jezusove. Ete dén sze szv. Mosa ne szlúzsi, nego dúhovnik sze z onov szvetov Hostíjov preciszti, stero je na velki csetrtek nehao za denesnji dén. Preobrnjenja krúha i vina pri toj bozsoj szlúzsbí nega. Pred opravilom sze *zgodba trpljenja Jezusovoga* esté. Po tom sze *molítve* oprávlajo za celi eslovecsanszki národ. Na to sze *odkrije krízis* na szpomin krízsanja Jezusovoga. Pop i vszi verni dolipokleknejo pred krízsom i Bogi hvalo dávajo, ka je ete dén szvejt odkúpo. Po opravili sze Oltárszko Szvesztvo vu *szvétí grob* odneszé. Na velki péték i velko szoboto idemo k szvétomi grobi i tam molimo Jezusa vu Oltárszkom Szvesztvi.

Na *velko szoboto* sze pred szvetov Mesov *ogenj* blagoszlavla, po tom pa *vuzemszka szvecsa*, stera nasz na Jezusa opomina. Odvecsera je pa *proceszija gorisztanenja*, stero szo inda na vuzemszko nedelo zaütra rano obdrzsávali. Od toga dnëva vecskrát szpevajo vu cerkvi eto rees «Alleluja», stera telko zadene, kak: «Hválimo Goszpodna».

Proceszija je tüdi na den szv. Marka (apr. 25.), gda vöidejo na pole *zemelszki szad blagoszlavlat*. *Krizsovyg tjedna* tri dni pred Vnebosztoplenjom Krisztusovim szo tüdi proceszije. Sz oltárszkim Szvesztvom je lepa proceszija na *Telovo*. Ete den Oltárszko Szvesztvo okoli neszejo po meszti, ali vëzi, pred nje rozse, korine torijo, zvonijo, szpevajo, okna z gorëcsimiszvecsami i rozsami okinësajo, naj je te den Jezusove radoszti i zmage den. Na stiraj mesztaj oltäre posztavijo, gde pop evangelium estë i sz Szvesztvom blagoszlov deli.

Proceszije szo za to: 1. naj pred szvejtom tüdi diesimo Boga i vadlujemo szvojo vero; 2. naj szii od Boga miloseso i blagoszlov sz proszimo.

III. Krátko razlaganje szvete Mese.

a) *Zacsetek szv. Mese.*

1. Pop vu zacsëtki szv. Mese sz dvorjenikom premenjavajoes moli. To je **prisztopna molitev**. Ob prvim pop, za njim pa dvorjenik opravi *obcsinszko szpoved*, to je Konfiteor; i Boga za odpüsësenje proszita.

2. Pop goride k oltari i z mësne knige moli **vhod**, ali *introitus*.

3. Po vhodi pop na szredi oltära k Szvetomi Trojsztvi moli, gda z dvorjenikom premenjavajoes trikrat **Kyrie eleison** (Goszpodne szmiluj sze!) *Christe eleison* (Krisztus szmiluj sze!), *Kyrie eleison* (Goszpodne szmiluj sze!) právi.

4. Po tom navadno **Gloria** (szlava, dika) pride; to je molitev, stera sze sz onimi recsmi zacsne, stere szo angelje szpevali Jezusi pri njegovom rojsztvi: «Dika Bogi na viszini.» Csi je szveta mesa v csarnoj, ali v modroj farbi, pa vesászi inda tüdi «Gloria» vöosztáne.

5. Po Gloriji, ali csi Glorije ne bilo, te po Kyrie eleisoni pop **vküpne molitve** moli. Vu etih molitvaj zjedini vsze prosnje szvojih vernih. Pred etimi molitvani sze sz

ednim lepim pozdravljenjom obrné k vernim: *Dominus vobiscum*, to je Goszpod naj bo z vami. Na to njemi etak odgovorijo: «*Et cum spiritu tuo*», to je: «I sz tvojim dúhom», i na to pravi: «*Oremus*» molimo i zacsne molitve.

6. Po molitvaj tam osztane duhovnik pa este **epistolo** (szveto estenje). To je navadno eden tao iz piszem apostolov.

7. Po epistoli ide pop na drúgo sztran oltara ino tam este **evangelium**, to je eden tao zsvljenja i vesenja Jezusovoga.

8. Po evangeliumi v nedelo i vnoge drúge dni pride **Credo**, to je *verevadluvánje*.

b) Prvi glavni tao szvete Mese: darúvanje.

1. Pri **darúvanji** (aldúvanji) pop z esízte psenicne mele szpesceni tenki beli nekvaseni krúh, toje *hostio* i esiszto *vino iz trsza* prikázse Goszpodi Bogi ino ga proszi, naj on milosztivno vzeme ete dare. K vini malo vodé vleje pop, kak je Jezus esinio pri szlednjoj vecsérji. Po vnogih mesztaj k darúvanji *ednok szcinkajo*.

2. Po darúvanji pride **pránjé rók**. To telko pomeni, ka ki sesé darúvati ino sze precisicsávati, on more esisz ti biti vu dúsi.

3. Po pránji rók pop na molitev opomina verne etak: «*Orate fratres*» (Molite, bratje) i szam tídi oprávi **tihe molitve**.

4. Po tihoj molitvi pride **predglászje** (prefacia). Vu tom pop Bogi szloveszno hvalo dá i na konci z recsmi angelov trikrat právi **Sanctus**; to je: Szvet, szvet, szvet je Bog, Goszpod vszeh seregov! Na to *trikrát szcinkajo*. Od sanctusa do precisicesávánja moremo klecsécs moliti, ár je to nájszsvetejsi tao szvete Mese.

c) Drúgi glavni tao szvete Mese: preobrnjenje.

1. Po Sanctusi pride *Kanon*, to je *tiha tao szvete mese*, vu sterom pop tiho moli. Vu tom je **szpomin zsvocsih**. Pop eti vu bozso obrambo preporácsa poglavare szvete matrecérkve i zsvocse verne, posebno pa one, za stere szveto Meso daruje i steri szo nazocsi.

2. Na szredi szvete Mese je **preobernenje**, k steromi sze sz *cinkanjom* znamenje dá. Pop v roke vzeme *hostio*

i povê nad njov recsi Krisztusove: «To je moje Telo.» Na to včaszi poklekne pred bozsím Telom ino je na molbo vernim *goripodigne*. To je **podigavanje**. Včaszi po tom pop v roke vzeme kelih z vinom i nad njem tüdi povê Krisztusove recsi i poklekne ino ga *goripodigne*. Pri podigavanji sze vecskrat cinka, naj vszaki na oltar pázi i moli Jezusa.

3. Po podigavanji pop proszi Boga, naj eto nájszve-tejso daritev (áldov) milosztivno gorvzeme; potom sze **pa szpomina iz mrtvih**, posebno z onih, za stere szvéto Meso darúje.

d) *Tretji glavni táo szvéte Mese: precsiscsavanje.*

1. Po kanoni taki pride **Ocsanas** (*Pater noster*.) Vu toj molitvi je vsze notri, ka od Boga proszimo.

2. Po Ocsanasi pop **razlomi szvéto Telo** i eden táo vu kelih püszti pa ete recsi právi: Mir Goszpodnov naj bode z vami. (*Pax Domini sit semper vobiscum.*)

3. Na to sze pop trikrát vdári po prszah rekocs: «**Agnus Dei**», to je: Agnjec bozsi, ki odjemles grehe szvejta, szmiluj sze nam! Po tom sze pa sz tremi molitvami na precsiscsavanje pripravla.

4. Na to pop poklekne, v roke vzeme szvéto Telo, ino sze trikrát vdári po prszah rekocs: *Goszpodne ne szam vreden...* it. d. (*Domine non sum dignus.*) Tü trikrát szcin-kajo na opominanje, ka zdaj pride **precsiscsavanje**. Pop ob prvím szvéto Hostijo, potom pa iz keliha szvéto Krv vzeme k szebi. Za njim sze pa verni precsiscsávajo, ki szani tá sztopijo, ali koncsi düsevno precsiscsavanje oprávjajo.

5. Po precsiscsavanji pop operê, zbrise i zakrije kelih ino zmoli **hválodávajocse** molitve.

e) *Konec szvéte Mese.*

1. Pop potom etak právi: Ite, razpüsesena je, («**Ite, missa est.**») i **blagoszlovi** lüdi sz znamenjom szvétoga krizsa.

Csi je szvéta Mesa vu modroj farbi, te pop meszto «*Ite missa est.*» *Benedicamus Domino*, to je: «Blagoszláv-lajmo Goszpodna» právi; vu csarnoj Mesi pa: Naj pocsivajo vu miri (*Requiescant in pace!*). Vu csarnoj Mesi sze ne dá blagoszlov.

2. Na konci szvéte Mesi sze **szlednji evangelium** esté, steri je navadno iz zacsetka evangeliuma szvétoga Jánosa vzéti, gde je od toga gucs, ka je Szin Bog za nász cslovek posztano.

Po tíhoj szvétoj Mesi sze tíkrát Zdrava Maria moli i «Pozdrávléna bojdi.» (Salve Regina) molítev, za szvéto Matereérkev i k Szvétomi Mihali nadangeli; i na szlednje sze prisztávi tíkrát: Preszvéto Szrce Jezusa, szmiluj sze nam.

***

Szvéto Meso pop vu *dijacskom* (latinszkom) *jeziki* právi 1. ár sze je katoliesanszka vera iz Ríma razsírila po szvejtí, tam szo pa té dijacski (latinszki) govorili; 2. dijacski jezik je zdaj zse nepremenjlívi, ne tak kak drúgi jezikí; 3. obesinszki dijacski jezik lepo kázse, ka je szvéta Maticérkev obesinszka na celom szvejtí vu jedinsztví.

***

Mésna oprava sze na farbo gledoes premenjáva. Petéro cerkvenih farb je: bela, erdécsa, zeléna, modra i csarna. *Bela* farba neduzsnoszt znameníje i veszelje, zato sze na Jezusove, Marijine i na taksih szvécov szvétké núca, steri szo ne manterniki. *Erdécsa* je fáriba lúbavi i krví; núca sze na rizsale i na gode manternikov. *Zeléna* sze te núca, gda je ne níksega szvéca god. *Modra* sze v poszti núca, kak farba pokore. *Csarna* pa vu szvétíh Mesaj za pokojne. (Requiem).

IV. Dvorba pri szvétoj Mesi.

Dvorjenik (minisztrant) pri oltári Bogi szlúzsi i na molítve mésnika meszto lúdszva odgovarja. Sz popom tréd poklekne pred oltárom; goride, knígo dolpolozsi, pa té na prvo sztubo dolpoklekne poleg popa.

Prisztopna molítev:

Mesnik i dvorjenik *sze prekrízszita*: In nomine Patrisz — et Fílii — et Szpíritusz Szanktí. — Amen.

Pop: Introíbo ad altare Dei.

Dvorj.: Ad Deum — kvi letifikat — juventútem meam.

Pop: Judika me Deusz et díszcerne kauzam meam de gente non szánkta, ab hómíne ínkvó et dolózo erue me.

Dvorj.: Kvia tu esz Deusz — fortitudo mea — kvare me repuliszti — et kvare trisztisz incedo — dum afligit me inimikusz.

Pop: Emitte lucem tuam et veritatem tuam, ipsza me dedukszerunt et addukszerunt in montem szanktum tuum et in tabernakula tua.

Dvorj.: Et introibo — ad altare Dei — ad Deum — kvi letifikat — juventutem meam.

Pop: Konfitebor tibi in cithara Deusz, Deusz meusz, kvare trisztisz esz anima mea, et kvare konturbasz me.

Dvorj.: Szpera in Deum — kvoniam adhuc — konfitebor illi — szalutare vultusz mei — et Deusz meusz.

Pop: Gloria Patri et Filio et Szpirtui Szankto.

Dvorj.: Szikut erat in principio — et nunk et szemper — et in szekula szekulorum. Amen.

Pop: Introibo ad altare Dei.

Dvorj.: Ad Deum — qui letifikat — juventutem meam.

Pop: Adjutorium nosztrum in nomine Domini. (Krizsaj sze.)

Dvorj.: Kvi fecit — celum et terram.

Pop: Konfiteor Deo omnipotenti — inea kulpa — ad Dominum Deum nosztrum.

Dvorj.: Mizereatur tui — omnipotensz Deusz — et dimisszisz — pekkatisz tuisz — perdukat te — ad vilam eternam.

Pop: Amen.

Dvorj.: Konfiteor Deo — omnipotenti — beatae Marie — szemper virgini — beato Mihaeli arkan-gelo — beato Joanni bapfiszte — szanktisz aposztolisz — Petro et Paulo — omnibusz szanktisz — et tibi pater — kvia pekkavi nimisz — kogitacione — verbo et opere — mea kulpa — mea kulpa — mea makszima kulpa — Ideo prekor — beatam Mariam — szemper virginem — beatum

Michäelem arkängelum — beatum Joannem baptisztam — szanktosz aposztolosz — Pétrum et Paulum — omnesz szanktosz — et te páter — orare pro me — ad Dóminum Déum nözstrum.

Pop: Mizercáatur vesztri omnipotensz Deusz, et dimiszszisz pekkátsz vesztris perdukát vosz ad vitam eternam.

Dvorj.: Amen.

Pop: Indulgenciam, abszoluciónem et remissziónem pekkatorum nosztrorum tribuat nobisz omnipotensz et mizerikorsz Dominusz.

Dvorj.: Amen.

Pop: Deusz tu konverzusz vivifikábisz nosz.

Dvorj.: Et plebsz tua — letábitur in te.

Pop: Osztende nobisz, Domine, mizerikordjam tuam.

Dvorj.: Et szalutare tuum — da nóbisz.

Pop: Domine ekzaudi oraciónem meam.

Dvorj.: Et klámor meusz — ad te véniat.

Pop: Dominusz vobiszkum.

Dvorj.: Et kum szpiritu tuo.

Po zacsetki:

Pop: Kirie eleiszon.

Dvorj.: Kirie eleiszon.

Pop: Kirie eleiszon.

Dvorj.: Kriszte eleiszon.

Pop: Kriszte eleiszon.

Dvorj.: Kriszte eleiszon.

Pop: Kirie eleiszon.

Dvorj.: Kirie eleiszon.

Pop: Kirie eleiszon.

Po Glorii, ali esi vöosztáne te vesaszí:

Pop: Dominusz vobiszkum.

Dvorj.: Et kum szpiritu tuo.

K vküpnöj molítvi:

Pop: Oremusz... per omnia szekula szekulorum.

Dvorj.: Amen.

Na konci episztole :

Pop sze malo nazaj zgliedne.

Dvorj.: Deo gráciá-z.

Gda pop odide na szredino oltára, te dvorjenik odneszé *mésno knigo* na drugo sztrán oltára.

K evangeliumi :

Pop: Dominusz vobiszkum.

Dvorj.: Et kum szpiritu tuo.

Pop: Szekvencia szankti evangeliü szekundum....

Dvorj. (sze na eseli, vüsztaj i prszih *pekriksi* ino právi):

Gloria tibi Domine.

Na konci evangeliuma, gda pop knigo küsne:

Dvorj.: Lausz tibi Kriszte. (Na to dolpoglekne.)

Po Kredó-i, (stero vesászi vöosztane):

Pop: Dominusz vobiszkum.

Dvorj.: Et kum szpiritu tuo.

Pri darüvanji :

Gda pop odkrije kelih, dvorjenik *ednok zcinku* pa vesászi prineszé obedve poszodici z vinom i z vodov. Potom szí briszacso na roko, ali na vankis presztré. Gda je zse pop vlejaó vu kelih, te vino nazaj na meszto odneszé ino szí vu levo tanjerec vzeme, vu právo pa vodo i pri *pranji rok* popi na prszte vleje vodo, odszpodi pa tanjerec drzsi. Po tom odneszé vodo i tanjer na meszto. Potom vroke vzeme *briszacso*, jo vküp szprávi ino na meszto dene. Te pa na szredi pred oltárom dolipoglekne.

Na Oráte frátresz :

Pop: Orate frátresz.... omnipotentem.

Dvorj.: Szuszcipial Dominusz — szakriffcium — de manibus tuisz — ad laudem et glóriam — nominisz szuí — od utilitatem kvokve nosztram — totiuszke ekklézie szue szankte. (Na to gorisztane i na právi kraj sztopi.)

Po tihoj molitvi, gda pop roké na oltar polozi:

Pop: Per omnia szekula szekulorum.

Dvorj.: Amen.

Pop: Dominusz vobiszkum.

Dvorj.: Et kum szpiritu tuo.

Pop: Szurszum korda.

Dvorj.: Habémusz ad Dominum.

Pop: Graciasz agamusz Domino Deo nosztro.

Dvorj.: Dignum et iusztum eszt. (Dolipoklekne.)

Predglászje:

Pri tom pop razpresztré roké szvoje i moli; gda roke nazaj vkúp szklene i prignjeni trikrát právi:

Szanktusz,

té dvorjenik *trikrát szcinka.*

Pri kánoni po szpomenki za zsive

pop roke nad kelihom derzsi, potom nazajvzeme i prekrizsi kelih. Na to dvorjenik *ednok szcinka.*

Na preobrnjenje i podigavanje:

Gda pop poklekne, te *ednok*, gda zdigne Szvesztvo, te *trikrát* ino gda znova poklekne, te pa *ednok szcinka* dvorjenik. Rávno tak more cinkati pri podigávanji keliha: *ednok, tikrát, ednok.* Po tom pa dvorjenik klecsés osztáne dokecs precisicsávanje ne mine.

Na konci Kánona po szpomenki za mrtve:

Pop: Per omnia szekula szekulorum.

Dvorj.: Amen.

Na konci Ocsanasa:

Pop: Et ne nosz indukasz in tentaciónem.

Dvorj.: Szed libera nosz a maló.

Pri vlomljeni szvete hostije:

Pop: Per omnia szekula szekulorum.

Dvorj.: Amen.

Pop: Paksz Domini szit szemper vobiszkum.

Dvorj.: Et kum szpiritu tuo.

Po agnus Dei-i:

Pop obprvim sz szklenjenimi rokámi moli, na to szí vu levo roko vzeme Hostio sz tanjerecom, sz právov sze trikrát po prszaj vdári rekócs.

Domine non szum dignusz,

na to dvorjenik *tikrát cinka.*

Pri precisiscsávanji :

Gda pop z keliha dolivzeme pokrivalo, dvorjenik prineszé vino i vodo i poleg oltára dolpoklekne.

Po precisiscsávanji :

Gda pop kelih podrzi, dvorjenik sztane i *vino* vleje notri. Gda pop drugocs podrzi kelih, te ob prvim *vino*, potom pa *vodo* vleje na prszte njegove, i kda je to opravo, kantice odneszé na meszto ino *mésno knigo* od prave sztrani oltára na levo prineszé.

K hvalodávnoj molitvi :

Pop: Dominusz vobiszkum.

Dvorj.: Et kum szpiritu tuo.

Pop: Oremusz... per omnia szekula szekulorum.

Dvorj.: Amen.

Csi pop *mésno knigo* odpreto neha, te jo more na právo sztran odneszti.

K konci :

Pop: Dominusz vobiszkum.

Dvorj.: Et kum szpiritu tuo.

Pop: Ite missa est (ali: Benedikamusz Domino).

Dvorj.: Deo gráciasz.

Vu esarnoj mesi pop: Rekvieszkant in pace.

Dvorj.: Amen.

Na blagoszlov :

dvorjenik dolpoklékne ino sze prekrizsi.

Pop: Benedikat vosz omnipotensz Deusz, Pater et Filiusz Spíritusz Szanktusz.

Dvorj.: Amen. Na to gorsztane i na právo ide.

Na szlednji evange.ium.

Pop: Dominusz vobiszkum.

Dvorj.: Et kum szpiritu tuo.

Pop: Inícium szankti evangélii szekundum Joannem.

Dvorj.: Gloria tibi Domine.

Na konci evangeliuma dvorjenik: Deo gráciasz.

Po molitvaj, stere sze po tihaj szvétoj Mesi opravlajo, dvorjenik v roke vzeme *mésno knigo*, sz popom vkúp poklekne pred oltárom i pred popom nazáj ide vu szakrisztijo.

VSZEBINA.

	Sztran.		Sztran.
1. Molitve	5	18. Od zsvilenja Jezusovoga	33
2. Szkrivnoszti szv. Rozs- nogavenca	10	19. Strti tao apostolszkoga verevadlivanja	34
3. Glávne pravice... ..	11	20. Péti tao apostolszkoga verevadlivanja	35
4. Molitve pri szpovedi ...	12	21. Szszti tao apostolszkoga verevadlivanja	36
5. Molitve pri szv. precis- esávanji... ..	15	22. Szedmi tao apostol- szkoga verevadlivanja	37
Navuk vere.			
6. Vpelávanje	18	23. Ozsmi tao apostolszkoga verevadlivanja	38
Prvi del. Od vere.			
Naj sze zveliesamo, moremo ob prvim vervati, ka je Bog naz- vészto.			
7. Od vere poprek. Od vre- tin vere... ..	19	24. Devéti tao apostolszkoga verevadlivanja	39
8. Od apostolszkoga vere- vadlivanja	22	25. Znaménja szvete Mate- recerkve	41
9. Prvi tao apostolszkoga verevadlivanja	22	26. Namen Materecerkvi	42
10. Od Boga i njegovih lasz- tivnosztih	22	27. Od obsinsztva szvétcov	44
11. Od trojedinoga Boga	24	28. Deszeti i edenajszti tao apost. verevadlivanja...	46
12. Od sztvorjenja i rav- nanja szvejta	25	29. Dvanajszti tao apostol- szkoga verevadlivanja	47
13. Od angelov	26	Drugi del. Od zapoved.	
14. Od prviva esloveka ...	27	Naj sze zvelicsamo, moremo ob drugim vesiniti, ka Bog zapove- dava.	
15. Od groha prviva eslo- veka	28	30. Od glavnih zapoved ...	49
16. Drugi tao apostolszkoga verevadlivanja	31	31. Od deszéterih bozsih za- poved	52
17. Trétji tao apostolszkoga verevadlivanja	32	32. Od prve bozse zapovedi	53
		33. Od druge bozse zapovedi	57
		34. Od tretje bozse zapovedi	59
		35. Od strte bozse zapovedi	60
		36. Od pete bozse zapovedi	61

	Sztran.		Sztran.
37. Od seszte bozse zapovedi	63	52. Od szvetoga Krszta...	83
38. Od szedme bozse zapov.	64	53. Od Ferme	85
39. Od oszme bozse zapov.	65	54. Od Oltárszkoga Szvesz-	
40. Od devéte i deszéte bo-		tva	87
zse zapovedi... ..	67	55. Jezus je vu precsiscsa-	
41. Od petérih cerkvenih za-		vanji hrána nase düse	90
poved	67	56. Jezus sze vu szv. Mesi	
42. Od prve zapovedi szv.		za nász daruje	93
Materecerkve	68	57. Od szvesztva Pokore	96
43. Od drüge zapovedi szv.		58. Od szpitavanja düsne-	
Materecerkve... ..	69	veszti	97
44. Od tretje zapovedi szv.		59. Od pozsalúvanja ...	98
Materecerkve... ..	70	60. Od mocsne oblübe ...	100
45. Od strte i pête zapovedi		61. Od szpovedi	101
szv. Materecerkve ...	72	62. Od zadosztacsinenja ...	104
46. Od prelomlenja zapoved		63. Od odpüsztkov... ..	105
ali od greha... ..	73	64. Od szledujega Mazanja	106
47. Od razlicsnih grehov	74	65. Od Cerkvenoga Reda... ..	109
48. Od szküsavanja. — Od		66. Od hizsnoga Zákona	110
düsneveszti	75	67. Od blagoszlovov	113
49. Od dobrega esinenja i		68. Od molitve	113
od jakosztih... ..	76	69. Od Goszpodnove molitve	115
		70. Od angelszkoga pozdráv-	
Tretji del. Od szredsztév Bozse		lanja	116
miloscse.			

Naj sze zvelicsamo, ob tretjim
moremo nücati ono, szkem bozso
miloscso zadobimo.

50. Od bozse miloscse ...	80
51. Od szredsztév bozse mi-	
loscse. Od Szvesztv. ...	81

Dodátek.

71. Szvéta meszta	118
72. Szvéta vremená	118
73. Krátko razláganje szvéte	
Mese	120
74. Dvorba pri szvétoj Mesi	123

POKRAJINSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

MURSKA SOBOTA, p. o.

ŠTUDIJSKI ODDELEK

Grajska 2

Alkalmi ajándécul legalkalmasabb

ifjusági iratok és képeskönyvek.

Megjelentek és megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában

(Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. sz.).

<i>Akantisz V. Japáni mesék.</i> Kötve	kor.	2.40
<i>Anhi A. Falusi gyermekek könyve.</i> Ára kötve	α	—,80
<i>Aranka, vagy az alázatosság diadala a kevélység fölött.</i> Kötve α		1.—
<i>Baján Mihály dr. László főherceg élete és halála.</i> Ára kötve α		1.20
<i>Büttner Julia. Az édes mostoha.</i> 4 képpel. Ára kötve	α	2.—
— <i>Kedves történetek.</i> Ára	α	2.—
<i>Büttner Lina. Testvérek vagyunk.</i> 4 képpel. Ára kötve... ..	α	2.—
— <i>Juliánka. Elbeszélés serdülő leányok sz.</i> 4 képpel. Kötve α		1.60
— <i>A mit a csillagok látnak. Kepekkel.</i> Kötve... ..	α	1.40
<i>Czike Imre. Felhőmesék.</i> Ára kötve	α	1.20
<i>Dedek C. Lajos. Mária-legendák. Kepekkel.</i> Kötve	α	2.40
<i>Demény Dezső. Vallásosság és kincsvágy.</i> Ára kötve	α	2.—
— <i>A Trifolium vagy: Három jómadár kalandjai.</i> Kötve α		—,60
<i>Dickens K. Twist Olivér. Ifj. regény.</i> Ára kötve	α	2.—
<i>Dorsey Anna. A lelkiismeret. Amerikai elbeszélés.</i> Ára kötve α		1.60
<i>Emma néni meséi. Kepekkel.</i> Kötve	α	2.40
<i>Fullerton Georgina. Laurencia. Elbeszélés.</i> Ára kötve	α	2.40
<i>Gruber-Horl. Martini Gusztáv életrajza.</i> Ára vászonkötésben α		1.60
<i>Hasznos mulattató. Diszes vászonkötésben</i>	α	1.60
<i>Hasznos olvasmányok az ifjuság számára.</i> Ára kötve	α	2.—
<i>Hattler-Tóth. Virágcsokor a kath. gyermekkertből.</i> Kötve α		1.60
<i>Ifjuság könyve. Elbeszélések és költemények.</i> Ára kötve	α	2.—
<i>Ifjusági olvasmányok. Kepekkel.</i> Ára kötve	α	2.—
<i>Az ifjuság öröme. Ifjusági olvasmányok. Öt kötet.</i> Ára fel- vászonkötésben kötetenkint 1 kor. 60 fill. — Egesz vaszon- kötésben kötetenkint... ..	α	2.40
<i>Karácson Imre. Szent Imre herceg. Élet- és jellemrajz.</i> Kötve α		1.20
<i>Karácsonyi képeskönyv jó gyermekek számára.</i> Ára kötve... ..	α	2.40
<i>Két fiu története.</i> Ára kötve... ..	α	—,50
<i>Kincs István. A testvérek. Ifjusági elbeszélés.</i> 2 képpel. Kötve α		—,80
— <i>A vadon gyermeke. Ifjusági elbeszélés.</i> 2 képpel. Kötve α		—,80
<i>Kisfaludy Árpád. Levelek hugomhoz az olvasásról.</i> Ára fűzve 1 kor. 20 fill., kötve	α	2.—

<i>Latkóczy Mihály. Magyar szentegyházak regéi. Ára kötve...</i>	kor.	2.40
<i>Levellek az első szentáldozás után. Francziából ford. Stadler</i>		
<i>Endre. Ára félvászonkötésben 50 fill., egész vászonkötés</i>	α	—80
<i>Lőrincz Gyula dr. A magyar történet századai. Diszes</i>		
<i>vászonkötésben</i>	α	1.60
<i>Márta naplója. A női ifjúságnak ajánlva. Kötve</i>	α	2.40
<i>Millenniumi Emlékönyv. Sok szép képpel. Diszes vászonkot.</i>	α	1.60
<i>Pap bácsi. Miklós országa. Verses elbeszélés jó gyermekek</i>		
<i>számára. Ára</i>	α	1.20
<i>— Karácsonyi Aranykönyv. Ára színes egész vászonkötésb.</i>	α	4.—
<i>Pintér Kálmán. Irodalmunk a Millenniumig. Ára kötve.</i>	α	1.60
<i>— Magyar drámai mesék. Angol félvászonkötésben</i>	α	2.—
<i>Pokorny Emánuel. Színjátékok ifjúsági színpadra. I. kötet.</i>		
<i>(Tartalma: Vertanu-család. — Morus Tamás.) Ára kötve</i>	α	1.60
<i>Pokorny Emánuel. Színjátékok. II. kötet. (Tartalma: A padlás-</i>		
<i>szobában. — Az örökség. — lukognitó. — Az igazgató ur. —</i>		
<i>A fogadás.) Ára kötve</i>	α	1.60
<i>Prónai Antal. Kis barátainknak. Versek, történetek. Kötve</i>	α	1.60
<i>— Futó csillagok. Ifjan elhunyt költőink jellemképei. Kötve</i>	α	1.60
<i>Rolfus-Ploskál. Beppo, a lazzaroni fiu. Nápolyi elbeszélés.</i>		
<i>Ára vászonkötésben</i>	α	1.60
<i>Rosegger Peter. Petiko. Kötve</i>	α	—80
<i>Seeburg József. Egyiptomi József. A mi kedves Üdvöztőnk</i>		
<i>Jézus Krisztusnak megragadó előképe. Ára kötve</i>	α	2.40
<i>Sebok Imre. Ot világreszen keresztül. 269 képpel. Füzve 6 K.</i>		
<i>kötve</i>	α	8.—
<i>Sötét napok. A három árva. Elbeszélések. Ára kötve</i>	α	1.60
<i>Szabad órákra. A kath. ifjúság számára. Ára kötve</i>	α	2.—
<i>Számord Ignác. Kicsinyok áhitata. Ára egész vászonkötésb.</i>	α	2.—
<i>Szeghy Ernő dr. Japán. Történelmi, föld- és néprajzi vázla-</i>		
<i>tok. Kötve</i>	α	2.—
<i>Szerellemhegyi T. A györi vaskakas. Elbeszélés a török hódí-</i>		
<i>tás korából. Kötve</i>	α	—80
<i>Sziklay János. A torony története. Kincs István. Gonosz idők.</i>		
<i>Két elbeszélés. Kötve</i>	α	1.60
<i>— Tisztítóúton át. Ifjúsági regény. Ára kötve</i>	α	2.20
<i>— A magyar szív. Kötve</i>	α	2.40
<i>— Uj világ. Elbeszélések. Kötve</i>	α	2.40
<i>Tanulságos olvasmányok az ifjúság számára. Képek. Kötve</i>	α	1.60
<i>Tulsek Anna. Apró történetek. Fiatal leányok számára.</i>		
<i>Kötve</i>	α	1.80
<i>Wiseman. Óröklámpa. Félvászonköt. 50 fill., egész vászonkot.</i>	α	—80